

๕๗๕.๑๖๑

ม ๒๕๕๓

๕ ๖

การสร้างแบบทดสอบ วัคจริยธรรมด้านความไม่ประมาท
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑๒ พ.ค ๒๕๓๕

ปริญญาพนธ์
ของ
บัญญัติ วรรณบุตร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ตุลาคม ๒๕๓๐

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

178819

การสร้างแบบทดสอบ วัจจริยธรรมด้านความไม่ประมาท
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

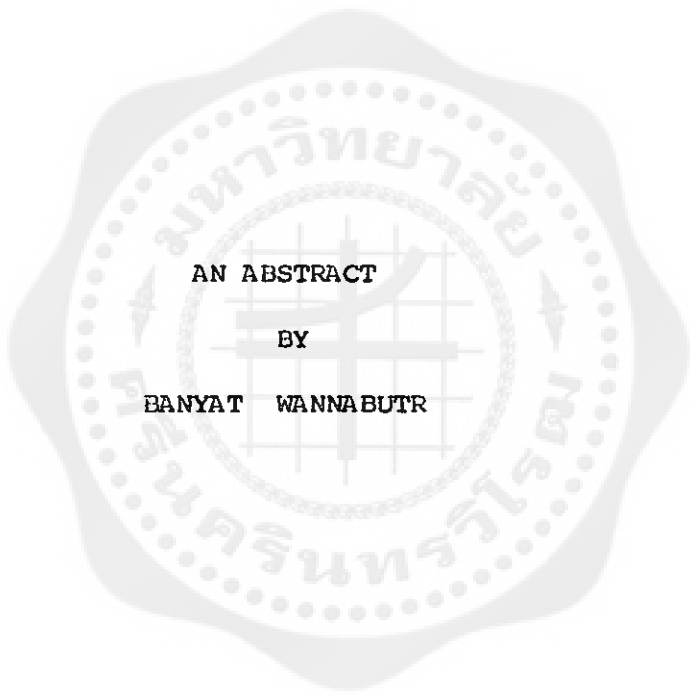
เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาด้านศึกษาศาสตร์
ตุลาคม 2530

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่
ประมาทที่มีคุณภาพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2529 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา
ในจังหวัดพะเยา จำนวน 745 คน โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม วิธีการศึกษาได้ทำการ
ทดสอบ 3 ครั้ง การทดสอบครั้งที่ 1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ แล้วคัดเลือก
และปรับปรุงข้อสอบ การทดสอบครั้งที่ 2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบอีกครั้งหนึ่ง
และคัดเลือกข้อสอบ การทดสอบครั้งที่ 3 เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบด้านอำนาจจำแนก
ความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ความเที่ยงตรงตามสภาพ และเกณฑ์ปกติใน
รูปของคะแนนปกติ

ผลการศึกษาพบว่า ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบคำนวณโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา มีค่า
เป็น 0.901 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบหาโดยวิธีเทคนิคเทียบกลุ่ม
รู้นี้ พบว่ามีค่าสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความเที่ยงตรงตามสภาพของ
แบบทดสอบที่หาโดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบกับ
คะแนนที่ได้จากครูและเพื่อน มีค่าสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สหสัมพันธ์
ภายในของแบบทดสอบมีค่าเป็นบวกและสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A CONSTRUCTION OF MORALITY TEST IN HEEDFULLNESS

FOR MATTAYOM SUKSA I STUDENTS

AN ABSTRACT

BY

BANYAT WANNABUTR

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University**

October 1987

The purpose of this study was to construct a qualitative Morality Test in Heedfullness for Mattayom Suksa I students. The samples of this study, randomized by using the cluster random sampling technique, were 745 Mattayom Suksa I students of the academic year 1986 from the secondary schools under Department of General Education, in phayoa Province. The procedure of studying consisted of three tests. The first two tests were to analyze discrimination index of each item and to select the items. And the third one was to find out the quality of the test: discrimination index, reliability, construct validity, concurrent validity and normalized T - score norms

The result of this study showed that item discrimination index was statistically significant at .01 level. The reliability of the test calculated by alpha coefficient formula was 0.881. The construct validity of the test, determined by using known - group technique, was statistically significant at .01 level. Pearson product moment correlation coefficient, was employed to find the concurrent validity between the scores of the students scored by the Morality Test in Heedfullness and compassion by their teachers and peer groups, was statistically significant at .01 level. The intercorrelation of the sub-tests were positively correlated and statistically significant at .01 level.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสคบได้พิจารณา
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นควรรับ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
..... กรรมการ

คณะกรรมการสคบ

..... ประธาน
..... กรรมการ
..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ บัณฑิต ภูภิรมย์ชัย และอาจารย์ อาวุธ วัฒนสิน ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ตรวจสอบแบบทดสอบ ตลอดจนช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดอกเตอร์ สุนันท์ สกลโกสุม และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรุณศรี กุมภ์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบทดสอบในการ วิจัยครั้งนี้ และยังเป็นกำลังใจมาอย่างสม่ำเสมอ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย วิชาการ ตลอดจนคณะครูของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่ไต่อบรมสั่งสอนและ ให้ความเมตตา ขอขอบคุณ พี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคน และขอขอบคุณ ร.อ.หญิง วีรวรรณ สุจริต ที่ให้กำลังใจ ห่วงใย ช่วยเหลือ สนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยมาโดยตลอด

บัณฑิต วรรณบุตร

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายในการศึกษากันครัว	4
	ความสำคัญของการศึกษากันครัว	4
	ขอบเขตของการศึกษากันครัว	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	ความหมายของจริยธรรม	8
	แนวความคิดเกี่ยวกับจริยธรรม	11
	ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม	14
	ขอบข่ายของจริยธรรม	24
	การวัดจริยธรรม	29
	วิธีสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรม	31
	จริยธรรมด้านความไม่ประมาท	35
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม	38
3	วิธีดำเนินการศึกษากันครัว	46
	ประชากร	46
	กลุ่มตัวอย่าง	46
	วิธีสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท	48
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษากันครัว	51
	วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	51
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
	สัญลักษณ์และอักขรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
	ตอนที่ 1 การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 1	55
	ตอนที่ 2 การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 2	57
	ตอนที่ 3 การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 3	60
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
	ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	71
	กลุ่มตัวอย่าง	71
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้	71
	วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	72
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
	อภิปรายผล	74
	ข้อเสนอแนะ	79
	บรรณานุกรม	80
	ภาคผนวก	86

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโบลบอร์น	18
2	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอำเภอ โรงเรียน และ ครั้งที่ในการสอบ	47
3	ค่าอำนาจจำแนกระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้ t - test ของ แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท จากการทดสอบครั้งที่ 1 ..	56
4	ค่าอำนาจจำแนกระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้ t - test ของ แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท จากการทดสอบครั้งที่ 2 ..	58
5	จำนวนข้อ ช่วงค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบที่นำไปทดสอบครั้งที่ 3	59
6	ค่าสถิติพื้นฐาน ความเชื่อมั่น และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด ของแบบทดสอบในแต่ละด้าน และรวมทุกด้าน	61
7	ค่าอำนาจจำแนกระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้ t - test จาก การทดลองครั้งที่ 3	62
8	ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรม ด้านความไม่ประมาทแยกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน	63
9	ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบแต่ละด้านและรวมทุกด้าน	64
10	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบแต่ละด้าน	65
11	เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท สำหรับเพศชาย	66
12	เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท สำหรับเพศหญิง	67
13	เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท รวมทั้งสองเพศ	69

- 1 แสดงลำดับขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ วัจจริยธรรม
ด้านความไม่ประมาท 48

ภูมิหลัง

✕ การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าขึ้น จะต้องกระทำไปพร้อมกันทุกด้าน ทั้งทาง เศรษฐกิจ การเมืองและสังคม การพัฒนาดังกล่าวจะประสบความสำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของชนในชาติเป็นสำคัญ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือคนให้มีความรู้ที่จะเอื้อต่อการพัฒนาประเทศนั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือการให้การศึกษา ซึ่งการให้การศึกษาจะคำนึงถึงทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาควบคู่กันไป เพราะบุคคลที่มีความรู้ มีสติปัญญาสูง สามารถเกิดค้นวิทยาการใหม่ ๆ ที่ทำให้ประเทศเจริญ แต่ถ้านักคิดเหล่านั้นขาดการเจริญ ทางด้านจิตใจ คำนึงถึงแต่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ก็จะทำให้สังคม ้วยวายเป็นความสุข เกิดเป็นปัญหาสังคมที่จะต้องหาทางแก้ไขกันไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด (กรมสามัญศึกษา 2525 : 1) แนวทางหนึ่งของการลดปัญหาสังคมได้ก็คือการพัฒนา จริยธรรม ให้ฝังลึกอยู่ในค่านิยมของจิตใญ่บุคคล เพื่อจะเป็นเกราะหรือภูมิคุ้มกันให้บุคคล ละอายต่อการกระทำชั่ว หันมาประพฤติต่อสิ่งที่ดีงาม (สงบ ลักษณะ 2524 : 30) เมื่อคนในสังคมเป็นผู้มีจริยธรรมแล้ว ประเทศก็จะสามารถพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2524 : 1)

จริยธรรมเป็นเรื่องที่ได้รับการกล่าวถึงกันมานานแล้ว และเป็นเรื่องที่ได้รับ ความสนใจจากบุคคลหลายวงการ ไม่ว่าจะเป็นนักการศึกษา นักจิตวิทยา นักพัฒนาชุมชน คณะสงฆ์ และบุคคลในวงการศาสนา ตลอดจนนักปกครองระดับสูงของประเทศ คณะบุคคล ดังกล่าวส่วนใหญ่มิมีความเห็นพ้องต้องกันว่า จริยธรรมเป็นรากฐานแห่งความเจริญรุ่งเรือง มั่นคง สงบสุขของปัจเจกชน สังคม และประเทศชาติ และมีความต้องการที่จะเสนอแนะ รัฐบาลว่าควรมีนโยบายพัฒนาจริยธรรมของบุคคลเป็นหลัก ส่วนการพัฒนาเศรษฐกิจและ อื่น ๆ ให้เป็นอันดับรองลงมา (สมบุรณ์ ศาลยาชีวิน 2522 : 4) กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ตระหนักถึงความสำคัญของจริยธรรมเช่นกัน ได้มีการกำหนดให้มีการสอน

ศึกษาริยศึกษามานานแล้ว ซึ่งพิจารณาได้จากแผนการศึกษาแห่งชาติและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังเช่นในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2479 ได้จัดให้รียศึกษามีความสำคัญอยู่ในอันดับ 2 ต่อมาในปีพุทธศักราช 2494 จริยศึกษามีความสำคัญมาเป็นอันดับ 1 (กระทรวงศึกษาธิการ 2507 : 345-346) แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2503 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่จะให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษาควรแก่สภาพ เพื่อเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม และวัฒนธรรม มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีสุขภาพสมบูรณ์ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย มีความรู้ความสามารถที่จะประกอบอาชีพและทำคุณประโยชน์แก่ชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ 2504: 1) ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2521 และแผนการศึกษาฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ต่างก็มุ่งที่จะให้การศึกษาก่อให้เกิดการเสริมสร้างบุคคลให้มีความรู้ ความคิด และความสามารถในการประกอบอาชีพ จริยธรรม คุณธรรม ตลอดจนพลานามัย สมบูรณ์ รักษาและดำรงสืบวัฒนธรรมและความเป็นไทยไว้ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520: 1, แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 5 พ.ศ. 2525 - 2529: 21)

ถ้าจะพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ต่างก็เน้นถึงความสำคัญในการปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรมแก่นักเรียน เพื่อให้รู้จักดำรงชีวิตบนพื้นฐานแห่งคุณธรรม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ สุจริตและยุติธรรม มีระเบียบวินัย มีน้ำใจ เป็นนักกีฬา มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ห่วงถิ่นและประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ 2523: 5 - 7)

การศึกษาริยในปัจจุบันได้หันมาสนใจที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมกันมากขึ้น ทั้งนี้เพราะต่างก็เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องการให้เกิดผลดีในการพัฒนา ปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อให้เกิดผลอย่างจริงจัง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดให้มีการสัมมนาในหัวข้อเรื่อง "จริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับแนวความคิดเกี่ยวกับจริยธรรมในสังคมไทย ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหาเรื่องการศึกษาจริยศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522: 2) หลังจากนั้นกรมวิปการได้มอบหมายให้คณะกรรมการโครงการการศึกษา

จริยธรรมไทยจัดประชุมเกี่ยวกับจริยธรรมไทย สรุปผลได้ว่าจริยธรรมหลักที่สำคัญที่ควรจะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นในเด็กและเยาวชน มี 8 ประการได้แก่ การใส่สัจธรรม การใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา เมตตา - กรุณา สติ - สัมปชัญญะ ความไม่ประมาท ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูเพียร และหิริ - โสกะแปะ (กรมวิชาการ 2523 : 5, 53) นอกจากนี้แล้วกรมวิชาการยังได้ทำการเก็บบันทึกบทคัดย่อของระดับพัฒนาการทางจริยธรรม และองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางจริยธรรม โดยยึดจริยธรรมหลัก 8 ประการข้างต้นปรากฏว่าค่าเฉลี่ยของจริยธรรมด้านความไม่ประมาทของทุกกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับที่กระทำ ความดีโดยคำนึงถึงสังคมส่วนใหญ่เป็นหลัก ยกเว้นกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กระทำความดี โดยคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมแทบ ๑ หรือผู้ใกล้ชิดเท่านั้น

จริยธรรมด้านต่าง ๆ จาก 8 ประการข้างต้น มีผู้นำไปศึกษาวิจัยในลักษณะต่าง ๆ กัน แต่จริยธรรมด้านความไม่ประมาทยังมีการศึกษากันน้อย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาในลักษณะการสร้างแบบทดสอบ เพื่อวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทนี้ขึ้น เพราะเห็นว่าจริยธรรมด้านนี้มีความสำคัญ และเนื่องจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาเป็นเยาวชนที่อยู่ในวัยรุ่น เป็นวัยที่กำลังเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน มีความคิดที่กว้างไกล พยายามแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดจนมีความเชื่อต่าง ๆ ที่เป็นไปอย่างรุนแรง โดยเมื่อปักใจเมื่อสิ่งใดแล้ว มักจะเชื่ออย่างจริงจัง และถ้าไม่ยอมเชื่อก็ยากที่จะทำให้เชื่อได้อย่างง่าย ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ นับว่ามีทั้งประโยชน์และโทษ เพราะถ้าเชื่อในสิ่งที่ถูก ดีงาม ย่อมจะเกิดประโยชน์อย่างมาก แต่ถาหลงเชื่อในสิ่งที่ผิดแล้วอาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ (สุรางค์ จันทน์เอม 2525 : 62 - 63) ดังนั้นถ้าได้มีการส่งเสริมจริยธรรมด้านความไม่ประมาทให้แก่เด็กเหล่านี้แล้ว ก็จะทำให้เด็กได้กระทำหรือมีความเชื่อแต่ในสิ่งที่ดี เพราะจริยธรรมด้านนี้เป็นจริยธรรมที่ส่งเสริมให้มีการพิจารณาถึงผลดีและผลเสียของการกระทำ วางแผนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดผลดี

การที่จะทราบถึงระดับจริยธรรมแต่ละด้านของนักเรียนได้นั้น จะต้องมีการวัดที่มีคุณภาพและเหมาะสม เพื่อกูรู ผู้เกี่ยวข้อง จะได้ทราบระดับพัฒนาการการก้าวหน้าหรือความบกพร่องทางด้านจริยธรรมของนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ ผลของการวัดนี้ นอกจากจะใช้เป็นข้อมูลสำหรับพัฒนาจริยธรรมแก่นักเรียนให้ถึงระดับที่พึงประสงค์ และยัง

สามารถใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feed back) ให้นักเรียนทราบสถานะของตนเองเพื่อจะได้แก้ไข ปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น จนสำเร็จตามระดับเชิงพฤติกรรมที่พึงปรารถนา จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อที่จะสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ขึ้น ผลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติต่อไป

ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้

1. เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทที่สร้างขึ้น
3. เพื่อหาเกณฑ์ปกติ (Norm)) สำหรับตีความหมายคะแนนจากผลการสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท

ความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้

1. จะได้แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีคุณภาพ
2. เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษา ครู ครูแนะแนว ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง จะได้ทราบว่านักเรียนมีจริยธรรมอยู่ในระดับใด ซึ่งจะสามารถอบรมสั่งสอนนักเรียนในปกครองได้ถูกต้องและเหมาะสมขึ้น
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือวัดจริยธรรมด้านอื่น ๆ สำหรับนักเรียนในระดับอื่น

ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2529 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดพะเยา ซึ่งสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม

(Cluster Random Sampling) มีหน่วยการสุ่มเป็นห้องเรียน จำนวน 17 ห้องเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. จริยธรรมด้านความไม่ประมาท หมายถึง การประพฤติกฎปฏิบัติตน ในทางที่ดี มีการวางแผน พิจารณาถึงผลที่ตามมาของการกระทำ ผู้มีจริยธรรมด้านนี้จะมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความไม่ประมาทใน 3 ด้านดังนี้

1.1 ความไม่ประมาทต่อตนเอง หมายถึง การรู้จักและปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดผลดีแก่ตนเอง มีการวางแผนอย่างเหมาะสม มีการทบทวนผลการกระทำของตนเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น เอาใจใส่ในการศึกษาเล่าเรียน ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมอยู่เสมอ และรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง

1.2 ความไม่ประมาทต่อบุคคลอื่น หมายถึง การรู้จักและปฏิบัติตนเพื่อที่จะไม่ให้เกิดผลเสียหายต่อบุคคลอื่น รู้จักระวังรักษา ไม่ทำลายทรัพย์สินสมบัติของบุคคลอื่นให้เสียหาย

1.3 ความไม่ประมาทต่อส่วนรวม หมายถึง การรู้จักและปฏิบัติตนเพื่อที่จะไม่ทำให้เกิดผลเสียแก่ส่วนรวม โดยช่วยระวังรักษา ไม่ทำลายทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม ช่วยสร้างความเจริญแก่ส่วนรวม ตลอดจนปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ของส่วนรวมด้วยความเต็มใจ

จริยธรรมด้านความไม่ประมาท สามารถวัดได้ด้วยแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท

2. แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท หมายถึง แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในรูปสถานการณ์สมมุติที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมด้านความไม่ประมาท

3. คุณภาพของแบบทดสอบ หมายถึง คุณภาพของแบบทดสอบด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) หมายถึง คุณสมบัตินี้ของแบบทดสอบที่สามารถวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทของนักเรียนได้คงที่ แม่นอน กำหนดค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีของ Cronbach โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - coefficient)

3.2 ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ (Validity) หมายถึง คุณสมบัตินี้ของแบบทดสอบที่สามารถวัดจรรยาบรรณด้านความไม่ประมาทของนักเรียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงหน้า (Face Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โคนำเอาคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ ไปหาความสัมพันธ์กับคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา และเพื่อนร่วมชั้นและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) โดยใช้เทคนิคเทียบกลุ่มรู้จัก (Known - Group Technique)

3.3 อำนาจจำแนกของแบบทดสอบ (Discrimination) หมายถึง คุณสมบัตินี้ของแบบทดสอบที่สามารถจำแนกหรือแยกผู้ตอบออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ กันในเรื่องความไม่ประมาท ซึ่งอาศัยการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยใช้ $t - test$

4. เกณฑ์ปกติ (Norm) หมายถึง ข้อเท็จจริงทางสถิติที่บรรยายการแจกแจงของคะแนนของประชากร ที่ได้จากการสอบข้อสอบวัดจรรยาบรรณด้านความไม่ประมาท และเป็นคะแนนตัวแทนที่จะบอกระดับการสอบของผู้สอบว่าอยู่ในระดับใดของกลุ่มประชากร ตัวเลขของเกณฑ์ปกติในการวิจัยจะบอกให้ทราบถึงระดับของความไม่ประมาทว่าอยู่ในระดับสูง-ต่ำเพียงใด โดยแสดงลงในตารางซึ่งบอกความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนดิบ กับคะแนนที่ปกติ (Normalized T - Score) ที่แปลงมาจากคะแนนดิบ

การแปลความหมายคะแนน ให้ถือเกณฑ์ดังนี้ (ชวาล แพร์ตกุล 2520 : 53)

ตั้งแต่ T 65 และสูงกว่า	แปลว่า มีความไม่ประมาทสูงมาก
ตั้งแต่ T 55 - T 65	แปลว่า มีความไม่ประมาทค่อนข้างสูง
ตั้งแต่ T 45 - T 55	แปลว่า มีความประมาทปานกลาง
เฉพาะที่ T 50	แปลว่า มีความประมาทระดับกึ่งกลางของกลุ่ม
ตั้งแต่ T 35 - T 45	แปลว่า มีความประมาทค่อนข้างสูง
ตั้งแต่ T 35 - และต่ำกว่า	แปลว่า มีความประมาทสูงมาก

ถ้าผู้สอบได้คะแนนตรงจุดแบ่งพอดีแล้ว ให้เลื่อนไปอยู่กลุ่มสูงถัดขึ้นไปเสมอ

5. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้มีคุณวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์ในการทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 4 ท่าน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยขอเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. ความหมายของจริยธรรม
2. แนวความคิดเกี่ยวกับจริยธรรม
3. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม
4. ขอบข่ายของจริยธรรม
5. วิธีการสร้างเครื่องมือวัดจริยธรรม
6. จริยธรรมด้านความไม่ประมาท
7. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของจริยธรรม

จริยธรรมเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวาง มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างต่าง ๆ กันดังนี้
บราวน์ (Brown, 1968 : 411 - 414) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า
จริยธรรม คือระบบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่บุคคลใช้ในการแยกแยะการกระทำที่ถูกต้องออกจาก
การกระทำที่ผิด

โกลเบอร์ก (Kohlberg, 1976 : 4 - 5) กล่าวว่า จริยธรรมมีพื้นฐานของ
ความยุติธรรม คือเอาการกระจายสิทธิและหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยมีได้หมายถึง
กฎเกณฑ์ที่บังคับกับทั่วไป แต่เป็นกฎเกณฑ์ที่มีความเป็นสากลที่คนส่วนใหญ่รับไว้ในทุกสถานการณ์
ไม่มีการขัดแย้งเป็นอุดมคติ ดังนั้นพันธะทางจริยธรรมจึงเป็นการเคารพต่อสิทธิข้อเรียกร้อง
ของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน

สุนทรื โภณิน และ สนิท สัมกรการ (สุนทรื โภณิน และ สนิท สัมกรการ
2522 : 18) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นค่านิยมวิธีปฏิบัติ (Instrumental Value)
ส่วนหนึ่งที่มีส่วนรวมอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หากค่านิยมส่วนนี้ถูกละเมิด บุคคลนั้นจะ
รู้สึกสำนึกผิด (Guilt Feeling) และไม่สบายใจด้วยเสียงมโนธรรม (Conscious)

ภายในใจว่าได้ทำผิด ค่านิยมที่เน้นทางจริยธรรมนี้มีลักษณะควรต้องปฏิบัติ (Oughtness) มากกว่า เพราะสังคมได้กำหนดกฎเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติต่อกัน เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขไว้แล้ว

อำนวย ทะพิงส์แก และ ชัยนธ์ วรรณะภูติ (อำนวย ทะพิงส์แก และ ชัยนธ์ วรรณะภูติ 2522 : 191 - 192) ให้ความหมายและลักษณะของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรมเป็นกลไกอันหนึ่งของสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนในสังคม จริยธรรมในฐานะเป็นกลไกของสังคมจึงทำหน้าที่เป็นบรรทัดฐานของความประพฤติ เป็นสิ่งกำหนดว่าอะไรควรประพฤติปฏิบัติ จริยธรรมในความหมายนี้จึงคล้ายคลึงกับค่านิยมหรือระเบียบข้อบังคับและกฎหมาย แตกต่างกับค่านิยมในส่วนที่ว่าจริยธรรมเป็นเรื่องของสิ่งที่ควรประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดความดีและความถูกต้องในสังคม มีจุดมุ่งหมายปลายทางอยู่ที่คุณงามความดีและสังคมในส่วนรวม ส่วนค่านิยมนั้นเป็นเพียงสิ่งที่คนนิยมปฏิบัติหาได้มีเงื่อนไขว่าจะต้องเกิดความดีให้แก่สังคมด้วยไม่ จริยธรรมนี้ยังแตกต่างไปจากข้อบังคับหรือกฎหมายในแง่ที่ว่า ระเบียบข้อบังคับและกฎหมายมีข้อห้ามและบทลงโทษทางพฤติกรรมสำหรับผู้ฝ่าฝืน แต่จริยธรรมไม่มีข้อห้ามหรือบทลงโทษถ้าจะมีก็เป็นการลงโทษ "ทางใจ" สำหรับผู้ฝ่าฝืนเท่านั้น

กรมการฝึกหัดครู (กรมการฝึกหัดครู 2525 : 11) ให้ความหมายของจริยธรรมว่าเป็นแนวทางความประพฤติและการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าที่พึงประสงค์หรือจากคำสั้น ๆ ได้ว่าเป็นแบบแผนของความประพฤติของบุคคลซึ่งฝังอยู่บนหลักคุณธรรม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน 2525 : 214) ให้ความหมายของจริยธรรมในฐานะเป็นคำนามว่า หมายถึงธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ กิเลสธรรม หรือกฎกิเลสธรรม

ธีรพร อุวรรณโณ (ธีรพร อุวรรณโณ 2526 : 2) ให้ความหมายของจริยธรรมว่าหมายถึง ระบบของกฎเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกการกระทำที่ดีจากการกระทำที่ชั่ว การกระทำที่ถูกจากการกระทำที่ผิด และการกระทำที่ควรจากการกระทำที่ไม่ควร

สาโรช บัวศรี (สาโรช บัวศรี 2527 : 30) ให้ความหมายของจริยธรรมในลักษณะของความดีในระดับต่าง ๆ ที่สังคมหรือนุคคลจำเป็นต้องมีค่านั้น ถิ่นนั้น

จากความหมายของจริยธรรมที่กล่าวมา ใต้ให้ความหมายของจริยธรรมในลักษณะของ
หลักการ กฎเกณฑ์ มาตรฐาน และแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ

เจฟเฟอรี่ (Jeffreys. 1962 : 134) ให้นิยามไว้ว่า จริยธรรม คือ
พฤติกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานของความดี ความเลว เป็นพฤติกรรมที่มุ่งไปสู่ความดี
และละเว้นในสิ่งที่เลวร้ายทั้งปวง

พนัส หันนาคินทร์ (พนัส หันนาคินทร์ 2520 : 44) กล่าวว่า จริยธรรม
หมายถึงความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและสังคม ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความเจริญ
เกษมสุขในสังคมและสมาชิกของสังคม การที่จะปฏิบัติให้เป็นเช่นนั้นได้ ผู้ปฏิบัติตามหลัก
จริยธรรมจึงต้องประกอบกันทั้งความรู้สึภายในจิตใจ และการปฏิบัติทางกายอันสอดคล้อง
กับความรู้สึทางจิต

มานอชญ์ ตัดชนวนิชย์ (มานอชญ์ ตัดชนวนิชย์ 2523 : 41) กล่าวว่า จริยธรรม
หมายถึง ความประพฤติที่ชอบ ที่พึงปรารถนาของผู้ที่ใดพบเห็น ความประพฤติในที่นี้หมายถึง
พฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนที่แสดงออกมาเป็นประจำ เป็นอุปนิสัยสืบเนื่องมาจากความนึกคิด
เชื่อถือ หรือนิสัยที่ได้สะสมไว้ มิใช่เป็นการกระทำที่แสดงออกมาโดยเสแสร้ง ทั้งกาย วาจา
และใจ จริยธรรมจึงมีความหมายว่า ความดีที่พึงประพฤติปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่น ได้แก่
มีความสำนึกในเรื่องซื่อสัตย์ เกียรติวินัย มีความซื่อสัตย์ สุจริต สุภาพอ่อนโยน ละอายและ
เกรงกลัวต่อบาปหรือความชั่ว มีความอดทน ขยันหมั่นเพียร ประหยัดในการใช้จ่าย มี
ความกตัญญูแก่ที่ รู้จักกตัญญู ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่ต่อตนเอง กรอบครัว เพื่อน ชุมชน ด้วย
ความชอบธรรม

คณะกรรมการโครงการศึกษาจริยธรรมไทย (กรมวิชาการ 2523 : 8)
ได้สรุปความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรมถือการกระทำทั้งทางกาย วาจา และใจ
ที่ดีงาม เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

ความหมายของจริยธรรมในลักษณะที่สองนี้เป็นการให้นิยามจริยธรรมในรูปของ
การประพฤติ ปฏิบัติ และการกระทำ มากกว่าจะเป็นเรื่องของกฎเกณฑ์

ไอเซนเบิร์ก (Eysenck) ให้ความหมายของจริยธรรมหรือมโนธรรม (Conscious)
ว่าเป็นผลสะท้อนจากการวางเงื่อนไข เช่น การหลีกเลี่ยงในการกระทำเนื่องจากความวิตก

กังวลว่าจะได้รับการลงโทษจากสังคม ซึ่งใกล้เคียงกับเบอร์โกวิท (Berkowits) ที่กล่าวว่า จริยธรรมเป็นการประเมินการกระทำอันเป็นความเชื่อของสมาชิกในสังคม ตามที่กำหนดไว้ว่าถูกต้อง (Lickona. 1976 : 3)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2524 : 2) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า หมายถึงลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ และมีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ ด้วย ลักษณะและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม จะมีคุณสมบัติประเภทใดประเภทหนึ่งในสองประเภท ก็คือ เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มียู่ในสังคมนั้น ก็คือพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ ให้การสนับสนุน และลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มียู่ในสมาชิกในสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษหรือพยายามกำจัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องและไม่สมควร ฉะนั้นผู้มีจริยธรรมสูงก็เป็นผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมาก และประเภทหลังน้อย

จริยธรรมในลักษณะที่สาม เป็นการผนวกทั้งสองลักษณะแรกเข้าด้วยกัน กล่าวคือ จริยธรรมเป็นทั้งกฎเกณฑ์ และการปฏิบัติ การศึกษาวิจัยครั้งนี้นิยามจริยธรรมเป็นเรื่องของการประพฤติปฏิบัติ

แนวความคิดเกี่ยวกับจริยธรรม

เนื่องจากจริยธรรมมีความเกี่ยวข้องกับความประพฤติ กล่าวคือความประพฤติเป็นบ่อเกิดของจริยธรรม และจริยธรรมคือมาตรการวัดความประพฤติ เมื่อเป็นดังนี้แล้วปัญหาจึงมีว่าจะใช้มาตรการอะไรวัดความประพฤติของมนุษย์ว่าดีหรือถูกต้อง นักปรัชญาได้เสนอความคิดไว้ 3 ทิศนะ ดังนี้

1. ฝ่ายยกย่องเจตนา เช่น กานท์ (Kant) ถือว่าความถูกต้องอยู่ที่เจตนา ถ้ามีเจตนาดีไม่ว่าผลจะเกิดขึ้นอย่างไรก็ถือว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้อง

2. ฝ่ายยกย่องผล เช่น เบนธัม (Bentham) มิลล์ (Mill) ถือว่าเจตนาเป็นเรื่องที่ไม่อาจมองเห็นและเชื่อถือได้ยาก แม้แต่เจตนาของตัวเราเอง บางครั้งเรายังกำหนดไม่ถูกว่าเราทำไปโดยมีเจตนาอย่างไรก็ตาม เพราะบางครั้งเจตนาเกิดขึ้น

ร่วมกันหลาย ๆ อย่างจนไม่รู้ว่ามีเจตนาใด มีส่วนมาน้อยเพียงใด สู้วัดความถูกต้องกันด้วยผลที่เกิดขึ้นไม่ได้ วัดได้แน่นอนกว่า

3. มัชยคติ ในการตัดสินความถูกต้องสำหรับความประพฤติส่วนตัวแล้ว เจตนาควรจะเป็นหลักในการตัดสินความถูกต้อง แต่ในการตัดสินเจตนาสมควรพิจารณาด้วยว่าให้เล็งถึงผลที่จะตามมาหรือไม่ และให้ใช้ความพยายามพอสมควรกับเหตุการณ์ในการคาดคะเนผลที่จะตามมาหรือไม่

ในการตัดสินความถูกต้องของความประพฤติตามกฎหมายควรถือเอาผลของการกระทำเป็นหลัก เพราะเจตนาเป็นเรื่องวัดได้ยาก แต่เราก็รู้กันอยู่ว่าผู้มีเจตนาดี ผลก็ย่อมจะเกิดขึ้นมากกว่าผลร้าย ผู้มีเจตนาไม่ดี ผลร้ายย่อมเกิดขึ้นมากกว่าผลดี ดังนั้นถ้าผลที่เกิดขึ้นกลับกันกับเจตนาที่เป็นเรื่องของความบังเอิญ เพื่อความยุติธรรม เราจึงควรดูที่ผลของการกระทำเป็นหลักสำหรับตัดสินความประพฤติตามกฎหมาย แต่ถ้ามีหลักฐานยืนยันถึงเจตนาอย่างแน่ชัดก็ควรเอาเจตนาร่วมตัดสินด้วย โดยให้มีความสำคัญอันดับรอง (กิริณี บุญเจือ 2523 : 62 - 63)

การพิจารณาถึงความมีจริยธรรมที่แฝงอยู่ในตัวบุคคลนั้น อาร์ เอส ปีเตอร์ (R.S. Peters) ได้เสนอหลักการพิจารณาไว้ 4 ประการคือ

1. ความเที่ยงธรรม หลักการนี้จะช่วยให้คนพ้นจากการเอาใจตนเองหรือลำเอียง
2. การคำนึงถึงความสนใจหรือจิตใจของผู้อื่น เป็นลักษณะของการนึกถึงสิ่งที่ตนกระทำนั้นจะกระทบกระเทือนต่อความเป็นอยู่ของผู้อื่นหรือไม่ ทำให้คนอื่นเป็นทุกข์หรือไม่
3. เสรีภาพ อันหมายถึงเสรีภาพที่จะเลือกการกระทำต่าง ๆ ด้วยเหตุผลของเขาเอง ไม่ใช่ถูกบังคับจากสิ่งภายนอก
4. การยกย่องผู้อื่น มองเห็นคุณค่าของเพื่อนมนุษย์ ไม่ไม่มนุษย์ด้วยกันเป็นเครื่องมือหรือทางผ่านไปสู่จุดหมายอื่น ๆ ของตนเอง (ศักดิ์ชัย นิรัญทวี 2525 : 60 - 62)

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (ศักดิ์ชัย นิรัญทวี 2525 : 63 - 64) ได้เสนอว่าคนที่มีความจริยธรรมนั้นควรมีความสามารถ 4 ประการคือ

1. ความสามารถเกี่ยวกับการสร้างและใช้ความคิดรวบยอดทางศีลธรรม ถือมีความสามารถที่จะให้เหตุผลในเรื่องจริยธรรม ใช้วิจารณญาณในการแก้ปัญหาจริยธรรม อีกทั้งมีความสามารถที่จะเข้าใจและนำกฎทางศีลธรรมมาใช้ในการดำเนินชีวิต

2. ความสามารถในการเข้าใจข้อเท็จจริงและความสัมพันธ์ในเชิงเหตุกับผล การเข้าใจในเชิงเหตุกับผล ถือความสามารถที่จะคาดการณ์ถึงผลที่เกิดขึ้นของการกระทำในแง่กายภาพและจิตวิทยา และความสามารถที่จะเรียนรู้เรื่องนี้จากประสบการณ์ของตนเองและจากบทเรียนจากการกระทำของผู้อื่น

3. ความสามารถที่จะมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างเหมาะสม ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4. ความสามารถในการควบคุมตนเอง สามารถใช้สติสัมปชัญญะยับยั้งชั่งใจ ไม่กระทำในสิ่งที่ผิด และการไม่ปล่อยให้อารมณ์ของตนเองตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งเร้าภายนอกอย่างไม่มีเอกติแยกชั่ว

นอกจากนี้แล้วยังสรุปรวบรวมลักษณะของความเป็นผู้มีจริยธรรมไว้ต่าง ๆ กันดังต่อไปนี้

1. มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานและหน้าที่ของความเป็นพลเมืองดี
2. ปฏิบัติตามกฎหมาย
3. มีความศรัทธาต่อการมีชีวิต
4. เข้าใจและยอมรับนับถือธรรมะของศาสนา
5. มีความเป็นผู้นำ มีความเป็นหัวของตัวเอง
6. ยินดีให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น
7. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
8. ให้ความเชื่อถือในปัญญาของผู้อื่น
9. ปฏิบัติตามศีลธรรมแห่งสังคม
10. สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม

นักทฤษฎีทั้งหลายยอมรับว่า จริยธรรมของมนุษย์นั้นพัฒนาขึ้นตามลำดับอย่างเห็นได้ชัด จากวัยทารกไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ แม้มนุษย์จะมีการพัฒนาจริยธรรมที่แตกต่างกัน แต่นักทฤษฎีทางจริยธรรมก็ยังเชื่อว่า การพัฒนานี้ในบุคคลต่าง ๆ กัน มีลำดับขั้นตอนเป็นแบบอย่างที่คล้ายคลึงกัน (Kay. 1970 : 30 - 31) นอกจากนี้ยังนักทฤษฎีทางจริยธรรมส่วนมากลงความเห็นว่า ต้นกำเนิดและแหล่งที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางจริยธรรมนั้นอยู่ที่การเรียนรู้ทางสังคม แต่ก็มีความคิดที่แตกต่างกันอีกมาก พอสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) นักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่า จริยธรรมเป็นส่วนเดียวกับมโนธรรม (Superego or Conscience) จริยธรรมเกิดจากขบวนการภายในของวัฒนธรรมหรือบรรทัดฐานของพ่อแม่ผู้เลี้ยงดู ได้แก่ การถวียุติตามอย่าง (Identification) ทำให้เด็กรับเอาบุคลิกภาพ ค่านิยม มาตรฐานจริยธรรมในสังคมเมื่อบุคคลได้รับการปลูกฝังจริยธรรม หากความต้องการของบุคคลไม่สอดคล้องกับที่สังคมต้องการก็จะเกิดความขัดแย้งกันขึ้นและถ้าบุคคลนั้นทำชั่ว เขาจะเกิดความละอายใจตนเอง ไม่สบายใจ ซึ่งถือว่าเป็นการลงโทษตัวเอง ต่อไปเขาจะไม่ทำชั่วอีก โดยไม่ต้องมีการควบคุมจากบุคคลอื่นภายนอก นั่นคือ เขามีความรู้ลึกซึ้งผิดชอบชั่วดีหรือมีมโนธรรมนั่นเอง (Freud. 1944 : 358)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ทฤษฎีนี้เห็นว่า สิ่งแวดล้อมทางสังคมหรือวัฒนธรรมเป็นตัวการ ในการกำหนดเงื่อนไขทางสังคม (Social Contingency) ให้แก่เด็กตั้งแต่เกิด โดยนำเอาหลักการ เสริมแรงและหลักการเชื่อมโยงมาอธิบายวิธีการ ทฤษฎีนี้มีความเชื่อเบื้องต้น ดังนี้

2.1 พัฒนาการทางจริยธรรมเกิดจากการเจริญเติบโตของการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน กฎเกณฑ์จริยธรรมของสังคมทั้งทางความประพฤติและอารมณ์มากกว่าเกิดจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสมอง (Cognitive Structure Change)

2.2 แรงจูงใจพื้นฐานที่ทำให้เกิดพัฒนาการทางจริยธรรมทุกจุดมีรากฐานจากความต้องการทางชีวภาพหรือความต้องการรางวัลจากสังคมและการหลีกเลี่ยงการลงโทษ

2.3 พัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรม

2.4 พื้นฐานทางจริยธรรม (Basic Moral Norm) เกิดขึ้นภายในจิตใจ

โดยมีสาเหตุจากกฎเกณฑ์วัฒนธรรมภายนอก

2.5 สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางจริยธรรมมากเท่าใดขึ้นอยู่กับปริมาณของรางวัล การลงโทษ การห้าม และการเห็นแบบอย่างของพ่อแม่และบุคคลอื่นซึ่งเป็นตัวแทนของสังคม (Skinner. 1971 : 101 - 128)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ทฤษฎีนี้มีแนวความคิดว่าสังคมจะมีบทบาทต่อการบรูณาการลักษณะทางจริยธรรมของบุคคล

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางพุทธิปัญญา (Cognitive Development Theory)
ทฤษฎีนี้มีความเชื่อเบื้องต้น ดังนี้

3.1 พัฒนาการทางจริยธรรมมีโครงสร้างพื้นฐานทางพุทธิปัญญา (Cognitive) และมียุคประกอบทางจรรยาวิพากษ์

3.2 แรงจูงใจเบื้องต้นเกี่ยวกับจริยธรรม คือแรงจูงใจเกี่ยวกับการยอมรับ (Acceptance) การมีความสามารถ (Competence) การเคารพตนเองหรือเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ (Self - esteem or Self actualization)

3.3 ลักษณะสำคัญของพัฒนาการทางจริยธรรม คือพัฒนาการจะเป็นสากล มีขั้นตอนเหมือนกันทุกวัฒนธรรม เพราะในทุกวัฒนธรรมมีการปฏิบัติร่วมกันในสังคม มีการสวมบทบาท (Role - taking) และมีความขัดแย้งในสังคม ซึ่งต้องการการบูรณาการทางจริยธรรม (Moral Integration) เช่นเดียวกัน

3.4 กฎและเกณฑ์เบื้องต้นของจริยธรรม เกิดจากประสบการณ์ที่ได้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่าเกิดจากการสร้างกฎเกณฑ์ภายในตนเองจึงไม่มีมาตรฐาน พัฒนาการจากกฎภายใน แต่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตน (Self) กับคนอื่น

3.5 สิ่งแวดล้อมมีผลต่อการพัฒนาทางจริยธรรม ที่พิจารณาจากคุณภาพและขอบเขต โดยทั่วไป ของสิ่งเร้าทางพุทธิปัญญา (Cognitive) และทางสังคมตลอดช่วงการพัฒนารวมของเด็กมากกว่าเกิดจากประสบการณ์เฉพาะอย่างจากพ่อแม่หรือประสบการณ์ที่ได้จากวินัย การลงโทษหรือรางวัล (Kohlberg. 1976 : 48)

กล่าวโดยสรุปได้ว่าทฤษฎีนี้มีแนวความคิดว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์มีแนวทางและขั้นตอนที่เป็นสากล สามารถศึกษาให้กับคนในสังคมต่าง ๆ นักทฤษฎีที่สำคัญในกลุ่มนี้คือ เปียเจต์ (Piaget) และโคลเบอร์ก (Kohlberg)

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเปียเจต์

เปียเจต์ (Piaget. 1932) เป็นผู้ริเริ่มความคิดที่ว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั่นเอง เปียเจต์ได้แบ่งขั้นตอนของการพัฒนาการทางสติปัญญาออกเป็น 4 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นการรับรู้จากประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensorimotor Operation)
2. ขั้นเริ่มคิดด้วยญาณ (Pre - operational Thinking)
3. ขั้นคิดด้วยรูปธรรม (Concrete Operational Thinking)
4. ขั้นคิดตามแบบแผนของตรรกวิทยา (Formal Operational Thinking)

จากพัฒนาการทางสติปัญญาทั้ง 4 ขั้นนี้ เปียเจต์ได้นำมาเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ขั้นคือ

1. ขั้นก่อนจริยธรรม พัฒนาการขั้นนี้เริ่มตั้งแต่เกิดแรกเกิดจนถึง 2 ปี เด็กในขั้นนี้ยังไม่มีความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดลอมอย่างละเอียด มีแต่ความอยากร ความต้องการทางร่างกาย ซึ่งต้องการที่จะได้รับการบำบัด โดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อเด็กมีความสามารถในการพูดก็จะเริ่มรับรู้สภาพแวดล้อมและบทบาทของตนเอง ก่อนที่คนอื่นเด็กเหล่านี้จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาในขั้นการรับรู้จากประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหวนั่นเอง
2. ขั้นยึดคำสั่ง อยู่ในช่วงอายุ 2 - 8 ปี ในขั้นนี้เด็กจะสามารถรับรู้สภาพแวดล้อม บทบาทของตนเองและผู้อื่น รู้จักเกรงกลัวผู้ใหญ่ เห็นว่าคำสั่งหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตาม ซึ่งเด็กในวัยนี้จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาในขั้นเริ่มคิดด้วยญาณ และขั้นคิดด้วยรูปธรรมขั้นแรก ๆ
3. ขั้นยึดหลักแห่งตน อายุ 8 - 10 ปี การพัฒนาจากขั้นยึดคำสั่งมาเป็นขั้นยึดหลักแห่งตนนั้น เปียเจต์เชื่อว่าเกิดจากการพัฒนาทางสติปัญญาและประสบการณ์ การ

มีบทบาทในกลุ่มเพื่อนเด็กด้วยกัน ความเกรงกลัวอำนาจภายนอกจะกลายเป็นหลักภายในจิตใจของเด็ก เกี่ยวกับความยุติธรรมซึ่งหมายถึงการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันและความเท่าเทียมกันของบุคคล พัฒนาการในขั้นนี้เด็กสามารถใช้ความถึกอย่างมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจ และถึงเกณฑ์ที่เป็นของตัวเองได้ เด็กที่อยู่ในสภาพเลี้ยงดูปกติจะบรรลุถึงขั้นที่สามนี้ แต่มีเด็กบางคนที่พัฒนาการอาจหยุดชะงักอยู่ในขั้นที่สอง เนื่องด้วยการบีบบังคับอย่างผิดปกติของผู้เลี้ยงหรือสังคม หรืออาจเกิดจากการขาดประสบการณ์ในกลุ่มเพื่อนก็ได้ สำหรับพัฒนาการทางสติปัญญาจะอยู่ในขั้นคิดด้วยรูปธรรมขั้นสูง ๆ และขั้นคิดตามแบบแผนของครุทวิทยา (ทวงเกื่อน พันธุมนาวัน 2524 : 27, กรมวิชาการ 2527 : 7 - 8)

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโกลเบอร์ก

ลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลนั้นประกอบไปด้วยด้านต่าง ๆ ที่สำคัญคือ ความรู้เชิงจริยธรรม ความรู้สึกเชิงจริยธรรม พฤติกรรมเชิงจริยธรรมและเหตุผลเชิงจริยธรรม โกลเบอร์ก เห็นว่าการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแสดงให้เห็นถึงความเจริญทางด้านจิตใจของบุคคลได้อย่างมีแบบแผน และเหตุผลเชิงจริยธรรมนี้ไม่ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ

โกลเบอร์ก (Kohlberg. 1975 : 49, 1976 : 33 - 35) ได้แบ่งระดับพัฒนาการของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ได้จากการศึกษาของเขาออกเป็น 3 ระดับใหญ่ แต่ละระดับยังแบ่งออกเป็น 2 ขั้นย่อย ซึ่งลำดับขั้นพัฒนาการดังกล่าวแสดงได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโกลเบอร์ก

ชั้นการไปเหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ชั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (อายุ 2 - 7 ปี) ชั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (อายุ 7 - 10 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (อายุ 2 - 10 ปี)
ชั้นที่ 3 หลักการทำความดีที่ผู้อื่นเห็นชอบ (อายุ 10 - 13 ปี) ชั้นที่ 4 หลักการทำความดีที่ทางสังคม (อายุ 13 - 16 ปี)	2. ระดับเฝ้ากฎเกณฑ์ (อายุ 10 - 16 ปี)
ชั้นที่ 5 หลักการทำความดีนั้นสัญญา (อายุ 16 ปีขึ้นไป) ชั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (อายุ 16 ปีขึ้นไป)

(ทวงเก๋อน พันธุมนาวัน 2524 : 29 - 30)

ซึ่งในแต่ละระดับและแต่ละชั้น มีรายละเอียดดังนี้ (Liebert. 1973 : 368)

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional Level) เป็นระดับที่เด็กยึด

ตัวเองเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจการกระทำ การจะทำอะไรมักคิดถึงผลประโยชน์ที่ตนจะได้รับ
เป็นใหญ่ โดยมีได้คำนึงว่าการกระทำนั้นจะส่งผลต่อผู้อื่นอย่างไร ระดับนี้แบ่งออกได้เป็น 2 ชั้น

ชั้นที่ 1 หลักการเชื่อฟังคำสั่งและหลบหลีกการลงโทษ เด็กจะหลีกเลี่ยงการกระทำที่
ผิด-เลว จากการพิจารณาที่ผลของการกระทำ หลบหลีกการถูกลงโทษทางกายเพราะกลัวจะได้รับ

ความเจ็บปวด ยอมทำตามคำสั่งผู้มีอำนาจทางกายเหมือนคน เด็กช่วงนี้อายุ 2 -- 7 ปี

ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล เด็กถือว่าการกระทำที่ถูกต้องคือการกระทำที่สนองความต้องการและทำให้ตนเกิดความพอใจ การสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นไปในลักษณะแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน การกระทำให้ตอบระบบดีมาดีตอบ ร้ายมาร้ายตอบ เข้าทำนอง "ตาต่อตา ฟันต่อฟัน" เด็กช่วงนี้อายุ 7 - 10 ปี

ระดับที่ 2 ระดับตามกฎหมายเกณฑ์ (Conventional Level) เด็กขั้นนี้เรียนรู้ที่จะกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อยของตน กระทำตามกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ของศาสนา รู้จักที่จะเอาใจเขามาใส่ใจเรา และมีความสามารถที่จะแสดงบทบาททางสังคมได้ ระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้น

ขั้นที่ 3 หลักการทำความดีที่ผู้อื่นเห็นชอบ พฤติกรรมที่ดีที่ตามหัตถ์แนะของเด็กขั้นนี้คือการทำให้ผู้อื่นพอใจและยอมรับ ลักษณะที่เด่นก็คือการกลัวยตามและพยายามทำตนให้ผู้อื่นรักหรือมองเห็นว่าน่ารัก เด็กช่วงนี้อายุ 10 - 13 ปี

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (ตามกฎหมาย กฎเกณฑ์ของสังคม) เด็กจะเริ่มมองเห็นความสำคัญของกฎเกณฑ์และระเบียบต่าง ๆ เห็นความสำคัญที่จะทำตามหน้าที่ของตน แสดงการยอมรับ เคารพในอำนาจและมุ่งรักษาไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ทางสังคม เด็กช่วงนี้อายุ 13 - 16 ปี

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎหมายเกณฑ์ (Postconventional Level) ในระดับนี้การตัดสินใจ พฤติกรรมใด ๆ เป็นไปตามความนึกและเหตุผลของตนเอง แล้วตัดสินใจไปตามที่ตนคิดว่าเหมาะสม ระดับนี้ก็แบ่งออกได้เป็น 2 ขั้น

ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา ขั้นนี้มีลักษณะยึดประโยชน์และความถูกต้องตามกฎหมาย การกระทำที่ถูกต้องคือการกระทำที่เป็นไปตามข้อตกลงและยอมรับกันในกลุ่มหรือสังคม เห็นความสำคัญของส่วนรวม เข้าใจในสิทธิของตนและของผู้อื่น สามารถควบคุมตนเองได้ เด็กช่วงนี้อายุ 16 ปีขึ้นไป

ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล มีลักษณะแสดงถึงการมีความเป็นสากลนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตน มีความยึดมั่นทางจริยธรรมเพื่อจุดมุ่งหมายอันปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ มีหลักการประจำใจของตนเอง ผู้ที่มีจริยธรรมถึงขั้นนี้ส่วนมากเป็นวัยผู้ใหญ่

เหตุผลเชิงจริยธรรม 3 ระดับ และแบ่งเป็น 6 ขั้นนั้น จัดสรุปไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (Obedience and Punishment Orientation) : คำของชีวิตจะกันแปรคามสิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ทางสังคมที่มีผลต่อร่างกาย

ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (Naively Egoistic Orientation) : คำของชีวิตจะได้จากความพึงพอใจแห่งความต้องการ ของตนและผู้อื่นปรารถนา

ขั้นที่ 3 หลักการทำตามสิ่งที่คนอื่นเห็นชอบ (Good - boy Orientation) : คำของชีวิตอยู่กับความต้องการจำเป็นพื้นฐานของชีวิต ความรักจากครอบครัวและสังคมทั่วไป

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (Authority and Social Order Maintaining Orientation) : ชีวิตมีความหมายสัมพันธ์กับสิ่งสำคัญที่มุ่งทางใจ ได้แก่ ศาสนา จริยธรรม ซึ่งบุคคลมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม

ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Contractual Legalistic Orientation) : ชีวิตมีค่าเกี่ยวข้องกับบุคคลซึ่งทุกคนมีสิทธิจะได้รับ มีสิทธิที่จะอยู่ตามสิทธิมนุษยชนเท่าเทียมกัน

ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (Conscience of Principle Orientation) : ทุกคนเชื่อว่าชีวิตมีศักดิ์และสิทธิเท่าเทียมกัน ทุกคนมีมโนธรรมควรนับถือกันและกัน

นอกจากนี้โกลเบอร์ก็ยังเชื่อว่าขบวนการพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น มีขบวนการดังต่อไปนี้

1. ขบวนการทางจริยธรรมของบุคคลจะเป็นไปตามลำดับขั้นก่อน จากขั้นที่ 1 ไปจนถึงขั้นที่ 6 โดยจะให้เหตุผลในขั้นต่ำกว่าก่อน ต่อเมื่อได้ประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ ก็จะเปลี่ยนความคิดและให้เหตุผลในขั้นสูงขึ้น ส่วนเหตุผลในขั้นต่ำก็จะถูกละทิ้งไป แลอาจชะงักติดอยู่กับขั้นใดขั้นหนึ่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญา ซึ่งเป็นตัวหนึ่งที่จะกำหนดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

2. การรับรู้ทางสังคม การมีบทบาทในสังคม มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางจริยธรรม

3. พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจะสูงขึ้น เมื่อบุคคลมีความสามารถในการใช้

เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์และมีการรับรู้ทางสังคมสูงขึ้น

จะเห็นได้ว่าตามทฤษฎีของโคลเบอร์กการรับรู้เกี่ยวกับจริยธรรมหรือการปฏิบัติตามจริยธรรมจะมีความเกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผล

อย่างไรก็ตาม กิบส์ (Gibbs. 1977 43 - 61) ได้วิจารณ์เกี่ยวกับลำดับขั้นที่ 6 ของโคลเบอร์กอย่างมีเหตุผลนำพิจารณา กิบส์กล่าวว่าในลำดับขั้นทั้งหมดของโคลเบอร์กนี้ขั้นที่ 1 - 4 เท่านั้นที่เป็นไปตามธรรมชาติ (Naturalistic Assumption) อันเป็นแนวซึ่งสอดคล้องกับพัฒนาการตามความถนัดแบบ เปียเจต์และมีลักษณะเป็นสากลที่พบได้ในคนทั่ว ๆ ไป ส่วนขั้นที่ 5 - 6 ของโคลเบอร์กนั้น กิบส์บอกว่ามีลักษณะสะท้อนสิ่งที่อยู่เหนือศีลธรรม ไม่มีลักษณะเป็นสากลคือไม่พบในคนทั่ว ๆ ไป

ที่กิบส์กล่าวว่า ขั้นที่ 1 - 4 ของโคลเบอร์กสอดคล้องกับพัฒนาการตามแนวคิดของเปียเจต์ก็คือ ขั้นที่ 4 นี้ เป็นไปตามเกณฑ์ที่เปียเจต์ใช้ในการพิจารณาคัดเลือลักษณะของลำดับขั้นพัฒนาการ ซึ่งอาจสรุปจากข้อวิจารณ์และการอธิบายของกิบส์ได้ดังนี้

1. แต่ละขั้นควรมีพื้นฐานสามารถหาพิพจน์ เทียบเคียงหรือแสดงความสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านอื่น ๆ ที่มีโครงสร้างพัฒนาการคล้ายกัน ดังลำดับขั้นพัฒนาการ 1 - 4 นี้ ได้แสดงให้เห็นถึงสิ่งก่อกำเนิด (Concept) ที่สัมพันธ์กันต่าง ๆ ในด้านอื่น ๆ เช่น การหยั่งลึกทางสังคม

(Social Perspective Taking) และการปฏิบัติการเชิงเหตุผล (Logical Operation) โดยได้มีการศึกษาเพื่อตรวจสอบแล้วพบหลักฐานของความสอดคล้องดังกล่าว

2. ทิศทางของการพัฒนาในลักษณะที่ก้าวสูงขึ้นและมีความมั่นคง ได้มีการวิจัยเพื่อหาความจริงในลักษณะดังกล่าว โดยใช้ 4 ลำดับขั้นแรกของโคลเบอร์กเป็นเครื่องมือวัดการตัดสินเชิงจริยธรรม ดังงานวิจัยของตูเรียล (Turiel. 1966) ซึ่งเขาได้พบว่าการเปลี่ยนแปลงการตัดสินเชิงจริยธรรมของผู้ถูกทดลองเป็นไปในทิศทางที่สูงขึ้นมากกว่าต่ำลง และในการทดลองทำนองเดียวกัน เรสท์ ทูเรียลและโคลเบอร์ก (Rest, Turiel and Kohlberg. 1969) ก็ได้พบการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่สูงขึ้นและไม่พบการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต่ำลง นอกจากนี้การวิจัยอีกหลายครั้ง เช่น งานวิจัยของแมตต์และโคลเบอร์ก (Matt and Kohlberg. 1975) เมทแลนด์และโกลด์แมน (Maitland and

Goldman. 1974) ซึ่งใช้แบบการตัดสินใจของโกดเบอร์นี่ และได้พบว่าหลังจากให้มีการอภิปรายกลุ่มเกี่ยวกับเรื่องความขัดแย้งทางจริยธรรมแล้ว จะมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่สูงขึ้นในผู้ถูกทดลองซึ่งมีความรู้หรือการตัดสินใจต่ำกว่า

3. การเป็นลำดับขั้นต่อเนื่องกัน ซึ่งมีผู้ทำการวิจัยเพื่อหาข้อมีชัยหลายครั้ง เช่น การทดลองของทูเรียล (Turiel. 1966) การทดลองของเรสต์ ทูเรียลและโกดเบอร์ก (Rest, Turiel and Kohlberg. 1969) การทดลองเหล่านี้ได้มีการเสนอข้อความแก่ผู้ถูกทดลองแต่ละคนเป็น 1 หรือ 2 ขั้นที่สูงกว่า หรือ 1 ขั้นที่ต่ำกว่าระกับการตัดสินใจจริยธรรมที่ผู้ถูกทดลองใช้อยู่เดิม ผลที่ได้พบว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นแบบเพิ่มขึ้นทั้งหมด และเป็นแบบเพิ่มขึ้น 1 ขั้น มากกว่า 2 ขั้น นอกจากนี้การศึกษากลุ่มอภิปรายของโกดเบอร์กและแบดท์ (Kohlberg and Blatt. 1975) ก็ได้แสดงให้เห็นว่าการเป็นลำดับขั้นต่อเนื่องกัน กล่าวคือได้พบว่าหลังจาก 1 ปีผ่านไป ส่วร้อยละ 1 ขั้นยังคงอยู่ที่เพิ่มขึ้น 2 ขั้นนี้หายไป

4. ความมีลักษณะกว้างขวางเป็นสากลของขั้นต่าง ๆ ถือหลักที่ว่า กฎของการของมนุษย์ทั่วไปจะมีและเป็นไปตามลำดับขั้นกว้างกว่าเหล่านี้ ข้อสันนิษฐานก็ควรตั้งจากที่ได้ทำการศึกษากับบุคคลซึ่งมาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ กันก็ได้พบว่ามี 4 ลำดับขั้นแรกของโกดเบอร์กนี้อยู่ในวัฒนธรรมอื่น ๆ ด้วย

บรอนเฟนเบรนเนอร์ (มิลินทร์ คำภาเจริญ 2524 : 44 อ้างอิงมาจาก Bronfenbrenner. 1976 : 70 - 76) ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมไว้เป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

1. ลักษณะการปรับเข้าหาตนเอง (Self - Oriented) เป็นขั้นที่บุคคลสนใจให้กระทำเพื่อความพอใจของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงบุคคลอื่น ซึ่งขั้นลักษณะของวัยในวัยเด็ก ๆ

2. ลักษณะการยอมรับอำนาจบังคับ (Authority - Oriented) เป็นลักษณะที่บุคคลยอมรับคำนิยมและข้อบังคับของบิดามารดา เรียกได้ว่าพฤติกรรมทางจริยธรรมถูกควบคุมจากบุคคลอื่น

3. ลักษณะการยอมรับกลุ่มเพื่อน (Peer - Oriented) เป็นลักษณะที่บุคคลปฏิบัติทางตรงทางของเพื่อน และเป็นอิสระจากการบังคับบัญชาของผู้ใหญ่

4. ลักษณะการทำความมุ่งมั่นหมายของกลุ่ม (Collective - Oriented) เป็นลักษณะที่บุคคลจะใช้พฤติกรรมในการปฏิบัติตามเป้าหมายของกลุ่ม

5. ลักษณะการทำความทะนุถุฏ (Objective - Oriented) เป็นลักษณะที่ดีที่สุดเพื่อสนองตอบต่อการพัฒนาพื้นฐานของหลักการและเหตุผล

นอกจากนี้คณะกรรมการโครงการศึกษาวรรณกรรมไทยของกรมวิชาการได้สรุปผลการนิยามเรื่องกานิยมจริยธรรมไทย และใช้แบ่งระดับพัฒนาการทางจริยธรรมตามลักษณะโครงสร้างของวัฒนธรรมไทยออกเป็น 4 ระดับใหญ่ ๆ เรียงจากต่ำไปหาสูงได้ดังนี้

ระดับ 1 การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดเพื่อผลประโยชน์บางประการของตนเองหรือเพื่อนัก

ระดับ 2 การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดเพื่อผู้อื่นในสังคมแบบ ๆ เช่น เพื่อญาติพี่น้อง เพื่อนสนิท

ระดับ 3 การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดเพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนใหญ่ เช่น ชุมชนประเทศชาติ หรือมนุษยชาติ

ระดับ 4 การกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดเพื่อความถูกต้องดีงาม อันเป็นคุณลักษณะหรือคุณธรรมในจิตใจ ที่เรียกว่าทำความดีเพราะอยากทำ หรือทำความดีเพื่อความดี

การแบ่งระดับพัฒนาการทางจริยธรรมตามลักษณะโครงสร้างทางวัฒนธรรมไทยนี้จะพบว่าสอดคล้องกับการแบ่งระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของโกคเบอร์กและบรอนเฟนเบรนเนอร์ ๒คน เช่น ระดับที่ 1 เป็นระดับที่ทำความดีเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ซึ่งตรงกับ การทำความดีเพื่อต้องการรางวัล ต้องการคำชมเชย ต้องการหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ เช่น การทำความดีใจตนเอง เป็นต้น ระดับพัฒนาการนี้จะสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ และยังสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยที่ว่า ผู้ทรงคุณงามความดีจะถูกยกย่องได้ตามลำดับ จนถึงระดับสูงสุดเป็นระดับจิตวิญญาณที่ไม่มีอัตราเหลืออยู่เลย (กรมวิชาการ 2524 : 7, 33)

ตามหลักของพระพุทธศาสนาที่ได้มีการจัดระดับของจริยธรรมไว้เช่นเดียวกัน โดยอาศัยหลักธรรม 2 ประการเป็นเกณฑ์ ได้แก่

1. อธิปไตย 3 ความเป็นใหญ่ ภาวะที่ถือเอาตนเป็นใหญ่ บุคคลจะทำอะไรต้องปรารถนาถึงใจถึงหนี่งซึ่งตนเห็นว่าดีแล้วจึงทำ แบ่งได้เป็น 3 อย่าง

1.1 อัตตาทิปไตย ความถือตนเป็นใหญ่ กระทำการด้วยปรารถนาเป็นประมาณ กล่าวคือ จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดนั้นจะบังคับตนเองเป็นหลัก

1.2 โลกาธิปไตย ความถือโลกเป็นใหญ่ กระทำการด้วยปรารถนาภิรมของโลกเป็นประมาณ กล่าวคือ จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดจะยึดถึงกมลเป็นหลัก

1.3 ธัมมาธิปไตย ความถือธรรมเป็นใหญ่ กระทำการด้วยปรารถนาความถูกต้องเป็นจริง สมควรตามธรรม กล่าวคือ จะกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดนั้นจะยึดความถูกต้อง ความเป็นจริงเป็นหลัก

2. อัตตะ ประโยชน์ ผลที่มุ่งหมาย แบ่งได้เป็น 3 ประการ

2.1 อัตตัตตะ ประโยชน์ตน ประโยชน์แก่ชีวิตของตนเอง

2.2 ปรัตตะ ประโยชน์เพื่อผู้อื่น ก่อการช่วยเหลือเกื้อกูลต่อผู้อื่น

2.3 อุภยัตตะ ประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย หรือเรียกว่าประโยชน์ทางสังคม (กรมการศาสนา 2523 : 16 - 17, 30 - 31)

จากทฤษฎีต่าง ๆ ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า จริยธรรมมีการพัฒนาตามลำดับขั้นและการปฏิบัติทางจริยธรรมหรือการกระทำทางจริยธรรมต้องมีความเหมาะสมตามระดับอายุของปฏิบัติ ระดับอายุแสดงให้เห็นถึงความสามารถทางการคิดอย่างมีเหตุผลของเด็ก

ขอบข่ายของจริยธรรม

ทองเคื่อน พันธุมาวิน (ทองเคื่อน พันธุมาวิน 2524 : 2 - 5) ได้แบ่งลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมเป็น 4 ประการ ดังนี้

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ในสิ่งของตามนั้นเห็นว่า การกระทำผิดใดก็ควรกระทำ และการกระทำผิดใดก็ควรควรกระทำ ลักษณะและเหตุการณ์กรรมประเภทใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมมากน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมควร

ความรู้เกี่ยวกับกฏหมายทางสังคมขึ้นอยู่กัอายุ ระดับการศึกษาและพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วย ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคมและกาเฒาเป็นส่วนใหญ่ เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิด และโดยเฉพาะในช่วงอายุ 2 ถึง 10 ปี จะได้รับการปลูกฝังกฏหมายด้านนี้เป็พื้นฐาน

2. ทักษะการแก้ปัญหาจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้น ๆ เพียงใด ทักษะการแก้ปัญหาจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับกฏหมายในสังคมนั้น แต่บุคคลบางตนในสถานการณ์ปกติ อาจมีทัศนคติแตกต่างไปจากกฏหมายของสังคมก็ได้ ทักษะการแก้ปัญหาจริยธรรมของบุคคลนั้นมีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงจริยธรรมของบุคคล เพราะทักษะการแก้ปัญหาจริยธรรมและความรู้สึก ในเรื่องนั้น ๆ เข้าด้วยกัน ฉะนั้นทักษะการแก้ปัญหาจริยธรรมจึงมีคุณสมบัติที่เ้ากัญ จะใช้ทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้แม่นยำกว่าการใช้ความรู้เกี่ยวกับกฏหมายทางสังคมของบุคคลแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้ทัศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลในเวลาที่เ้ากัญอาจเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมได้

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงได้เ้าถึงเหตุผลจริงหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล การศึกษาเชิงจริยธรรม จะทำให้ทราบว่าบุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับแตกต่างกันเ้ากัญมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้เสมอ และบุคคลที่มีการกระทำเหมือนกันเ้ากัญมีเหตุผลเบื้องหลังการกระทำและท้ายสุดระดับจริยธรรมที่แตกต่างกันได้ นักทฤษฎีเ้ากัญการทางจริยธรรม คือ เปียเจต์และโคลเบอร์ก (Piaget. 1932 and Kohlberg. 1969) เ้ากัญการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลเป็นเครื่องแสดงถึงพัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลนั้น ๆ นอกจากเ้ากัญการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเ้ากัญมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางเ้ากัญอื่น ๆ ของบุคคลด้วย โดยเฉพาะพัฒนาการทางสติปัญญาและอารมณ์ อีกประการหนึ่งโคลเบอร์ก (Kohlberg. 1969 : 394 - 395) และนักวิจัยอื่น ๆ เ้ากัญว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ของบุคคลด้วย

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ชุมชนหรือองค์กรให้การแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์หรือก้าวยกในสังคมนั้น ตัวอย่างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นการกระทำที่สังคมเห็นชอบและสนับสนุนมีหลายประเภท เช่น การให้ทาน การเสียสละเพื่อส่วนรวม การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก พฤติกรรมเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะการกระทำในทางที่ดีและเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ของสังคม การถือบารมีด้านอื่น ๆ ของจริยธรรมก็เน้นเพียงเพื่อให้เข้าใจและสามารถทำนายพฤติกรรมในสถานการณ์ต่าง ๆ ของบุคคลเท่านั้น *

นอกจากนี้ ดวงเดือน วัฒนาวิน ยังได้แบ่งลักษณะทางจริยธรรมดังกล่าวออกเป็น 2 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านเนื้อหาของจริยธรรม คือสิ่งที่แต่ละสังคมหรือหมู่เหล่าอบรมสั่งสอนลูกหลานของตนว่าทำถึงขั้นดีทำสิ่งนี้ไม่ดี ซึ่งจะปรากฏในรูปของการให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ห้าแล้ว ผู้ทำจะได้รับการสรรเสริญและส่งเสริมจากสังคม และพฤติกรรมที่ทำแล้วจะถูกสังคมลงโทษ เป็นเนื้อหาความรู้ทางศาสนา ทางกฎหมายและระเบียบประเพณีของหมู่เหล่า อาจอยู่ในรูปก้าวยกของสังคมหรือทัศนคติของบุคคล บุคคลิกภาพที่เกี่ยวกับคุณธรรมและประเพณีกรรมต่าง ๆ เช่น ความเอื้อเฟื้อ ความกาวราว สันโดษ อหิมาหะ ฯลฯ ด้านเนื้อหาทางสังคมนี้ แต่ละสังคมอาจแตกต่างกันได้มาก สิ่งที่สังคมหนึ่งว่าดีควรทำ อีกสังคมหนึ่งอาจไม่สนับสนุน เพราะเห็นเป็นผิดไม่จำเป็นหรือน่ารังเกียจ

2. ด้านโครงสร้างของจริยธรรม ให้มีการสร้างหรือจัดตั้งจริยธรรมเป็นประเภทต่าง ๆ กัน แต่ละประเภทที่ใช้จะแสดงถึงความเจริญทางจริยธรรมเป็นขั้น ๆ ไป ตั้งแต่ขั้นต่ำสุดไปจนถึงขั้นสูงสุด การพิจารณาธรรมทางด้านโครงสร้างนี้มีอีกเหตุผลใจในการเลือกกระทำเป็นสำคัญ และเกิดจากการพิจารณาว่าการรู้การศึกษามนุษย์ที่มีโครงสร้างเช่นกัน ตัวอย่างเช่น ทฤษฎีพัฒนาการรู้การศึกษองเปียเจต์กล่าวคือ มีผู้กล่าวว่าจริยธรรมของบุคคลนั้นมีบางส่วนที่ขึ้นอยู่กับความรู้การศึกษองบุคคล ดังนั้นจริยธรรมทางด้านนี้จึงมีโครงสร้างด้วย เปียเจต์เป็นผู้ริเริ่มความคิดนี้และโคคเบอร์ก็ได้ขยายความคำนี้ออกไปจาก 3 ขั้น จนเป็น 6 ขั้นและกรอบการบรรลุนิติภาวะทางจิตใจที่สูงกว่า ลักษณะทางด้านโครงสร้างของ

จริยธรรมก็คือ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (Lickona. 1976 : 10) ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ศาสตราจารย์ บัณฑิต (รายงานสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทย 2522 : 18) กล่าวว่า จริยธรรมมีโครงสร้างสำคัญอย่างน้อย 2 ประการคือ

1. กิเลสธรรม (Moral Value) ถึงทั้งค่านิยม สิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ
2. คุณธรรม (Ethical Value) ถึงที่เราควรปฏิบัติ

ศาสตราจารย์ จันทรวงศ์ (รายงานสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทย 2522 : 219 - 221) กล่าวว่าจริยธรรมเป็นของดี เป็นพลังกระตุ้นให้คนมีการคิด การพูด การทำที่ดี เป็นเหตุให้เกิดความเจริญแก่ตนเอง แก่ผู้อื่นและประเทศชาติ ดังนั้นจึงแบ่งจริยธรรมเป็นประเภทใหญ่ได้ 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. ประเภทสร้างความสำเร็จแก่ตนเอง จริยธรรมประเภทนี้มีคุณสมบัติทำให้คนมีความเจริญก้าวหน้าในด้านการเรียน การงานและการสังคม ผู้มีจริยธรรมดังต่อไปนี้จะประสบความสำเร็จก้าวหน้าในทุก ๆ ด้านคือ

ความขยันขันแข็ง	ความอดทน
ความพยายาม	ความรู้จักตัวเอง
ความรักในความก้าวหน้า	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
ความรักในความรู้	ความรู้จักค่าของเวลา
ความตรงต่อเวลา	ความเอาจริงเอาจังในการทำงาน
ความรอบคอบ	ความเป็นคนอย่างสังเกต
ความประหยัด	ความรู้จักประมาณ
ความรู้จักยับยั้งชั่งใจ	ความกล้าหาญ
ความมีใจร่าเริงเบิกบาน	ความมีใจหนักแน่นมั่นคงขยันดี
ความเป็นผู้เห็นเหตุการณ์ไกล	ความรู้จักเลือกคบคน
ความมีเหตุผล	ความคงเส้นคงวา
ความรักในความสะอาด	ความเป็นผู้ใจระเอียด
ความเกลียดกลัวต่อความชั่ว	ความรักในความดี

2. ประเภทส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างมนุษย์

ความมีไมตรีจิตมิตรภาพ	ความสุภาพอ่อนโยน
ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	ความรู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น
ความเคารพต่อความถูกต้องเห็นของผู้อื่น	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
ความกตัญญูทักเวท	ความซื่อสัตย์
ความรู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาว	ความมีน้ำใจนักกีฬา
ความรู้จักรับผิดเมื่อผิด	ความถ่อมตน
ความจริงใจในการพูดการทำ	ความมีระเบียบวินัย
ความรู้สึกรับผิดชอบ	ความเคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์
ความรู้จักกาลเทศะ	ความเสมอต้นเสมอปลาย

3. ประเภทส่งเสริมชาติบ้านเมือง

ความรักชาติ	ความเห็นแก่ส่วนรวม
ความรักธรรมชาติ	ความรักศิลปวัฒนธรรมของชาติ
ความรักสมบัติสาธารณะ	ความเสียสละ
ความกล้าหาญ	ความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์
ความเคารพนับถือศาสนา	ความรักประเพณีอันดีงาม

คณะกรรมการโครงการศึกษาจริยธรรมไทย (กรมวิชาการ 2523 : 3) กล่าวว่า
จริยธรรมของบุคคลประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 3 ประการคือ

1. ส่วนประกอบทางด้านความรู้ (Moral Reasoning) คือความเข้าใจ
ในเหตุผลของความถูกต้องงาม สามารถแยกตัดสินความถูกต้องออกจากความไม่ถูกต้องได้
ด้วยความรัก

2. ส่วนประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก (Moral Attitude and
Belief) คือความพึงพอใจ ศรัทธา เชื่อมั่นใฝ่ เกิดความนิยมยินดีที่จะรับเอาจริยธรรม
มาเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ

3. ส่วนประกอบทางด้านพฤติกรรมแสดงออก (Moral Conduct) คือพฤติกรรม
การกระทำที่บุคคลตัดสินใจจะกระทำถูกต้องหรือผิดในสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ เชื่อว่าอิทธิพล

ส่วนหนึ่งของการกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมแบบใด จะขึ้นกับอิทธิพลของส่วนประกอบทั้ง 2 ประการที่กล่าวมาแล้วข้างต้น และบางส่วนอาจเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ลักษณะทางจิตวิทยาบางประการของบุคคลนั้น ๆ หรือความรุนแรงของการบีบคั้นของสถานการณ์ที่ผู้รู้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องด้วย

ในทางการศึกษาโดยทั่วไปแล้ว อาจจะพิจารณาจริยธรรมเป็น 2 ส่วนคือ

1. ก่านิยมจริยธรรม (Moral Value) เป็นส่วนที่เป็นลักษณะจิต (Trait) ที่สังเกตเห็นไม่ได้โดยตรง มีลักษณะเป็นความเชื่อ ความเห็นคุณค่า ความพอใจ เกียรติภูมิปรารถนาที่จะยึดถือ (Commitment) นำหลักจริยธรรมต่าง ๆ เข้าไว้ในลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพของตนเอง ก่านิยมนี้จะมีอิทธิพลเป็นแรงจูงใจให้บุคคลมีความไว้วางใจที่จะประพฤติปฏิบัติถูกต้อง ดีงาม สอดคล้องกับก่านิยมที่ตนเองยึดถือ

2. พฤติกรรมจริยธรรม (Moral Conduct) เป็นส่วนที่เป็นมาตรฐานของ ความประพฤติที่พึงประสงค์ การกระทำใด ๆ ของบุคคลที่สอดคล้องกับมาตรฐานของการประพฤติถูกต้องดีงาม ก็จัดว่าบุคคลนั้นมีพฤติกรรมจริยธรรมหรือมีจริยธรรม (กรมวิชาการ 2524 : 3)

จากขอบข่ายของจริยธรรมดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า จริยธรรมอาจมองในด้าน ความรู้ หัตถ์ปฏิบัติ เหตุผลและพฤติกรรม หรือด้านเนื้อหาและโครงสร้าง บางท่านมองจริยธรรม ในแง่ของกฤษฎธรรมและคุณธรรม ด้านสร้างความรู้ความเจริญแก่ตนเอง ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ระหว่างมนุษย์และส่งเสริมชาติบ้านเมือง เพื่อบริการวิจัยครั้งนี้มุ่งว่าจริยธรรมที่จะเป็น การเสริมสร้างความรู้ความเจริญแก่ตนเอง ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างมนุษย์ และส่งเสริม ความเจริญแก่ชาติบ้านเมือง

การวิจัยจริยธรรม

การวิจัยจริยธรรมเป็นการวัดคุณสมบัติภายในที่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น จึงต้องอาศัย การวัดทางอ้อม อาศัยการวัดทางด้านการแสดงออกของบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่พึงปรารถนา แล้วอนุมาน (Infer) ว่าบุคคลนั้นมีจริยธรรมหรือไม่ ปานใด

การวัดจริยธรรมมักจะมีปัญหาที่เกิดขึ้นเสมอก็คือ ประการแรก การขาดนิยามที่
 ชัดเจนว่าจริยธรรมที่กำลังจะวัดนั้นคืออะไร มีเกณฑ์ของพฤติกรรมอย่างไรบ้างที่จะทำให้เรา
 สังเกตให้ระหว่างคนที่มีความจริยธรรมนั้นกับคนที่ไม่มีจริยธรรมนั้น ประการที่สองคือ หากวิธีวัดผล
 ที่เชื่อมั่น นั้นคือในอดีตเราวัดแล้วก็ไม่สามารถอธิบายได้ว่าคะแนนนั้น ๆ หมายความว่าอย่างไร
 คนที่มีนิสัยไม่ถึงวาทก็อาจได้คะแนนสูงถ้าเครื่องมือไม่ดี บางคนที่สามารถแสดงการตอบจนได้
 คะแนนมาก ทั้งที่จริงแล้วเป็นคนมีจริยธรรมนั้นค่า การวัดที่ไม่ดีจะขาดการติดประกำว่าจะวัดได้
 แท้จริงหรือว่าคนนั้นคนนี้มีจริยธรรมสูงหรือต่ำ

ส่งม ลักษณะ (ส่งม ลักษณะ 2526 : 48 - 68) ได้เสนอแนวทางในการเพิ่ม
 ความเชื่อมั่นของการวัดจริยธรรม เป็นการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดพฤติกรรมเกณฑ์ในแต่ละจริยธรรมให้เป็นปรียบ
2. สร้างเครื่องมือและเทคนิควิธีที่สามารถวัดพฤติกรรมเหล่านั้นได้
3. วางแผนวัด ตรวจสอบ บันทึกพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง กรบถ้วน กรอบกลุ่ม
4. แปลผลการวัดและประเมินค่า รวมทั้งนำผลไปใช้ในการพัฒนา

การวัดจริยธรรมเป็นเรื่องซับซ้อนและวัดได้ยาก แต่นักวัดผลการศึกษาก็ได้พยายาม
 สร้างเครื่องมือเพื่อวัดให้ได้ผลที่เป็นมาตรฐาน เชื่อถือได้ ซึ่งเทคนิควิธีการวัดจริยธรรมนั้น
 สรุปได้ว่ามีอยู่ 3 วิธีด้วยกัน คือ

1. การสังเกต การสังเกตเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์ทุกแขนง ตั้งแต่ประสบการณ์
 อันจับต้อง เช่น พฤติกรรมของนก ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องสังเกตพิจารณาให้ได้เรื่องราวละเอียดถี่ถ้วน
 ยาก การสังเกตอาจใช้แบบสังเกตในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้ถูกสังเกตไม่รู้ตัวตามธรรมชาติ
 หรือใช้แบบสังเกตในสถานการณ์เฉพาะที่สร้างขึ้น เช่น มอบหมายให้ทำงานเป็นกลุ่มแล้ว
 สังเกตการปฏิบัติ

2. ให้ออกเรื่องราวของตนเอง อาจทำได้หลายลักษณะ คือ

- 2.1 โดยใช้แบบสอบวัด (paper - pencil test) เช่น แบบตรวจสอบ
 (Check - List) มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบทดสอบเชิง
 สถานการณ์ (Situation Test) แบบเปรียบเทียบความชอบเป็นรายคู่ (Paired
 Comparison Preferred Test)

2.2 โดยการสัมภาษณ์ มีผลกว่า ผู้ถูกสัมภาษณ์จะต้องการรู้ว่ากำลังถูกทดสอบ หรือถูกวัดจริยธรรม

2.3 การอภิปรายกลุ่ม

3. ให้ผู้อื่นช่วยบอกเรื่องราวเกี่ยวกับเด็ก อาจใช้สังคมมิติ (Sociometric) สัมภาษณ์หรือใช้แบบสอบถามผู้ปกครองและครูอื่น ๆ

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การวัดจริยธรรมนั้นทำให้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม แต่ในปัจจุบันนี้ วิธีที่นิยมทำกันและได้ผลดีกว่าวิธีอื่น ๆ คือ การใช้แบบทดสอบ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการ วิจัยการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมขึ้น

วิธีการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรม

วิธีการสร้างแบบทดสอบที่ไม่ได้วัดทางด้านความรู้ความเข้าใจ (Noncognitive) มักจะมีปัญหา เพราะเหตุว่า เป็นการยากอย่างยิ่งที่จะแยกให้เห็นข้อระหว่างเทคนิคเฉพาะ ซึ่งใช้ในการสร้างและเฉลยคำตอบ ซึ่งวิธีการทั้งสองนี้จะพิจารณาไปด้วยกัน แบบทดสอบที่วัดทางด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive) จะมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว แต่แบบทดสอบที่วัดทางด้านไม่ไปความรู้ความเข้าใจ ไม่จำเป็นจะต้องมีคำตอบที่ถูกต้อง อาจจะเป็นคำตอบที่ถูกต้องสำหรับกลุ่มหนึ่ง แต่อาจเป็นคำตอบที่ผิดสำหรับกลุ่มอื่น ๆ โดยทั่วไปแล้ว วิธีการสร้างแบบทดสอบประเภทนี้มี 3 วิธีดังนี้ (Mehrens and Lehmann.

1978 : 544 - 561)

1. วิธีการสร้างแบบทดสอบแบบเชิงประจักษ์ (Empirical Construction) วิธีการสร้างแบบเชิงประจักษ์หรือใช้เกณฑ์ ผู้สร้างแบบทดสอบจะไม่กำหนดข้อตกลงเบื้องต้น (assumption) เกี่ยวกับคุณลักษณะ (trait) หรือลักษณะ (characteristic) ของคนในกลุ่มต่าง ๆ กันไว้ แต่จะพยายามปรับปรุงข้อคำถามให้สามารถจำแนกคนออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ กันได้ ข้อคำถามแต่ละข้อจะประเมินให้สัมพันธ์ สอดคล้องกับเกณฑ์ที่แท้จริงไว้ก่อน ซึ่งเกณฑ์ที่แท้จริงจะต้องศึกษามาก่อนว่าสามารถจะจำแนกคนที่ต่างกันออกจากกันได้จริงหรือไม่

แบบทดสอบที่สร้างโดยวิธีนี้มีจุดเด่นคือ ผู้สอบจะแสวงหาคำตอบให้ได้ยาก เพราะผู้สอบไม่ทราบว่ากลุ่มที่ใช้เป็นเกณฑ์นั้นจะตอบอย่างไรในข้อนั้น ๆ

แบบทดสอบมาตรฐานที่สร้างโดยวิธีนี้ได้แก่ Woodworth Personal Data Sheet

2. วิธีการสร้างแบบทดสอบโดยอาศัยความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneous Construction) การสร้างโดยอาศัยความเป็นเอกพันธ์หรือความสอดคล้องกันภายใน (internal consistency construction) นี้ ผู้สร้างแบบทดสอบจะเริ่มขึ้นด้วยการสร้างข้อคำถามหรือข้อความเป็นจำนวนมาก ๆ หลังจากนั้นจะใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อจัดข้อคำถามที่วัดสิ่งเดียวกันเข้าไว้เป็นกลุ่ม ๆ ลักษณะของข้อคำถามที่อยู่ในเกณฑ์เดียวกันจะมีสหสัมพันธ์ภายในสูง (intracorrelation) แต่จะมีสหสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มต่ำ (intercorrelation)

แบบทดสอบมาตรฐานที่สร้างโดยวิธีนี้ได้แก่ The Guilford Inventories

3. การสร้างแบบทดสอบโดยอาศัยเหตุผลทางตรรกศาสตร์ (Logical Construction) วิธีสร้างแบบนี้ จะคัดเลือกข้อคำถามโดยอาศัยพื้นฐานทางตรรกศาสตร์ (logical) หรือเหตุผล (rational) มากกว่าเชิงประจักษ์ ผู้สร้างแบบทดสอบจะถ่วงระบุมูลลักษณะ (trait) หรือทักษะ (skill) หรือความรู้ (knowledge) ที่จำเป็นสำหรับงาน (task) หรือสิ่งที่ต้องการจะวัดไว้ก่อน อาจยกทฤษฎีหรือโครงสร้างบางอย่างเป็นหลัก แล้วเตรียมข้อคำถามให้เหมาะสม จากนั้นจึงพิจารณาข้อคำถามโดยอาศัยความสอดคล้องกับทฤษฎีข้างต้น

แบบทดสอบมาตรฐานที่สร้างโดยอาศัยวิธีการเช่นนี้ได้แก่ Study of Value ของ Allport

โชติ เพชรชื่น (โชติ เพชรชื่น 2524 : 23 - 28) ได้เสนอแนะขั้นตอนวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นทำความเข้าใจกับจริยธรรมนั้น ๆ ให้ต้องแท้โดย

- 1.1 หาความหมายหรือนิยามของจริยธรรม
- 1.2 พฤติกรรมใดบ้างที่แสดงถึงการมีจริยธรรม
- 1.3 พฤติกรรมใดบ้างที่แสดงถึงการไม่มีจริยธรรม

การดำเนินการตามขั้นแรกนี้ จะต้องระลึกว่าจะทำกับกลุ่มอายุเท่าไร แล้วทำให้กลุ่มนั้นเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความหมายและพฤติกรรมจริยธรรม ดังนั้นในขั้นนี้อาจให้กลุ่มตัวอย่างช่วยออกแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 รวบรวมความหมายและพฤติกรรมจริยธรรม

2.1 จากคำตอบที่ได้ในขั้นที่ 1 ก็ประมวลความหมาย พฤติกรรมของจริยธรรมนั้น ๆ โดยแจกแจงความถี่ของคุณลักษณะดังกล่าว แล้วพิจารณาคุณลักษณะที่มีความถี่สูง ๆ เป็นคุณลักษณะที่ต้องการ

2.2 สร้างนิยามปฏิบัติการ (Operational Definition) ความหมายและพฤติกรรมที่รวบรวมได้ในข้อ 2.1

ขั้นที่ 3 การสร้างเครื่องวัด

3.1 นิยามปฏิบัติการในขั้นที่ 2 นำมาใช้เป็นหลักในการสร้างเครื่องวัด โดยผู้สร้างจะต้องตระหนักและระลึกเสมอว่า จะดำเนินการตามนิยามนี้

3.2 วางแผนการวัดว่า รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการวัดจริยธรรมนั้นควรเป็นอย่างไร เช่น ให้พิจารณาวินิจฉัยจากสถานการณ์สมมติ การตีความหมายจากรูปภาพ เป็นต้น

3.3 สร้างคำถาม หรือข้อความให้ครอบคลุมพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในนิยามปฏิบัติการ ปริมาณของข้อคำถามหรือข้อความควรจะให้มากที่สุดที่จะเป็นดัชนีบอกว่าคุณได้คะแนนเท่านั้นแล้วแสดงว่ามีระดับจริยธรรมนั้น ๆ เพียงใด

ลักษณะของคำถามคำตอบ อาจทำได้หลายวิธี เช่น

3.3.1 ให้อ่านสถานการณ์สมมติ แล้วให้ประเมินพฤติกรรมของบุคคลในเรื่อง กับถามความถี่เห็นว่า ถ้าผู้ตอบเป็นบุคคลนั้น จะทำเช่นนั้นหรือไม่

ตัวอย่าง

แม่บอกให้หนูซึ่งเรียนอยู่ชั้น ป. 4 ไปซื้อขนมอย่างหนึ่งมาให้หน่อย โดยให้เงินไป 5 บาท หนูเห็นว่า ขนมแพงเสียตัวเล็ก คงกินไม่มากก็เลยซื้อมาให้เพียง 4 บาท และเก็บส่วนที่เหลือไว้เองโดยคิดว่าไม่ต้องขอแม่อีกในวันพรุ่งนี้

- คำถาม ก. เป็นการสมควรหรือไม่ที่นางนุชทำเช่นนั้น
 ข. ถ้าสมมติว่าท่านเป็นนางนุช ท่านจะทำเช่นนั้นหรือไม่

- คำตอบ ก. สมควร

2	1	0	1	2
---	---	---	---	---

 ไม่สมควร
 ข. ทำ

2	1	1	1	2
---	---	---	---	---

 ไม่ทำ

3.3.2 ให้อ่านสถานการณ์ แล้วให้เลือกทางปฏิบัติ ซึ่งจะมี

เหตุผลประกอบให้

ตัวอย่าง

สมมติว่าท่านกำลังตอบข้อสอบแข่งขันเพื่อรับคัดเลือกไปต่างประเทศ ท่านนึกขึ้นได้ว่า มีบันทึกย่อในกระเป๋าเสื้อเอาไว้ข้างนอก และบันทึกนั้นเป็นประโยชน์ต่อการสอบอย่างมาก กรรมการควบคุมก็ไม่อยู่ ณ ที่นั้น

- ก. รีบหยิบบันทึกนั้น เพราะโอกาสไปต่างประเทศไม่ใช่ของง่าย
 ข. ต้องสังเกตดูว่าคู่แข่งจะเห็นหรือไม่ ถ้าปลอดภัยจึงค่อยดำเนินการ
 ค. ไม่ดูดีกว่า เพราะถ้าสอบได้ก็จะได้ภูมิใจในตนเอง

3.4 ประเมินคุณภาพข้อคำถามขึ้นต้น ภายหลังจากที่ได้สร้างข้อคำถามหรือข้อความเสร็จแล้ว ควรจะให้ประเมินคุณภาพขึ้นต้น ทั้งในแง่ภาษาที่ใช้และความเที่ยงตรง (Validity) ของข้อคำถามว่า ข้อคำถามนั้นวัดคุณลักษณะด้านที่ต้องการหรือไม่ ซึ่งอาจจะใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลเป็นผู้ประเมินก็ได้

3.5 ทดลองเครื่องมือวัด การทดลองเครื่องมือวัดมีความสำคัญอย่างยิ่ง สิ่งที่ต้องคำนึงถึงตลอดเวลาก็คือ จะทำเพื่อใช้กับกลุ่มใด สาขาใด หรือใช้ทั่ว ๆ ไป ทั้งนี้ เพื่อจะได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างได้เหมาะสม

3.6 การประเมินคุณภาพของเครื่องมือวัด เมื่อได้สอบวัดกับกลุ่มตัวอย่างข้างต้นแล้ว ก็นำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยจำแนกรายชื่อ ความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรงของเครื่องมือวัด ถ้าหากพบว่าสิ่งใดบกพร่องก็จะต้องปรับปรุงแก้ไข

จนใช้การได้ ในทางปฏิบัติพบว่า ห้องทดลองเครื่องมือวัดแบบนี้ถึง 3 ครั้ง และสิ่งที่จะต้องระมัดระวังอย่างยิ่งก็คือ ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

3.7 คู่มือเครื่องมือวัด คู่มือนี้ประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้ โครงสร้างของเครื่องมือ วัตถุประสงค์ในการใช้วัด วิธีดำเนินการวัด ก่าสถิติแสดงคุณภาพของเครื่องมือวัด เกณฑ์ปกติ การแปลความหมายของผลจากการวัด และประโยชน์ของการใช้เครื่องมือวัดนี้

จริยธรรมด้านความไม่ประมาท

จริยธรรมด้านความไม่ประมาทนี้ มีผู้ให้ความหมายและกำหนดขอบข่ายไว้แตกต่างกันหลายลักษณะ ผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ดังนี้

พจนานุกรมพุทธศาสตร์ (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2518 : 31 - 32) ให้ความหมายของความไม่ประมาทซึ่งตรงกับภาษาบาลีว่า "อับปมาหะ" ดังนี้คือ ความไม่ประมาท คือความเป็นอยู่อย่างไม่วางใจหรือความเพียรที่มีสติเป็นเครื่องเร่งเร้า และควบคุม ให้แก่การดำเนินชีวิตโดยมีสติเป็นเครื่องกำกับความประพฤติ ปฏิบัติ และการกระทำทุกอย่าง ระมัดระวัง ไม่ยอมถลำลงไปในทางเสื่อม แต่ไม่ยอมพลาดโอกาสสำหรับความก้าวหน้าและความเจริญก้าวหน้า ตระหนักในสิ่งที่กำลังทำและถึงละเว้น ใส่ใจสำนึกอยู่เสมอในหน้าที่อันจะต้องรับผิดชอบ ไม่ยอมปล่อยปละละเลยการกระทำด้วยความจริงจัง รอบคอบและรุกหน้าเรื่อยไป

คณะกรรมการโครงการศึกษาจริยธรรมไทย ให้ความหมายของจริยธรรมด้านความไม่ประมาทว่า เป็นจริยธรรมเสริมสติสัมปชัญญะที่เน้นการพิจารณาสภาพการณ์แวดล้อมพิจารณาถึงผลที่จะตามมาของการกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมต่าง ๆ แล้วดำเนินการวางแผน การจัดสถานการณ์หรือการกระทำ เพื่อให้บังเกิดผลดีที่สุกอย่างเหมาะสม (กรมวิชาการ 2523 : 58 - 60) นอกจากนี้ยังได้สรุปลักษณะพฤติกรรมที่ชี้ถึงผู้ที่มีจริยธรรมด้านความไม่ประมาทไว้ดังนี้

1. ทำงานด้วยความระมัดระวัง ตั้งใจ ไม่ผิดพลาดและสิ้นเปลือง
2. เตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ประกอบการเรียนให้พร้อมอยู่เสมอ เช่น ดินสอ

ปากกา ยางลบ ไม้บรรทัด ฯลฯ

3. เชื่อฟังคำสั่งสอนตักเตือนของพ่อแม่ ครู อาจารย์ และปฏิบัติตามทุกครั้ง
4. เมื่อมีปัญหาให้ปรึกษาของคำแนะนำจากพ่อแม่ ครู อาจารย์ หรือผู้ที่ใกล้ชิด
5. คุุณหนังสืออย่างสม่ำเสมอ ไม่รอไว้จนถึงวันสอบ
6. ทำงานด้วยความละเอียดรอบคอบ และทบทวนทุกครั้ง
7. หมั่นดูแลรักษาเครื่องมือ เครื่องใช้ ให้อยู่ในสภาพดีเสมอ
8. หมั่นปรึกษาและขอคำแนะนำจากผู้รู้ในการทำงานทุกครั้ง
9. สร้างนิสัยที่ดีและหลีกเลี่ยงสิ่งที่จะทำให้โทษแก่สุขภาพและร่างกายของตน
10. หมั่นศึกษาหาความรู้ให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
11. มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคใด ๆ
12. ตรวจสอบผลงานของตนเองเสมอและนำข้อเสียมาปรับปรุงแก้ไข
13. มีการวางแผนและคำนึงถึงผลดี ผลเสีย ของงานที่จะทำก่อนทุกครั้ง
14. มีความระมัดระวังและปฏิบัติตามระเบียบหรือกฎเกณฑ์ของสังคมและบ้านเมือง
15. คอยดูแล ตรวจสอบสุขภาพของตนให้แข็งแรงและสมบูรณ์อยู่เสมอ
16. รู้จักควบคุมตนเอง ก็มีสติรอบคอบ เตรียมพร้อมที่จะรับสถานการณ์และ

ใช้ปัญญาแก้ปัญหาทุกขณะ

17. ไม่เล่นหรือทำของผู้อื่นเสียหาย
18. ระมัดระวังในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
20. ไม่ทำงานที่เสี่ยงต่ออันตราย
21. ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความรอบคอบและตั้งใจ
22. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และใช้เหตุผลประกอบการทำงานทุกครั้ง
23. ศึกษาและแนะนำการใช้เครื่องมือเครื่องใช้ที่ถูกวิธีแก่ผู้ร่วมงาน ไม่ให้เสียหาย

และเป็นอันตราย

24. ดูแลรักษาเครื่องมือให้ใช้ในสภาพที่อยู่เสมอ
25. ไม่เฝ้างำยงของผู้อื่น ห้องพิจารณาและโรงกรองให้รอบคอบทุกครั้งในการทำงาน
26. ไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นของส่วนรวม
27. ไม่ละทิ้งหน้าที่ซึ่งจะเป็นผลเสียต่อหมู่คณะหรือส่วนรวม
28. ร่วมมือกันทำงานที่จะเป็นประโยชน์ต่อหมู่คณะ ส่วนรวม ด้วยความรอบคอบ

และระมัดระวัง

29. ใช้ของส่วนรวมด้วยความระมัดระวังและช่วยกันดูแลรักษาให้ใช้ในสภาพที่เสมอ
30. ไม่ละทิ้งโอกาสสำหรับกระทำความดีให้ส่วนรวม
31. รู้จักหน้าที่และกระทำความหน้าที่เป็นอย่างดี
32. ต้องมีใจจดจ่อกับงานที่กระทำอยู่ ไม่ปล่อยอารมณ์หรือใช้ความกึกโอบในเรื่องอื่น

อันจะทำให้เกิดผลเสียหายต่องานหรือต่อส่วนรวมได้

33. มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานเพื่อผลของงานนั้น ๆ
34. ไม่ละเลยที่จะช่วยเหลือหรือแก้ไขสิ่งที่จะเป็นอันตรายต่อส่วนรวม
35. หมั่นรักษาหรือและสรุปข้อดี ข้อเสีย
36. หลีกเลี่ยงการกระทำใด ๆ ที่จะก่อให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคกับงานนั้น ๆ
37. ต้องมีสติในการทำงานทุกครั้ง เอาใจใส่และตรวจสอบความเรียบร้อยของงาน

ที่ตนทำ ป้องกันมิให้เกิดความเสียหายโดยส่วนรวม

สงบ ลักษณะ (สงบ ลักษณะ 2524 : 34) ให้ความหมายของความไม่ประมาท
ว่าเป็นค่านิยมที่ยึดถือการวางแผน การเตรียมการ การคาดการณ์ให้ถูกต้องถึงผลที่ตามมา
ของการกระทำบางอย่างของตนเอง ทำให้เกิดการยับยั้งชั่งใจก่อนเพื่อกำหนดจิตใจให้
อย่างระมัดระวัง

จากความหมายและพฤติกรรมที่ชี้บ่งถึงผู้ที่จริยธรรมด้านความไม่ประมาทข้างต้น
ผู้วิจัยได้สรุปแล้วกำหนดที่จะวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท 3 ด้านคือ ความไม่ประมาท
ต่อตนเอง ความไม่ประมาทต่อบุคคลอื่น และความไม่ประมาทต่อส่วนรวม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมนั้นสามารถแยกได้เป็นสองลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. งานวิจัยสำหรับการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรม เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่ดี มีคุณภาพ และใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยลักษณะนี้จะเน้นกระบวนการที่จะได้มาของข้อสอบที่มีคุณภาพมาก
2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับจริยธรรมโดยตรง เครื่องมือหรือแบบทดสอบสำหรับวัดจริยธรรมในลักษณะนี้มักจะเน้นกระบวนการในการสร้างน้อยกว่าลักษณะแรก

งานวิจัยการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรม

โกดเบอร์ก (Kohlberg, อ้างจาก Lickona, 1976 : 41 - 45)

สร้างแบบทดสอบเพื่อวัดเหตุผลทางจริยธรรม ลักษณะเป็นแบบปลายเปิด โดยสร้างเป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม และมีความขัดแย้งระหว่างความถี่ของการส่วนตัวกับกฎเกณฑ์ของหมู่คณะ หรือสังคม แล้วนำคำตอบมาพิจารณาจัดเข้าตามขั้นการให้เหตุผลทั้ง 6 ขั้น แบบทดสอบที่โกดเบอร์กสร้างขึ้นมีสองชุด แต่ละชุดมีเรื่องราว 3 เรื่อง ชุดที่สองเอาไว้สำหรับสอบซ้ำ และมีประเด็นที่เหมือนกับชุดแรก แต่เรื่องราวไม่เหมือนกัน

ตัวอย่างสถานการณ์เรื่องหนึ่งในชุด A มีดังนี้

ในยุโรป มีผู้หญิงคนหนึ่งกำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง แพทย์แนะนำว่ามียาชนิดหนึ่ง ซึ่งหายากโดยเภสัชกรในเมืองเดียวกันที่สามารถจะช่วยชีวิตเธอไว้ได้ เภสัชกรผู้นั้นถือราคายา 2,000 เหรียญ ถือคิดเอากำไรเป็น 10 เท่าของราคาทุน สามีของผู้ป่วยชื่อเฮนรี่พยายามไปขอยืมเงินจากทุกคนที่เขารู้จัก แต่เมื่อรวมกันแล้วก็ได้เพียงครึ่งหนึ่งของราคายา เขาบอกกับเภสัชกรว่า ภรรยาของเขา กำลังจะตาย และขอร้องให้เภสัชกรลดราคายาลง หรือขอผลัดไปจ่ายวันหลัง แต่เภสัชกรไม่ยอม เฮนรี่เริ่มท้อและตัดสินใจเข้าไปขโมยยาจากร้านขายยา เพื่อช่วยชีวิตภรรยาของเขา

คำถามที่ให้ตอบ

1. เบนซ์ควรทำเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
2. เห็นหน้าที่ของสามีที่ท้องขโมยไปหรือไม่
3. ถ้าท่านกำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง แต่ยังมีร่างกายแข็งแรงพอ ท่านจะ

ขโมยยาเพื่อช่วยชีวิตตนเองหรือไม่

อรุณรัตน์ ตั้งสมบูรณ์ (อรุณรัตน์ ตั้งสมบูรณ์ 2526 : 34 - 35, 118 - 119)

สร้างแบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์ชั้น ประถมช่วยแบบทดสอบ 3 ฉบับ คือ

1. แบบทดสอบวัดการให้เหตุผลหรือการเลือกตัดสินใจปฏิบัติในขณะมีสถานการณ์
บังคับ ลักษณะของแบบทดสอบเป็นการให้เหตุผล 4 ชั้น ของคณะกรรมการศึกษาวชิรธรรม
ไทย เขตจตุจักร 2524 มีจำนวน 20 ข้อ ตัวอย่างเช่น

เรื่องที่ 0 ขณะพักกลางวัน นิก้าเข้าห้องน้ำที่โรงเรียน พบนาฬิกาเรือนหนึ่ง

นิก้าจึงนำไปส่งครู การที่นิก้าทำอย่างนี้ นักเรียนมีความคิดอย่างไร

- ก. นิก้าคิดว่าการได้ของคนอื่นเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ
- ข. นิก้าไม่ต้องการได้นาฬิกา เพราะนาฬิกาขโมยแล้ว
- ค. นิก้าไม่ต้องการได้นาฬิกา เพราะรู้ว่าเป็นของเพื่อนที่ขโมยจี้
- ง. นิก้าคิดว่าถ้าทุกคนอยากได้ของของคนอื่นส่งมอบในโรงเรียนจะวุ่นวาย
(คำตอบทั้ง 4 ข้อ มีคะแนนเรียงตามลำดับเป็น 4, 1, 2, 3)

การตรวจให้คะแนนคิดตามชั้นการให้เหตุผล

2. แบบทดสอบวัดความรู้สึกต่อคุณธรรมกับความซื่อสัตย์ โดยให้ประเมิน
ความรู้สึกของตนเองที่มีต่อความซื่อสัตย์ มีจำนวน 40 ข้อ

3. แบบทดสอบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมในขณะมีสถานการณ์บังคับกับแบบรูปภาพ
ในแต่ละรูปจะมีตัวเลือก 4 ตัว เช่นเดียวกับฉบับแรก การตรวจให้คะแนนก็เช่นเดียวกัน
มีจำนวน 20 ข้อ

แบบทดสอบทั้ง 3 ฉบับ นำไปหาคุณภาพกับกลุ่มตัวอย่าง 378 คน ได้ค่า

ความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเป็น .559, .859 และ .774 ตามลำดับ

โดยวิธีแบ่งครึ่ง ได้ค่าเป็น .951, .974 และ .971 ตามลำดับ เทียบกับความเที่ยงตรง
 หามสภาวะ โดยสหสัมพันธ์อันดับจากอันดับที่ได้จากการสอบและจากการโตของครู
 ได้ค่าเป็น .32, .28 และ .53 ตามลำดับ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ (วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ 2527 : 43, 109 - 110)

เรีางแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วยแบบทดสอบย่อย

2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นนิโคข้อความ วัดทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับจริยธรรมด้าน
 ความรับผิดชอบ จำนวน 62 ข้อ ตัวอย่างดังนี้

(0) ข้าพเจ้าเอาใจใส่ก่อนงานที่ได้รับมอบหมายเสมอ

ก. จริง ข. ไม่จริง ค. ไม่แน่ใจ

ตอนที่ 2 เป็นชนิดสถานการณ์ วัดทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับจริยธรรม
 ด้านความรับผิดชอบ จำนวน 33 ข้อ ตัวอย่างดังนี้

(0) ปฐมไม่ชอบออกกำลังกาย และไม่เคยเล่นกีฬาเคย เขาเป็นพวกขี้เกียจ ๆ

เมื่อมีเพื่อนคนหนึ่งแนะนำว่าการออกกำลังกายจะช่วยให้ดีขึ้น เขาจึง
 ออกวิ่งทุก ๆ เช้า ถ้านักเรียนเป็นปฐมจะทำเช่นนี้หรือไม่

ก. ทำ ข. ไม่ทำ ค. ไม่แน่ใจ

คุณภาพของข้อสอบด้านความเชื่อมั่น เาโดยวิธีแบ่งครึ่ง (Split - half)
 มีค่าตั้งแต่ .8937 ถึง .9578 และรวมทั้งฉบับมีค่าเป็น .9334 ค่าความเที่ยงตรง
 เชิงโครงสร้างของแบบทดสอบที่หาโดยวิธีเทคนิคกลุ่มที่รู้คำตอบอยู่แล้ว (Known - Group
 Technique) สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าความเที่ยงตรงเชิง
 สภาวะหาโดยวิธีสหสัมพันธ์อันดับ (Rank Correlation) ระหว่างอันดับของคะแนน
 จากการทำแบบทดสอบและอันดับที่ได้จากครู มีค่าตั้งแต่ .507 ถึง .613

สมนึก กุ่มเมือง (สมนึก กุ่มเมือง 2527 : 32 - 33, 131) ได้สร้าง
 แบบทดสอบวัดค่าวินัยพื้นฐานด้านการประหยัดและออมเงิน แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเป็น
 สถานการณ์สมมติ จำนวน 56 สถานการณ์ แบ่งเป็น 2 ฉบับ ฉบับแรกเป็นสถานการณ์

ข้อความมี 28 สถานการณ์ และฉบับที่ 2 เป็นสถานการณ์รูปภาพ มี 28 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์ตัวเลือก 4 ข้อย่อย ผู้ตอบจะต้องเลือกเพียงคำตอบเดียว ดังตัวอย่าง

สถานการณ์ที่ 0

จุ่มเป็นนักเรียนชั้น ม. 1 ได้รับทุนเรียนดีจากครูประจำชั้น 500 บาท จุ่มเรียนนักเรียนคิดว่าจุ่มควรจะทำอย่างไรกับเงินจำนวนนี้

1. ก. ผากพ่อหรือแม่ไว้ เมื่อต้องการใช้จึงไปขอ
- ข. เก็บไว้กับตัวเอง จะได้ใช้อย่างสะดวก
2. ก. ไปฝากธนาคารออมสิน
- ข. ไม่ฝากธนาคารออมสิน
3. ก. นำเงินไปซื้อของเล่นที่ชอบ
- ข. นำเงินไปซื้ออุปกรณ์การเรียนที่มีประโยชน์
4. ก. แบ่งเงินส่วนหนึ่งเลี้ยงฉลองกับเพื่อน ๆ
- ข. แบ่งเงินส่วนหนึ่งช่วยเหลือเพื่อนที่ยากลำบาก

การตรวจให้คะแนนแต่ละข้อย่อยจะเป็น 0 กับ 1 คะแนนในแต่ละสถานการณ์ ได้จากการเอาคะแนนข้อย่อยทั้ง 4 ข้อมารวมกัน แบบทดสอบที่สร้างขึ้น นำไปหาคุณภาพกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 356 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณโดยใช้สูตรประสิทธิภาพเป็น .8968 และ .8959 คำนวณโดยวิธีแบ่งครึ่งได้ค่าเป็น .8244 และ .8097 ตามลำดับ ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างหาโดยใช้เทคนิคกลุ่มที่รู้จักอยู่แล้ว ได้ค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือ .05 ทั้งสองฉบับ

ไลว ข้อมูลคุณลักษณะ (ไลว - ข้อมูลคุณลักษณะ 2528 : 65 - 66, 106 - 107) สร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสังฆวิภักดี 4 ในรูปของสถานการณ์สมมติที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมย่อยทั้งสี่ด้าน ด้านละ 10 สถานการณ์ รวมทั้งฉบับมี 40 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์จะมีคำถามให้ตอบ 3 คำตอบ ดังตัวอย่าง

สถานการณ์ที่ 0 ที่จำหนูหิว

ขณะที่ตงเดินมาโรงเรียน พบเด็กหญิงคนหนึ่งหิวมาก นอนแรม นอนผอม เสื้อผ้าขาดรุ่งริ่ง เข้ามายืนมือไหว้และขอเงินจากตงเพื่อซื้ออาหารกิน ตงมีเงินเฉพาะเป็น

ค่าอาหารกลางวันเท่านั้น ถ้าให้เงินแก่เด็กหญิงคนนั้นไปเองจะต้องขออาหารมื้อกลางวัน และกว่าจะกลับถึงบ้านในตอนเย็นก็จะต้องทนหิวหลายชั่วโมงแน่ ๆ แต่ด้วยความสงสาร แดงจึงเอาเงินของตัวเองให้แก่เด็กหญิงคนนั้นไป

1. นักเรียนเห็นด้วยกับการกระทำของแดงหรือไม่

- ก. เห็นด้วย
- ข. ไม่เห็นด้วย
- ค. ยังตัดสินใจไม่ได้

2. ถ้านักเรียนเป็นแดงจะทำเช่นนั้นหรือไม่

- ก. ทำ (ทำข้อ 3(1))
- ข. ไม่ทำ (ทำข้อ 3(2))
- ค. ไม่แน่ใจ (อ่านไปทำสถานการณ์ที่ 1)

3(1) ถ้าทำเพราะเหตุใด

- ก. ต้องการให้เด็กหญิงนั้นเห็นว่าเราเป็นคนดี
- ข. เพื่อความสุขใจจากการได้ทำงาน
- ค. เป็นหน้าที่ที่ตนอยู่ในฐานะคิดว่าควรช่วยเหลือคนที่กำลังตกทุกข์ได้ยาก

3(2) ถ้าไม่ทำเพราะเหตุใด

- ก. ถ้าให้แล้วตัวเองจะต้องทนทุกข์เพราะหิวอาหาร
- ข. เคยมีใคร ๆ ไม่นิยมการให้ทานกันแล้ว
- ค. ถ้าให้ทานมาก ๆ ขอบ้านจะเต็มบ้านเต็มเมือง

การให้คะแนนคิดรวมทั้งสถานการณ์ และหาคุณภาพด้านความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยวิธีสอบซ้ำ ได้ค่าที่มีพิสัยตั้งแต่ .892 ถึง .920 และค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเป็น .953 ส่วนค่าความเชื่อมั่นที่หาโดยวิธีสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา มีพิสัยตั้งแต่ .620 ถึง .861 และค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเป็น .890 ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบหาโดยวิธีกลุ่มที่รู้ชัดอยู่แล้ว พบว่ามีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแบบทดสอบทั้งที่ด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์ภายในเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

สมาน ลีโทชวลิต (สมาน ลีโทชวลิต 2528 : 61, 62, 117 - 118)
ได้สร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาขึ้น มีลักษณะเป็นการถามเกี่ยวกับ
ความรู้สึก ความคิดเห็นหรือการกระทำบางอย่าง ประกอบด้วยแบบทดสอบ 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นชนิดข้อความ วัดความรู้สึก ความคิดเห็น มีจำนวน 50 ข้อ
คำตอบเป็น "ใช่" และ "ไม่ใช่" ดังตัวอย่าง

๐) ข้าพเจ้ามาเรียนพยาบาลเพราะตามใจพ่อแม่

๐๐) ข้าพเจ้าบริหารงานด้วยความสุจริต

ตอนที่ 2 เป็นชนิดสถานการณ์ วัดความรู้สึก ความคิดเห็น และพฤติกรรม
มีจำนวน 18 สถานการณ์ ในแต่ละสถานการณ์จะมีข้อย่อยให้ตอบ 4 ข้อ แต่ละข้อจะมี
คำตอบให้เลือกจาก ก. หรือ ข. ข้อใดข้อหนึ่ง ดังตัวอย่าง

สถานการณ์ที่ ๐

สมใจพบวันเพ็ญเพื่อนที่รักกันมากกำลังพูดเสียก๊มมยุราเพื่อนร่วมชั้นเรียน ผู้ซึ่ง
มีนิสัยชอบพูดอวดมั่งอวดมี และชอบบ่นหาว่าร้ายคนอื่น รวมทั้งสมใจก็เคยถูกมยุรากล่าว
ร้ายมาก่อนด้วย

1. สมใจควรทำอย่างไร

ก. ห้ามปรามวันเพ็ญ

ข. นั่งเฉยไม่สนใจ

2. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ถ้าสมใจนั่งเฉยไม่สนใจ

ก. เห็นด้วย

ข. ไม่เห็นด้วย

3. วันเพ็ญควรทำอย่างไรให้มยุราเลิกนิสัยบ่นหาว่าร้ายคนอื่น

ก. พูดเสียตลึงให้รู้ตัว

ข. ตักเตือนให้รู้ตัว

4. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ หากวันเพ็ญจะตักเตือนมยุรา

ก. เห็นด้วย

ข. ไม่เห็นด้วย

คุณภาพของแบบทดสอบด้านความเชื่อมั่นที่หาโดยวิธีของ กูเกอร์ ริชาร์ดสัน - 20 ได้ค่าระหว่าง .74 ถึง .81 ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพซึ่งหาโดยวิธีสหสัมพันธ์อันดับ ระหว่างอันดับที่ได้จากการทำแบบทดสอบและอันดับที่ได้จากอาจารย์และกลุ่มเพื่อน มีค่าตั้งแต่ .487 ถึง .502 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบซึ่งหาโดยวิธีเทคนิค กลุ่มที่รู้ข้ออยู่แล้ว พบว่ามีค่าสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบเป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาข้างต้น กล่าวโดยสรุปได้ว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมาเพื่อวัดจริยธรรมด้านต่าง ๆ นั้นมีรูปแบบของข้อสอบ 2 ชนิด คือ ชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ จึงมีทั้งสถานการณ์ข้อความและสถานการณ์รูปภาพ จำนวนข้อสอบมีตั้งแต่ 18 ข้อ ถึง 80 ข้อ แบบทดสอบที่สร้างมีการหาคุณภาพด้านความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงทุกฉบับ ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบหาโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) วิธีแบ่งครึ่ง (Split - half) และกูเกอร์ ริชาร์ดสัน - 20 (KR - 20) ส่วนมากแล้วจะใช้วิธีแรกและได้ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในช่วง .559 ถึง .974 ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบส่วนมากจะหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและความเที่ยงตรงตามสภาพ โดยที่ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างจะใช้เทคนิคเทียบกลุ่มรูขีด (Known - Group Technique) ในการหาค่าและค่าที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือ .05 ทุกค่า ความเที่ยงตรงตามสภาพจะหาโดยสหสัมพันธ์อันดับ (Rank Correlation) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ได้ค่าอยู่ระหว่าง .280 ถึง .613 ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทเป็นชนิดสถานการณ์ข้อความ จำนวนข้อสอบมีไม่ต่ำกว่า 60 ข้อ หาคุณภาพของแบบทดสอบด้านความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้เทคนิคเทียบกลุ่มรูขีด (Known - Group Technique) ค่าที่ได้ต้องมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือ .05 ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพหาโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson

Product Moment Correlation Coefficient) และค่าที่ได้ต้องมีนัยสำคัญทาง
 เล็กที่ระดับ .01 หรือ .05 นอกจากนี้แล้วข้อสอบทุกข้อจะต้องมีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า
 1.75 เป็นต้นไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชายและหญิง ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2529 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดพระเยา จำนวน 2,954 คน จาก 16 โรงเรียน 70 ห้องเรียน ซึ่งกระจายอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ 7 อำเภอ คือ อำเภอเมือง แม่ใจ ดอกคำใต้ จุน ปง เชียงคำ และเชียงม่วน

กลุ่มตัวอย่าง

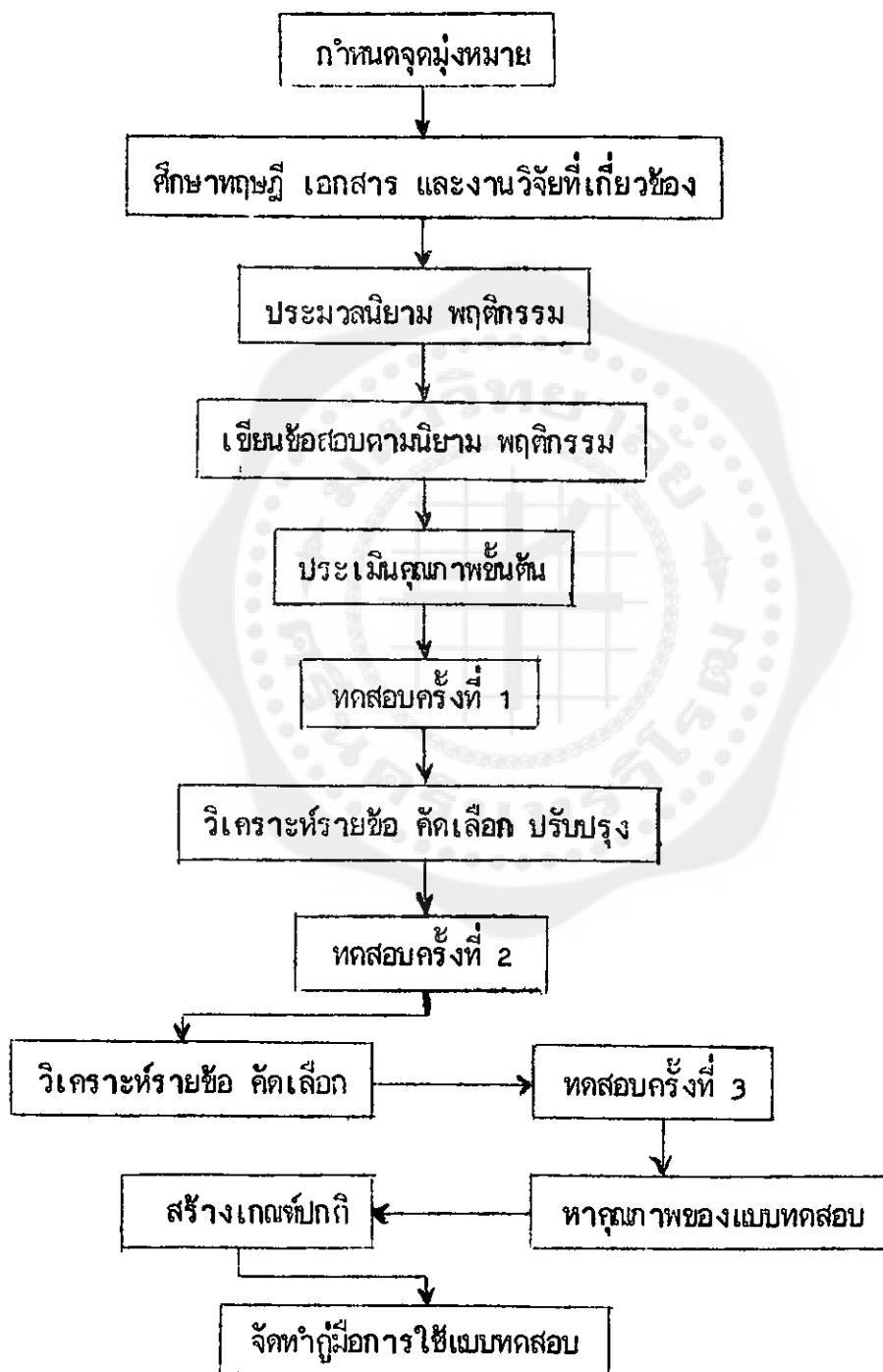
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชายและหญิง ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2529 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดพระเยา ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) มีห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม จำนวน 17 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 745 คน เพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง เครื่องมือ หาคูณภาพและเกณฑ์ปกติ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงรายชื่อโรงเรียน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง และครั้งที่ใช้ในการทดลอง
จำแนกตามอำเภอ

อำเภอ	โรงเรียน	จำนวนนักเรียนในการสอบ		
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
เมือง	พะเยาพิทยาคม	(1)50	-	(2)91
	ดงเจนวิทยาคม	(1)47	-	-
	พะเยาประสาธน์วิทย์	-	(1)45	-
แม่ใจ	แม่ใจวิทยาคม	-	(1)40	(1)41
ดอกคำใต้	ดอกคำใต้วิทยาคม	(1)44	-	(2)85
	ถ้ำปินวิทยาคม	-	-	(1)42
จุน	จุนวิทยาคม	(1)45	(1)46	-
เชียงคำ	เชียงคำวิทยาคม	-	(1)49	(2)90
	ฝายกวางวิทยาคม	-	-	(1)30
รวม		(4)186	(4)180	(9)379

วิธีการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้น ดังแสดงในภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 แสดงลำดับขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท

ในการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท ผู้วิจัยได้ดำเนินการตาม ลำดับขั้น (ภาพประกอบ 1) โดยเริ่มต้นจากการกำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ วางแผนการสร้างแบบทดสอบ ตลอดจนนำแบบทดสอบไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อรวบรวมผล มาวิเคราะห์ปรับปรุงข้อสอบให้ดีขึ้น จนกระทั่งการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ

1.1 เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท เกี่ยวกับความ เชื่อมั่นและความเที่ยงตรง

1.3 เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติสำหรับตีความหมายของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท

2. ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ความหมายและพฤติกรรม ของผู้มีจริยธรรมด้านความไม่ประมาท รวมทั้งศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบจากแบบทดสอบมาตรฐาน ในต่างประเทศและแบบทดสอบในประเทศ

3. สร้างนิยามและกำหนดพฤติกรรมของผู้มีจริยธรรมด้านความไม่ประมาท ที่สามารถ วัดได้ ซึ่งได้จากการศึกษาเอกสารในข้อ 2

4. การสร้างเครื่องมือ

ลักษณะของแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเป็นชนิดสถานการณ์ จำนวน 65 ข้อ แยกวัด แต่ละด้านดังต่อไปนี้

1. ความไม่ประมาทต่อตนเอง	จำนวน	25	ข้อ
2. ความไม่ประมาทต่อบุคคลอื่น	จำนวน	25	ข้อ
3. ความไม่ประมาทต่อส่วนรวม	จำนวน	15	ข้อ

ในแต่ละข้อจะมี 3 ตัวเลือกการให้คะแนนเป็นระบบ 0,1

5. ประเมินคุณภาพขั้นต้นของแบบทดสอบ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพื้นผิว (Face Validity)

6. การทดสอบ

6.1 การทดสอบครั้งที่ 1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 186 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของข้อสอบ ข้อบกพร่องของการดำเนินการสอบ เวลาในการสอบ แล้ววิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ t - test เพื่อคัดเลือกข้อที่ดี คือข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป (Edward. 1957 : 153) พร้อมทั้งปรับปรุงข้อที่ไม่ดี

6.2 การทดสอบครั้งที่ 2 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงจากการสอบครั้งแรกแล้วไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 180 คน แล้ววิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อ โดยใช้ t - test เพื่อคัดเลือกข้อที่ดีคือ ข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป

6.3 การทดสอบครั้งที่ 3 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกจากการทดสอบครั้งที่ 2 ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 379 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ คือ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) และหาความเที่ยงตรงของแบบทดสอบสองวิธีคือ หาความเที่ยงตรงตามสภาพโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้เทคนิคเทียบกลุ่มรู้ชื่อ (Known - Group Technique) นอกจากนี้ยังหาคะแนนเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบด้วย

7. จัดทำคู่มือการใช้แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท ประกอบด้วย

- 7.1 โครงสร้างของเครื่องมือ
- 7.2 วัตถุประสงค์ในการใช้เครื่องมือ
- 7.3 วิธีดำเนินการวัด
- 7.4 ค่าสถิติและค่าคุณภาพของเครื่องมือ
- 7.5 สร้างเกณฑ์ปกติ
- 7.6 การแปลความหมายของผลจากการวัด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทชนิดสถานการณ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบการให้เลือกรูปแบบจากการสมมุติให้ผู้ตอบเป็นบุคคลนั้น มีจำนวน 65 ข้อ ตัวอย่างดังนี้

(๐) ขณะที่วิโรจน์กำลังทำการบ้านเพื่อที่จะส่งครูในวันพรุ่งนี้ ได้มีเพื่อนสนิทที่ไม่ได้พบกันมานานมาหาและชวนไปดูดนตรี ชิงช้า นาน ๆ จะมีสักครั้ง ถ้านักเรียนเป็นวิโรจน์ จะทำอย่างไร

- ก. ไปดูดนตรีเพราะเกรงใจเพื่อน
- ข. ไปดูดนตรีก่อนเพราะเวลาทำการบ้านยังมีอีกมาก
- ก. ปฏิเสธคำชวนเพราะต้องทำการบ้านให้เสร็จ

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อกำหนดวันและเวลาในการสอบ
2. เตรียมแบบทดสอบให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่สอบแต่ละครั้ง วางแผนในการกำเนินการสอนล่วงหน้า และผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอบเอง
3. อธิบายให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างเข้าใจวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ที่ได้รับจากการทำแบบทดสอบ
4. นำแบบทดสอบไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างดังนี้
 - 4.1 นำแบบทดสอบไปทดสอบครั้งที่ 1 กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 186 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบ
 - 4.2 นำแบบทดสอบไปทดสอบครั้งที่ 2 กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 180 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์ คัดเลือกข้อที่อยู่ในเกณฑ์
 - 4.3 นำแบบทดสอบไปทดสอบครั้งที่ 3 กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 379 คน เพื่อหาคุณภาพ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบคือ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความลาดกดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด
2. วิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ (Item - Analysis) เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยใช้ t - test แบบเทคโนโลยี 25 เปอร์เซนต์ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 137 - 139)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}, df = 2n - 2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
	S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
	S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
	n	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบทดสอบในแต่ละกลุ่ม

3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ หาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) (อนันต์ กริโสภา 2520 : 56)

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left[1 - \frac{\sum \sigma_1^2}{\sigma_x^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	σ_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ
	σ_x^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของข้อสอบทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อสอบ

4. ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ (Validity)

4.1 ความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity) หาโดยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
(ดูวิธี คำนวณ และอธิบาย สายยถ 2522 : 167 - 168)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
X แทน คะแนนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบ
Y แทน คะแนนที่ได้จากครู
N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) หาโดยใช้เทคนิคเทียบกลุ่มรู้ชื่อ (Known - Group Technique) ในการเปรียบเทียบ ใช้ t - test (ดูวิธี คำนวณ 2524 : 289)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}, \quad df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t แทน Distribution ของ t
 $\bar{X}_1, \bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และ 2 ตามลำดับ
 S_1^2, S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และ 2 ตามลำดับ
 n_1, n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1 และ 2 ตามลำดับ

5. หาค่าคะแนนทีปกติ (T - Score) โดยนำค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ไปเปิดตารางสำหรับเปลี่ยนเป็นคะแนนทีปกติ (Garrett. 1967 : 467)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล
ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
n	แทน	จำนวนข้อสอบ
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SE _{meas}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด
t	แทน	สถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
r _{tt}	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
T	แทน	คะแนนพิปกติ (Normalized T - Score)
X ₁	แทน	คะแนนจากแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท ต่อตนเอง
X ₂	แทน	คะแนนจากแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท ต่อผู้อื่น
X ₃	แทน	คะแนนจากแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท ต่อส่วนรวม
df	แทน	degree of freedom

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 1

- 1.1 การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ
- 1.2 การปรับปรุง คัดเลือกข้อสอบและรวบรวมเป็นฉบับใหม่

ตอนที่ 2 การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 2

- 2.1 การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ
- 2.2 การคัดเลือกข้อสอบและรวบรวมเป็นฉบับใหม่

ตอนที่ 3 การทดสอบครั้งที่ 3

- 3.1 ค่าสถิติพื้นฐานและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
- 3.2 การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ
- 3.3 ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ
- 3.4 ความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบ
- 3.5 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบแต่ละด้าน
- 3.6 คะแนนเกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบทดสอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 1

1.1 การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทชนิดสถานการณ์ที่สร้างขึ้น ซึ่งวัดใน 3 ด้านคือ ความไม่ประมาทต่อตนเอง ความไม่ประมาทต่อผู้อื่น และความไม่ประมาทต่อส่วนรวม ที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว มีข้อคำถามจำนวน 80 ข้อ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 186 คน โดยใช้เวลาในการสอบ 50 นาที แล้วนำคะแนนผลการสอบมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ จากคะแนนทั้งหมดของการแจกแจง ซึ่งมีกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำกลุ่มละ 46 คน แล้วทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ $t - test$ ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าอำนาจจำแนกระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำโดยใช้ t - test ของแบบทดสอบ
 วัตรจริยธรรมด้านความไม่ประมาท จากการทดสอบครั้งที่ 1

ข้อ	t	ข้อ	t	ข้อ	t	ข้อ	t
1	6.211	21	3.097	41	7.290	61	7.056
2	2.515	22	3.536	42	0.212 [*]	62	6.942
3	4.0839	23	4.445	43	3.235	63	4.412
4	0.319 [*]	24	4.362	44	4.974	64	0.620 ⁺
5	0.584 [*]	25	3.078	45	2.806	65	2.567
6	2.139	26	5.231	46	5.803	66	0.842 ⁺
7	2.607	27	6.161	47	1.090	67	8.493
8	4.974	28	2.535	48	5.628	68	6.196
9	2.044	29	5.351	49	5.137	69	4.827
10	3.987	30	2.096	50	6.148	70	5.497
11	8.521	31	0.419 [*]	51	3.856	71	2.576
12	2.132	32	1.996	52	4.437	72	0.046 [*]
13	3.941	33	5.620	53	4.211	73	4.941
14	1.894 [*]	34	3.973	54	5.622	74	7.004
15	3.078	35	3.534	55	4.390	75	2.815
16	2.856	36	2.691	56	3.939	76	0.279 ⁺
17	5.624	37	6.094	57	3.939	77	1.952
18	4.000	38	4.412	58	1.916	78	4.629
19	4.000	39	0.414 [*]	59	4.653	79	5.412
20	5.620	40	3.928	60	2.200	80	2.972

* ค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้าน
ความไม่ประมาท จำนวน 80 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.046 ถึง 8.521
ซึ่งมีข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ จำนวน 10 ข้อ รายละเอียดแยกเป็นด้านได้ดังนี้

ความไม่ประมาทต่อตนเอง จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.319
ถึง 8.521 เป็นข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ 2 ข้อ ได้แก่ข้อ 4 และ 5

ความไม่ประมาทต่อผู้อื่น จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.212
ถึง 7.290 เป็นข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 31, 39, 42 และ 47

ความไม่ประมาทต่อส่วนรวม จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.046
ถึง 8.493 เป็นข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 64, 66, 72 และ 76

1.2 การปรับปรุง คัดเลือกข้อสอบและรวบรวมเป็นฉบับใหม่

ผลการวิเคราะห์ข้อสอบจากการทดลองในครั้งที่ 1 ทำให้เห็นว่าข้อคำถามบางข้อ
ยังมีค่าอำนาจจำแนกไม่อยู่ในเกณฑ์ เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่มีคุณภาพสูง ผู้วิจัยจึงได้คัดเลือก
และปรับปรุงเฉพาะข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ของ
เอ็ดเวิร์ด (Edward. 1957 : 153) ที่กำหนดไว้ มารวบรวมเป็นฉบับใหม่ สำหรับ
นำไปทดสอบครั้งที่ 2 มีข้อคำถามจำนวน 70 ข้อ แยกเป็นด้านย่อย ๆ ดังนี้

ความไม่ประมาทต่อตนเอง จำนวน 28 ข้อ

ความไม่ประมาทต่อผู้อื่น จำนวน 26 ข้อ

ความไม่ประมาทต่อส่วนรวม จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 2 การทดลองแบบทดสอบครั้งที่ 2

2.1 การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงจากการทดสอบครั้งที่ 1 ไปทดสอบกับนักเรียน
กลุ่มตัวอย่างจำนวน 180 คน ใช้เวลาในการสอบ 45 นาที แล้วนำคะแนนผลการสอบ
มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ ซึ่งมีกลุ่มสูงและ
กลุ่มต่ำกลุ่มละ 45 คน แล้วทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ $t - test$
ดังปรากฏในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าอำนาจจำแนกระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้ t - test ของแบบทดสอบ
 วัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท จากการทดสอบครั้งที่ 2

ข้อ	t	ข้อ	t	ข้อ	t	ข้อ	t
1	2.149	19	2.429	37	2.653	55	7.100
2	3.944	20	5.416	38	6.438	56	5.966
3	0.028 ⁺	21	5.169	39	4.827	57	6.303
4	3.902	22	2.910	40	2.208	58	3.570
5	4.653	23	5.833	41	3.072	59	11.000
6	5.403	24	7.275	42	8.881	60	4.691
7	2.184	25	3.409	43	8.656	61	5.015
8	4.178	26	4.118	44	9.366	62	7.463
9	2.283	27	5.277	45	5.401	63	2.143
10	0.027 [*]	28	2.881	46	7.417	64	3.570
11	2.767	29	5.452	47	7.854	65	4.417
12	2.367	30	4.262	48	5.407	66	0.628 ⁺
13	3.008	31	5.189	49	5.833	67	3.845
14	3.316	32	3.292	50	5.191	68	4.493
15	6.008	33	5.404	51	8.436	69	4.837
16	3.428	34	3.178	52	7.036	70	2.166
17	3.724	35	6.960	53	5.452		
18	5.277	36	7.854	54	4.164		

* ค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 4 พบว่าค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง 0.027 ถึง 11.000 ซึ่งไม่อยู่ในเกณฑ์ 3 ข้อ รายละเอียดแยกเป็นด้านได้ดังนี้

ความไม่ประมาทต่อตนเอง จำนวน 28 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.027 ถึง 7.275 เป็นข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ 2 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 3 และ 10

ความไม่ประมาทต่อผู้อื่น จำนวน 26 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 2.208 ถึง 9.366 ซึ่งถึงเกณฑ์ทุกข้อ

ความไม่ประมาทต่อส่วนรวม จำนวน 16 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.628 ถึง 11.000 เป็นข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์เพียงข้อเดียว คือข้อ 66

2.2 การคัดเลือกข้อสอบรวบรวมเป็นฉบับใหม่

จากการวิเคราะห์แบบทดสอบครั้งที่ 2 พบว่าถึงแม้จะมีการประเมินคุณภาพขั้นต้น การทดสอบครั้งที่ 1 และทำการวิเคราะห์และปรับปรุงแล้วก็ตาม จากการทดสอบครั้งที่ 2 ยังมีข้อสอบบางข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่าเกณฑ์ที่ต้องการ ผู้วิจัยจึงตัดทิ้งไป และยังคงข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำอีก 2 ข้อ ดังนั้นในการทดสอบครั้งที่ 3 จึงมีจำนวนข้อสอบ 65 ข้อ ดังรายละเอียดในตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนข้อ ช่วงค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบที่นำไปทดสอบครั้งที่ 3

แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้าน	จำนวนข้อ	ช่วงค่าอำนาจจำแนก
ความไม่ประมาทต่อตนเอง	25	2.184 - 7.275
ความไม่ประมาทต่อผู้อื่น	25	2.653 - 9.366
ความไม่ประมาทต่อส่วนรวม	15	2.143 - 11.00
รวมทั้งฉบับ	65	2.143 - 11.00

ตอนที่ 3 การทดสอบครั้งที่ 3

การทดสอบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เป็นการทดลองเพื่อคัดเลือก แก้ไขและปรับปรุงแบบทดสอบ โดยวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ เพื่อรวบรวมข้อสอบที่มีคุณภาพ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการเข้าเป็นฉบับใหม่ สำหรับนำไปทดสอบครั้งที่ 3

การทดสอบครั้งที่ 3 เป็นการทดสอบเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดจริยธรรม ด้านความไม่ประมาทที่สร้างขึ้น โดยพิจารณาค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่น ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ พร้อมทั้งสร้างเกณฑ์ปกติ เพื่อใช้ตีความหมายคะแนนผลสอบจากแบบทดสอบที่สร้างขึ้น ผลการวิเคราะห์จะได้เสนอตามลำดับชั้นดังนี้

3.1 ค่าสถิติพื้นฐานและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้ง 3 ด้าน เมื่อนำไปทดสอบกับนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน ใช้เวลา 40 นาที ได้ค่าสถิติพื้นฐาน ความเชื่อมั่น และความกลาดเคลื่อนมาตรฐาน ในการวัดของแบบทดสอบในแต่ละด้านและรวมทั้งฉบับ ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 กำลังทัศนฐาน ความเชื่อมั่น และความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของ
แบบทดสอบในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน

แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้าน	N	n	$\bar{X}$	S D	r_{tt}	SE_{meas}
ความไม่ประมาทต่อตนเอง	379	25	19.377	3.913	0.713	± 2.095
ความไม่ประมาทต่อผู้อื่น	379	25	18.317	4.784	0.809	± 2.093
ความไม่ประมาทต่อส่วนรวม	379	15	9.433	3.002	0.682	± 1.692
รวมทั้งฉบับ	379	65	47.150	9.984	0.881	± 3.445

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง 6 พบว่า แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาททุกด้านมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม มีการกระจายของคะแนนเป็น 3.913, 4.784 และ 3.002 ตามลำดับ และมีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานทั้งฉบับเท่ากับ 9.984

ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบในแต่ละด้านมีค่าเป็น 0.713, 0.809 และ 0.682 ตามลำดับ และความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.881 สำหรับค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของแต่ละด้านมีค่าเป็น ± 2.095 , ± 2.093 และ ± 1.692 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดทั้งฉบับเท่ากับ ± 3.445

3.2 การวิเคราะห์ข้อสอบรายข้อ

ผู้วิจัยนำผลการทดสอบครั้งที่ 3 มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ และเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่อขึ้นจึงใช้เทคนิค 27 เปอร์เซนต์ ซึ่งมีกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำกลุ่มละ 102 คน และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ t - test ได้ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าอำนาจจำแนกระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้ t - test จากการทดสอบครั้งที่ 3

ข้อ	t	ข้อ	t	ข้อ	t	ข้อ	t
1	4.577	18	5.665	35	6.072	52	8.651
2	4.337	19	7.022	36	6.385	53	6.887
3	4.289	20	5.599	37	5.923	54	3.463
4	4.883	21	7.738	38	8.742	55	8.961
5	3.094	22	7.386	39	8.741	56	4.490
6	6.722	23	5.014	40	9.110	57	9.464
7	9.150	24	5.974	41	6.342	58	6.965
8	5.196	25	5.898	42	10.452	59	4.058
9	5.529	26	8.820	43	9.667	60	5.820
10	5.422	27	8.932	44	8.571	61	6.062
11	4.818	28	6.592	45	9.117	62	3.141
12	5.433	29	6.698	46	7.383	63	6.995
13	5.817	30	5.667	47	6.342	64	5.525
14	3.467	31	4.979	48	7.399	65	4.218
15	7.553	32	9.857	49	9.596		
16	5.486	33	8.471	50	5.907		
17	5.326	34	7.548	51	9.464		

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดจริยธรรมก้านความไม่ประมาท 65 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.094 ถึง 10.452 ซึ่งค่าอำนาจจำแนกที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ

3.3 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ

ผู้วิจัยนำคะแนนผลการสอบในแต่ละด้าน และรวมทุกด้าน จากการทดสอบครั้งที่ 3 เฉพาะนักเรียนที่รู้ซึ้งว่ามีความไม่ประมาทสูง หรือต่ำ ในแต่ละด้านและรวมทุกด้าน ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากครูที่ปรึกษา ครูแนะแนวและเพื่อนร่วมชั้นเรียน แล้วตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยวิธีเทคนิคเทียบกลุ่มรู้จัก (Known - Group Technique) และตรวจสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยด้วย t - test ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท แยกเป็นรายด้าน และรวมทุกด้าน

แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้าน	N	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
		$\bar{X}$	S.D ²	$\bar{X}$	S.D ²	
ความไม่ประมาทต่อตนเอง	60	21.033	5.137	11.933	19.099	10.124 ^{**}
ความไม่ประมาทต่อผู้อื่น	60	21.5	5.983	10.6	16.731	12.527 ^{**}
ความไม่ประมาทต่อส่วนรวม	60	10.7	6.424	6.1	6.231	7.083 ^{**}
รวมทั้งฉบับ	60	53.233	29.633	28.633	78.654	12.948 ^{**}

^{**} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 8 พบว่า แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท แยกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.4 ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบ

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบและคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา และเพื่อนร่วมชั้นเรียนไปหาความสัมพันธ์กัน โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบแต่ละด้าน และรวมทุกด้าน

แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้าน	N	ความเที่ยงตรงตามสภาพ
ความไม่ประมาทต่อตนเอง	30	0.765 [*]
ความไม่ประมาทต่อผู้อื่น	30	0.822 ^{**}
ความไม่ประมาทต่อส่วนรวม	30	0.814 ^{**}
รวมทั้งฉบับ	30	0.883 [*]

^{**} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 9 พบว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทรายด้านและรวมทุกด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.5 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบ เป็นรายข้อ

คะแนนจากแบบทดสอบ วัจจริยธรรมด้านความไม่ประมาททั้งสามด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบแต่ละด้าน

แบบทดสอบ	x_1	x_2	x_3
x_1	1.0000	0.741 **	0.574 **
x_2		1.0000	0.626 **
x_3			1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 10 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างแบบทดสอบแต่ละด้านมีค่าเป็นบวกทุกค่า และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.6 คะแนนเกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบทดสอบ

ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบทดสอบที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน เป็นนักเรียนชาย 177 คน นักเรียนหญิง 202 คน มาสร้างเกณฑ์ปกติ ซึ่งเป็นเกณฑ์ท้องถิ่น (Local Norms) เพราะกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในจังหวัดพะเยาเท่านั้น โดยสร้างเป็นเกณฑ์ปกติในรูปคะแนนที่ปกติ (Normalized T - Score) แยกเป็น นักเรียนชาย นักเรียนหญิง และรวมทั้งนักเรียนชายและหญิง ดังแสดงในตาราง 11, 12 และ 13

ตาราง 11 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท ของนักเรียนชาย

คะแนนดิบ	T	คะแนนดิบ	T	คะแนนดิบ	T
65	72	43	51	21	29
64	71	42	50	20	28
63	70	41	49	19	27
62	69	40	48	18	26
61	68	39	47	17	25
60	67	38	46	16	24
59	66	37	45	15	23
58	65	36	44	14	22
57	64	35	43	13	21
56	63	34	42	12	20
55	62	33	41	11	19
54	61	32	40	10	18
53	60	31	39	9	17
52	59	30	38	8	16
51	58	29	37	7	15
50	57	28	36	6	14
49	56	27	35	5	13
48	55	26	34	$\bar{X} = 44.384$ $S.D = 10.611$ $N = 177$	
47	54	25	33		
46	53	24	32		
45	52	23	31		
44	52	22	30		

* ส่วนทศนิยมฉก

จากตาราง 11 พบว่าเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท
รูปคะแนนที่ปกติ สำหรับนักเรียนชาย มีผลตั้งแต่ T 20 ถึง T 68

ตาราง 12 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท ของนักเรียนหญิง

คะแนนดิบ	T	คะแนนดิบ	T	คะแนนดิบ	T
65	69	43	47	21	25
64	68	42	46	20	24
63	67	41	45	19	23
62	66	40	44	18	22
61	65	39	43	17	21
60	64	38	42	16	20
59	63	37	41	15	19
58	62	36	40	14	18
57	61	35	39	13	17
56	60	34	38	12	16
55	59	33	37	11	15
54	58	32	36	10	14
53	57	31	35	9	13
52	56	30	34	8	12
51	55	29	33	7	11
50	54	28	32	6	10
49	53	27	31	5	9
48	52	26	30		
47	51	25	29		

ตาราง 12 (ต่อ)

คะแนนดิบ	T	คะแนนดิบ	T	คะแนนดิบ	T
46	50	24	28	$\bar{X} = 49.574$	
45	49	23	27	$S.D = 8.730$	
44	48	22	26	$N = 202$	

* ส่วนที่ขยายออก

จากตาราง 12 พบว่าเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท
 ในรูปคะแนนที่ปกติ สำหรับนักเรียนหญิง มีพิสัยตั้งแต่ T 12 ถึง T 66

ตาราง 13 เกณฑ์การเลือกแบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทของนักเรียนชายและหญิง

คะแนนดิบ	T	คะแนนดิบ	T	คะแนนดิบ	T
65	70	43	43	21	26
64	69	42	47	20	25
63	68	41	46	19	24
62	67	40	45	18	23
61	66	39	44	17	22
60	65	38	43	16	21
59	54	37	42	15	20
58	63	36	41	14	19
57	62	35	40	13	18
56	61	34	39	12	17
55	60	33	38	11	16
54	59	32	37	10	15
53	58	31	35	9	14
52	57	30	35	8	13
51	56	29	34	7	12
50	55	23	33	6	11
49	54	27	32	5	10
43	53	26	31	$\bar{X} = 47.150$ $S.D = 9.984$ $N = 379$	
47	52	25	30		
46	51	24	29		
45	50	23	28		
44	49	22	27		

* ส่วนขยายออก

จากตาราง 13 พบว่าเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท
 ในรูปคะแนนที่ปกติ รวมทั้งนักเรียนชายและหญิง มีค่าตั้งแต่ T 13 ถึง T 67

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทที่สร้างขึ้น
3. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ (Norms) สำหรับตีความหมายคะแนนจากผลการสอบวัด

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2529 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดพะเยา ซึ่งใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 17 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 745 คน ใช้ในการทดลองเครื่องมือครั้งแรกจำนวน 186 คน ครั้งที่ 2 จำนวน 180 คน และใช้ในการทดสอบเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ 379 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทชนิดสถานการณ์ 3 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยให้ตอบตามความเป็นจริงของผู้ตอบ วัดความไม่ประมาทใน 3 ด้าน คือ ความไม่ประมาทต่อตนเอง ความไม่ประมาทต่อผู้อื่น และความไม่ประมาทต่อส่วนรวม

วิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยได้กระทำเป็นขั้นตอนดังนี้

1. กัดต่อโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อกำหนดวัน เวลา ในการสอบ
2. เตรียมแบบทดสอบให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่สอบแต่ละครั้ง วางแผนใน

การดำเนินการสอบ และผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอบเอง

3. อธิบายให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างเข้าใจวัตถุประสงค์ และผลประโยชน์ที่ได้จากการทำแบบทดสอบ

4. นำแบบทดสอบไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

4.1 การทดสอบครั้งที่ 1 เพื่อวิเคราะห์ ถัดเลือก และปรับปรุงข้อสอบ

4.2 การทดสอบครั้งที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ และถัดเลือกข้อสอบ

4.3 การทดสอบครั้งที่ 3 เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ ในด้านอำนาจจำแนก ความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรง และเพื่อสร้างเกณฑ์ปกติ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทที่ได้จากการทดสอบครั้งที่ 1 สรุปได้ดังนี้

ความไม่ประมาทต่อตนเอง มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.319 ถึง 8.521
ไม่ถึงเกณฑ์ 2 ข้อ

ความไม่ประมาทต่อผู้อื่น มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.212 ถึง 7.290
ไม่ถึงเกณฑ์ 4 ข้อ

ความไม่ประมาทต่อส่วนรวม มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.046 ถึง 8.493
ไม่ถึงเกณฑ์ 4 ข้อ

2. ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทจากการทดสอบครั้งที่ 2 สรุปได้ดังนี้

ความไม่ประมาทต่อตนเอง จำนวน 28 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.027 ถึง 10.999 ไม่ถึงเกณฑ์ 2 ข้อ

ความไม่ประมาทต่อผู้อื่น จำนวน 26 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.208 ถึง 9.366 ถึงเกณฑ์ทุกข้อ

ความไม่ประมาทต่อส่วนรวม จำนวน 16 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.628 ถึง 10.999 ไม่ถึงเกณฑ์ 1 ข้อ

3. ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทจากการทดสอบครั้งที่ 3 ผลการวิเคราะห์เป็นดังนี้

ความไม่ประมาทต่อตนเอง จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.094 ถึง 9.150

ความไม่ประมาทต่อผู้อื่น จำนวน 25 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 4.979 ถึง 10.452

ความไม่ประมาทต่อส่วนรวม จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 3.141 ถึง 9.463

4. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อส่วนรวม เป็น 0.713, 0.809 และ 0.682 ตามลำดับ และค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเป็น 0.881

5. ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ ซึ่งหาโดยใช้เทคนิคเทียบกลุ่มรู้จัก (Known Group Technique) และทดสอบด้วย t - test ผลปรากฏว่า ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อส่วนรวม เป็น 10.124, 12.527 และ 7.083 ตามลำดับ ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างรวมทั้งฉบับเป็น 12.948 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบ ซึ่งหาโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) จากคะแนนการสอบกับคะแนนที่ได้จากการตัดสินของครูผู้สอน ครูที่ปรึกษาและเพื่อนร่วมชั้นเรียน

ผลปรากฏว่าค่าความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทของตนเอง ตลอดจน และคอส่วนรวม เป็น 0.765, 0.822 และ 0.814 ตามลำดับ ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพรวมทั้งฉบับ เป็น 0.883 ซึ่งทุกค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบแต่ละด้านของแบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท มีค่าเป็นบวกทุกค่า โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น 0.741, 0.574 และ 0.626 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า

7. เกณฑ์ปกติ (Norms) ของแบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทรวมทั้งฉบับ ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบโดยใช้คะแนนที่ปกติ (Normalized T - Score) แยกเป็นนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และรวมนักเรียนชายและหญิง ผลปรากฏว่าแบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทสำหรับนักเรียนชาย มีช่วงคะแนนที่ระหว่าง T 20 ถึง T 68 สำหรับนักเรียนหญิง มีช่วงคะแนนที่ระหว่าง T 12 ถึง T 66 และรวมทั้งนักเรียนชายและหญิง คะแนนที่ระหว่าง T 13 ถึง T 67

อภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ เพื่อการสร้างแบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทที่มีคุณภาพ ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ

จากการทดสอบครั้งที่ 1 ปรากฏว่ามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.046 ถึง 0.521 ส่วนใหญ่มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ต้องการ มีข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ 10 ข้อ ทั้งนี้เพราะความกำกวมในคำถามเป็นสำคัญ และเนื่องจากผู้เข้าสอบใช้เวลาในการทำแบบทดสอบมาก ผู้วิจัยจึงตัดข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ทิ้งและคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพดีไว้ พร้อมทั้งปรับปรุงบางข้อในคำถามสำหรับนำไปทดสอบครั้งที่ 2 จากการทดสอบครั้งที่ 2 พบว่า ข้อสอบมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.027 ถึง 11.000 ซึ่งบางข้อมีค่าอำนาจจำแนกสูงขึ้น แต่ยังมีบางข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกลดลงแม้ว่าข้อสอบจะผ่านการคัดเลือกมาแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเปลี่ยนแปลงไปด้วยจึงมี

ข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกไม่ถึงเกณฑ์ 3 ข้อ ผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับใหม่ เพื่อนำไปทดสอบครั้งที่ 3 และจากการทดสอบครั้งที่ 3 พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 3.094 ถึง 10.452 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ของเอ็ดเวิร์ด (Edward. 1957 : 153) ที่กำหนดอำนาจจำแนก (t) ที่ดี ควรมีค่าตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป จึงแสดงให้เห็นว่ากลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจริงในแต่ละข้อคำถามนั้น ๆ จะเห็นได้ว่าค่าอำนาจจำแนกจากการทดสอบครั้งที่ 3 มีค่าสูงกว่าการทดสอบครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ทั้งนี้เพราะข้อสอบได้ผ่านการคัดเลือกและปรับปรุงมาแล้ว ประกอบกับกลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่ขึ้น จึงทำให้ได้ค่าอำนาจจำแนกที่สูงขึ้น ซึ่งค่าอำนาจจำแนกที่ได้มีค่าใกล้เคียงกับแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ซึ่งสร้างโดย วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ ที่พบว่าแบบทดสอบมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 2.34 ถึง 12.35 (วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ 2527 : 78) แบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์ ซึ่งสร้างโดย อนุวัฒน์ ตั้งสมบูรณ์ ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 1.86 ถึง 11.70 (อนุวัฒน์ ตั้งสมบูรณ์ 2526 : 94) แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเมตตาการุณา สร้างโดย สนวน ลีโทชวลิต ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 2.02 ถึง 14.05 (สนวน ลีโทชวลิต 2528 : 116) จึงกล่าวได้ว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทที่สร้างขึ้น มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อที่ใช้ได้ และเป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ผู้วิจัยได้หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท โดยหาเป็นรายด้านและรวมทุกด้านด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นเป็น 0.713, 0.809, 0.682 และ 0.881 ตามลำดับ ซึ่งเห็นว่าใกล้เคียงกับแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของ ไสว ช่อมงคลอุดม ที่มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.609 ถึง 0.890 (ไสว ช่อมงคลอุดม 2528 : 79) แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเมตตาการุณา ของ สนวน ลีโทชวลิต ที่มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.74 ถึง 0.81 (สนวน ลีโทชวลิต 2528 : 115) แบบทดสอบ Gordon

Personal Profile Inventory ที่สร้างโดย Leonard V. Gordon ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.84 ถึง 0.88 (Gordon. 1954 : 21) แบบทดสอบ The Defining Issues Test ที่สร้างโดย Jame R. Rest มีค่าความเชื่อมั่น 0.62 ถึง 0.81 (Rest. 1972 : 241) แบบทดสอบ Edward's Personal Preference Scheduling ที่สร้างโดย Edward มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 0.87 (Edward. 1957) ดังนั้นแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจึงมีคุณภาพที่เชื่อถือได้

3. ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท 2 ชนิดด้วยกัน คือ ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) และความเที่ยงตรงตามสภาพ (concurrent validity) อภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ผู้วิจัยหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยใช้เทคนิคเทียบกลุ่มรู้จัก (Known - Group Technique) ซึ่งเป็นวิธีที่ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา และเพื่อน เลือกกลุ่มตัวอย่างที่พบว่ามีความไม่ประมาทสูงกับกลุ่มที่มีความไม่ประมาทต่ำมาตอบแบบทดสอบ แล้วทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลการสอบด้วย t - test ปรากฏว่า ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างรายด้านและรวมทั้งฉบับเป็น 10.124, 12.527, 7.083 และ 12.948 ตามลำดับ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า และสอดคล้องกับค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ สร้างโดย วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ มีค่าตั้งแต่ 4.1574 ถึง 5.7209 (วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ 2527 : 79) แบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสังกตวัตถุ 4 สร้างโดย ไสว ช่อมงคลอุดม มีค่าตั้งแต่ 10.071 ถึง 15.908 (ไสว ช่อมงคลอุดม 2528 : 107) จึงกล่าวได้ว่า แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทสร้างขึ้นสามารถจำแนกนักเรียนที่มีความไม่ประมาทสูงกับนักเรียนที่มีความไม่ประมาทต่ำได้ หรือกล่าวได้ว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

3.2 ค่าความเที่ยงตรงตามสภาพ ผู้วิจัยหาความเที่ยงตรงตามสภาพ โดยหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากการสอบกับคะแนนซึ่งได้จากครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา เพื่อนร่วมชั้นเรียน ปรากฏว่าแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยงตรงอยู่ระหว่าง 0.765 ถึง 0.883 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า แสดงว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท สามารถวัดระดับความไม่ประมาทของนักเรียนได้ตรงตามสภาพความเป็นจริง ดังที่สัทย์ที่กล่าวมาแล้วนั้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของกรอนบราก (Cronbach. 1960 : 103 - 104) ที่ว่า แบบทดสอบที่สามารถแสดงถึงสภาพความเป็นจริงของผู้เข้าสอบได้ สอดคล้องกับการสังเกตของผู้เชี่ยวชาญแล้ว แบบทดสอบนั้นย่อมมีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพสูง เนื่องจากข้อมูลทั้งสองได้จัดทำในเวลาเดียวกัน และจากการศึกษาแบบทดสอบ Behavior in School Inventory สร้างโดย Youngman เมื่อปี ค.ศ. 1973 พบว่ามีความเที่ยงตรงตามสภาพ 0.53 (สุรชัย โกกิจะกุล 2526 : 107 อ้างอิงมาจาก Youngman) แบบทดสอบ Heston Personal Adjustment Inventory สร้างโดย Heston เมื่อปี ค.ศ. 1949 พบว่า มีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพตั้งแต่ 0.26 ถึง 0.59 (Heston. 1949 : 27) แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ สร้างโดย วัทนา สิ่งหส์มฤทธิ์ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.507 ถึง 0.613 แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเมตตาการุณา สร้างโดย สนวน ลิโทชวลิต มีค่าอยู่ระหว่าง 0.487 ถึง 0.709 จะเห็นได้ว่าแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเที่ยงตรงตามสภาพใกล้เคียงกับแบบทดสอบดังกล่าวแล้ว จึงกล่าวได้ว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นนี้มีความเที่ยงตรงตามสภาพที่เป็นจริงอย่างเชื่อถือได้

4. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบ แต่ละด้าน มีค่าเป็น 0.741, 0.574 และ 0.626 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสัมประสิทธิ์ภายในแต่ละด้านของแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ซึ่งสร้างโดย ไสว ช่อมงคลอุดม ที่มีค่าตั้งแต่ .465 ถึง .619 (ไสว ช่อมงคลอุดม 2528 : 84) จะเห็นได้ว่าค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบระหว่างด้านมีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ถ้านักเรียนมีความไม่ประมาทด้านหนึ่งก็จะมีความไม่ประมาทด้านอื่นด้วย หรือถ้านักเรียนมีความไม่ประมาทด้านหนึ่งน้อยก็มีแนวโน้มที่จะมีความไม่ประมาทด้านอื่นน้อยไปด้วย

5. คะแนนเกณฑ์ปกติ

ผู้วิจัยได้สร้างเกณฑ์ปกติในรูปของคะแนนที่ปกติ (Normalized T - Score) เพื่อใช้เปรียบเทียบระดับของจริยธรรมด้านความไม่ประมาทจากคะแนนดิบ แต่เนื่องจาก การกระจายของคะแนนไม่ครอบคลุมทุกช่วง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีขนาดเล็ก ดังที่ อนันต์ ศรีโสภา (อนันต์ ศรีโสภา 2520 : 18) กล่าวว่า การสร้าง เกณฑ์ปกติให้มีคะแนนดิบกระจายครอบคลุมคะแนนที่อยู่ระหว่างคะแนนสูงสุดและต่ำสุด ต้อง ใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ดังนั้นในการสร้างเกณฑ์ปกติจึงต้องขยายขอบเขตของคะแนนดิบ ออกไปจนครอบคลุมทุกระดับของคะแนนจากแบบทดสอบ เพื่อสะดวกในการใช้และประเมินผล การสอบ

ในการประเมินผลการสอบ ถ้าต้องการทราบระดับความไม่ประมาทของนักเรียน เป็นรายบุคคลว่าอยู่ในเกณฑ์สูง - ต่ำเพียงใด ให้พิจารณาเกณฑ์ดังนี้ (ชวาล แหรัตกุล 2520 : 53)

ตั้งแต่ T 65 และสูงกว่า	แปลว่า มีความไม่ประมาทสูงมาก
ตั้งแต่ T 55 - T 65	แปลว่า มีความไม่ประมาทค่อนข้างสูง
ตั้งแต่ T 45 - T 55	แปลว่า มีความไม่ประมาทปานกลาง
เฉพาะ T 50	แปลว่า มีความประมาทระดับกึ่งกลางของกลุ่ม
ตั้งแต่ T 35 - T 45	แปลว่า มีความประมาทค่อนข้างสูง
ตั้งแต่ T 35 และต่ำกว่า	แปลว่า มีความประมาทสูงมาก

ถ้าผู้สอบได้คะแนนตรงจุดแบ่งพอดี ก็คือ T 35, T 45, T 55 และ T 65 ให้เลื่อนขึ้นไปอยู่ในกลุ่มสูงถัดไปเสมอ

ดังนั้นถ้ามีผู้ตอบแบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทที่เป็นนักเรียนชาย ได้คะแนน 60 จากเกณฑ์ปกติสำหรับนักเรียนชายจะได้คะแนนที่ปกติเป็น 67 จัดว่านักเรียนผู้นั้นมีความไม่ประมาทอยู่ในเกณฑ์ที่สูงมาก และเมื่อเทียบกับเกณฑ์ปกติรวมนักเรียนชายและหญิง จะได้คะแนนที่ปกติเป็น 65 ก็ยังจัดอยู่ในระดับที่มีความไม่ประมาทสูงมากเช่นกัน ถ้าผู้ตอบที่เป็นนักเรียนหญิงได้คะแนน 25 จากเกณฑ์ปกติสำหรับนักเรียนหญิง จะได้คะแนนที่ปกติเป็น 29 จัดว่าเป็นผู้ที่มีความไม่ประมาทอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก และเมื่อเทียบกับเกณฑ์ปกติรวมทั้งนักเรียนชายและหญิง จะได้คะแนนที่ปกติเป็น 30 ก็ยังจัดว่าเป็นผู้มีความไม่ประมาทอยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก หรือมีความไม่ประมาทสูงมากนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้แนวคิดที่จะเสนอแนะดังนี้

1. การศึกษาครั้งนี้ ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดพะเยาเท่านั้น ดังนั้นในการนำแบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทไปใช้กับนักเรียนระดับอื่น หรือกลุ่มประชากรที่แตกต่างกันออกไป จึงควรหาเกณฑ์ปกติใหม่
2. ในการนำแบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทไปใช้ อาจใช้ควบคู่กับการสังเกต การสัมภาษณ์นักเรียนด้วย เพื่อช่วยให้สามารถวินิจฉัยวิเคราะห์นักเรียนได้ละเอียดมากยิ่งขึ้น
3. ควรจะได้มีการสร้างแบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท โดยใช้ข้อคำถามในลักษณะอื่น ๆ บ้าง เช่น เป็นข้อคำถามที่มีตัวเลือกมากขึ้น เป็นรูปภาพ เป็นมาตราจัดอันดับ (Rating Scale) เป็นต้น
4. ควรสร้างแบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทในรูปแบบของการปฏิบัติ (Performance Test) เพื่อไปประกอบกับแบบทดสอบที่สร้างขึ้นนี้ ซึ่งจะช่วยให้ได้ผลถูกต้องยิ่งขึ้น ตลอดจนจะเป็นการได้แบบทดสอบให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
5. ควรจะได้มีการสร้างหรือพัฒนาแบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านอื่น ๆ เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต การใฝ่ดี การใฝ่รู้ การใฝ่ดี การใฝ่ดี ฯลฯ เป็นต้น เพื่อจะได้พัฒนาแบบทดสอบ วัดจริยธรรมได้แพร่หลาย ถูกต้อง และเหมาะสมยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

การฝึกหัดครู, กรม กระทรวงศึกษาธิการ การวิจัยเรื่องจริยธรรมของอาจารย์และนักศึกษา

สังกัดสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ม.ป.ท. 2525, 305 หน้า อัดสำเนา

การศาสนา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ พุทธจริยธรรม โรงพิมพ์การศาสนา 2523,

94 หน้า

กิริติ บุญเจือ ชุดพื้นฐานปรัชญาจริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน ไทยวัฒนาพานิช 2523,

125 หน้า

ชวาล แพริศกุล คู่มือดำเนินการสอบแบบทดสอบมาตรฐานความถนัดทางการเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงพิมพ์คุรุสภา 2520, 59 หน้า

โชติ เพชรชื่น "การสร้างเครื่องมือวัดด้านจริยธรรม" การวัดผลการศึกษา 3(2) :

กันยายน - ธันวาคม 2524, 23 - 28

ทองเดือน พันธมนาวิน พฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2 : จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา

ไทยวัฒนาพานิช 2524, 130 หน้า

ธีระพร อุวรรณโณ "แล้วเราจะเสริมสร้างจริยธรรมกับคนวัยใด" ครูศาสตร์ 11(4) :

1 - 6 เมษายน - มิถุนายน 2526

นิศา คำนวณวิริยะกุล การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริต ระดับชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1 กรุงเทพมหานคร ปรินทิพนิทัศน์ กทม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2527, 147 หน้า อัดสำเนา

พนัส หัตถาภินทร การสอนก่านิยมและจริยศึกษา โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัญญาโลก 2523, 180 หน้า

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย งานานุกรมพุทธศาสตร์ ม.ป.ท. 2518, 374 หน้า

มานิชย์ คัดชวนิชย์ "ปัญหาการถ่ายทอดจริยธรรมกับอนาคตของชาติ" คุรุปริทัศน์

5(9) : 41 - 48 กันยายน 2523

- มีสินทร์ สำเภาเงิน การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนจากการประเมินผลหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 และ 2521 ปรินทิพนิพนธ์ กต.ค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 182 หน้า อัดสำเนา
- ราชบัณฑิตยสถาน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 สำนักพิมพ์อักษร-เจริญทัศน์ 2525, 930 หน้า
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ สถิติวิทยาทางการศึกษา วัฒนาพานิช 2522, 286 หน้า
- วัฒนา สิงห์สัมฤทธิ์ การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดยะลา ปรินทิพนิพนธ์ กต.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 133 หน้า อัดสำเนา
- วิชาการ, กรม กระทรวงศึกษาธิการ แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย : การประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับจริยธรรมไทย 22 - 27 มกราคม 2523 โรงพิมพ์การศาสนา 2523, 157 หน้า
- _____ การศึกษาหาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทางจริยธรรมและองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางจริยธรรม โรงพิมพ์การศาสนา 2524, 101 หน้า
- _____ โครงการทดลองหารูปแบบที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนจริยธรรม ธนประดิษฐ์การพิมพ์ 2527, 170 หน้า
- วิเชียร เกตุสิงห์ หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรือนอักษรการพิมพ์ 2524, 153 หน้า
- ศักดิ์ชัย นิรัญทวี จริยศาสตร์ศึกษา พีระพัฒน์ 2525, 142 หน้า
- ศึกษาธิการ, กระทรวง ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2435 - 2507 พิมพ์เป็นที่ระลึกในวันครบรอบเจ็ดสิบปีของกระทรวง 1 เมษายน 2507 2507, 1134 หน้า
- _____ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 จงเจริญการพิมพ์ 2520, 252 หน้า
- _____ คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 รุ่งศิลป์การพิมพ์ 2523, 113 หน้า

สงวน ลักษณะ "การศึกษาและพัฒนาจริยธรรมไทย" การวัดผลการศึกษา 2 : 29 - 57

มกราคม - ธันวาคม 2524

สวณ ลิขิตวิไล การสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความเมตตาการุณยธรรมแก่นักศึกษา
พยาบาล ปรินทิพย์ กต.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2528,
174 หน้า อัดสำเนา

สมนึก กุ่มเมือง การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดอ่างทอง ปรินทิพย์ กต.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2527, 189 หน้า อัดสำเนา

สมบุรณ์ ฤทธาชีวิน รายงานสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน โรงพิมพ์การศาสนา
2522, 251 หน้า

สาโรช บัวศรี จริยธรรมศึกษา ม.ป.ท. 2527, 103 หน้า

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ
ฉบับที่ 5 สำนักพิมพ์พัฒนาการศึกษา 2520, 369 หน้า

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี รายงานการสัมมนาจริยธรรม
ในสังคมไทยปัจจุบัน โรงพิมพ์การศาสนา 2522, 251 หน้า

สุนทร โคมิน และสนธิ สมัครการ กานิยมและระบบกานิยมไทย : เกรื่องมือในการ
สำรวจวัด สำนักวิจัยสถาบันมดพิศพัฒนบริหารศาสตร 2522, 338 หน้า

สุนันท์ สดโกสม การวัดผลการศึกษา โรงพิมพ์มทามกฎราชวิทยาลัย 2524, 314 หน้า

สุรัช โภกียะกุล การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการปรับตัวสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดกำแพงเพชร ปรินทิพย์ กต.ม. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2526, 163 หน้า อัดสำเนา

สุรางค์ จันทรเอม จิตวิทยาพัฒนาการ อักษรบัณฑิต 2525, 99 หน้า

แสง จันทรงาม "การสอนจริยธรรมในโรงเรียน" รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทย
ปัจจุบัน หน้า 219 - 221 คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2522

ไสว ช่อมงคลอุดม การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้านสิ่งแวดล้อม 4 สำหรับนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2528, 185 หน้า อัดเนา

อนันต์ ศรีโสภาก การวัดและประเมินผลการศึกษา ไทยวัฒนาพานิช 2520, 251 หน้า

อนุวัฒน์ ตั้งสมบูรณ์ การสร้างแบบทดสอบวัดความซื่อสัตย์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ในเขตกรุงเทพมหานคร ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2526, 125 หน้า อัดสำเนา

อัครอนงค์ ปราโมช, ม.ล. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร

วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2525, 89 หน้า อัดสำเนา

อำนวย ทะพังก์แก และชยันต์ วรธนะภูมิ รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน

โครงการการศาสนา 2522, 251 หน้า

Brown, R. Social Psychology. New York, The Free Press, 1968. 412 p.

Cronbach, Lee J. Essential of Psychological Testing. New York, Harper & Brothers, 1960. 650 p.

Durkheim, Emile. Moral Education. London, The Free Press, 1973. 288 p.

Edward, Allen L. Techniques of Attitude Scale Construction. New York, Appleton - Century - Crofts Inc., 1957. 256 p.

Garrett, H.E. Statistic in Psychological and Education. New York, David McKay Co., Inc., 1967. 491 p.

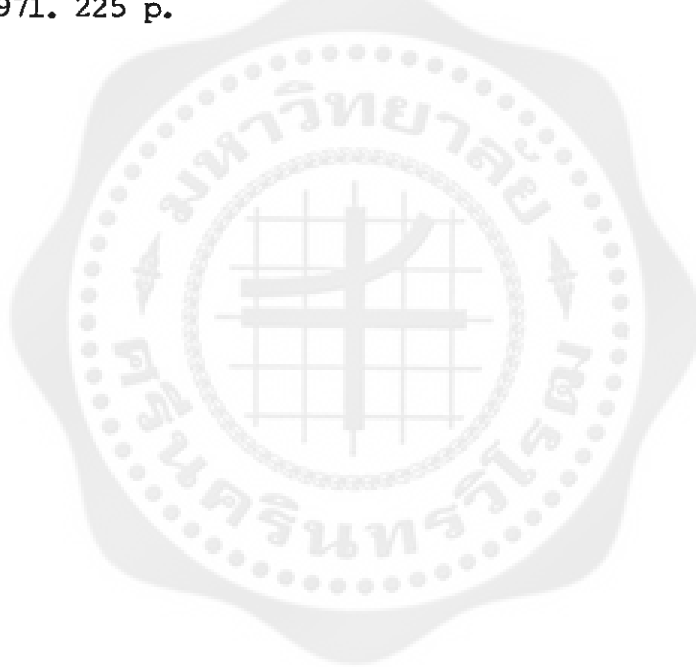
Gordon, Leonard V. Gordon Personal Profile. Test Booklet and Manual, New York, Brace World, 1954. 27 p.

Heston, Joseph C. Heston Personality Adjustment Inventory. Test Booklet and Manual. New York, World Book Company, 1949. 34 p.

Jeffreys, M. Personal Value in The Modern World. Harmondworth, Middlesex Penguin Books, 1962. 174 p.

Kay, William. Moral Education. London, George Allen & Unwin Ltd., 1975. 383 p.

- Kohlberg, L. "Moral Stage and Moralization : The Cognitive Development Approach" in Moral Development and Behavior. ed. by Thomas Lickona, p. 29 - 53, New York, Holt Rinehart and Winston, 1976.
- Lickona, Thomas. Moral Development and Behavior. New York, Holt Rinehart and Winston, 1976. 430 p.
- Mehrens, William A. and Lehmann, Irvin J. Measurement and Evaluation in Psychology. Holt, Rinehart and Winston, 1975. 743 p.
- Piaget, Jean. The Moral Judgement of Child. Illinois, The Free Press, 1960. 414 p.
- Skinner, B.F. Beyond Freedom and Dignity. New York, Alfred a Knopf, 1971. 225 p.

ภาคผนวก ก
คำอธิบายพื้นฐานและคำอ่านจำแนกรายชื่อ
ของแบบทดสอบ วัดจริยธรรมตามความไม่เหมาะสม
จากการทดสอบครั้งที่ 1-3

ตาราง 1 กาสถิติพื้นฐานและค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบทดสอบวัดจริยธรรม
 ด้านความไม่ประมาท จากการทดสอบครั้งที่ 1

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{X}$	S.D ²	$\bar{X}$	S.D ²			$\bar{X}$	S.D ²	$\bar{X}$	S.D ²	
1	.913	.081	.391	.243	6.211	23	1	0	.695	.216	4.445
2	.978	.022	.826	.147	2.515	24	.586	.247	.195	.160	4.362
3	.717	.207	.326	.224	4.038	25	1	0	.826	.146	3.078
4	.130	.115	.108	.099	0.319	26	.934	.062	.5	.255	5.231
5	.978	.021	.956	.042	0.583	27	.978	.021	.5	.255	6.161
6	.826	.146	.630	.328	2.139	28	.956	.042	.782	.173	2.535
7	.934	.062	.739	.197	2.606	29	.913	.081	.456	.253	5.350
8	.934	.062	.521	.255	4.973	30	.413	.247	.206	.197	2.095
9	.782	.173	.586	.247	2.043	31	.608	.243	.565	.251	0.419
10	1	0	.739	.197	3.986	32	.913	.081	.760	.186	1.995
11	.934	.062	.282	.207	8.520	33	.978	.021	.543	.253	5.620
12	.673	.224	.456	.253	2.132	34	.891	.099	.543	.253	3.972
13	.956	.042	.652	.231	3.940	35	.934	.062	.652	.231	3.534
14	.608	.243	.413	.247	1.893	36	1	0	.862	.120	2.691
15	1	0	.826	.146	3.078	37	.891	.099	.369	.238	6.094
16	.934	.062	.717	.204	2.855	38	.956	.042	.608	.243	4.411
17	1	0	.586	.247	5.628	39	.5	.255	.456	.253	0.413
18	.934	.062	.608	.243	4.000	40	.978	.021	.695	.216	3.928
19	.934	.062	.608	.243	4.000	41	.826	.146	.217	.173	7.290
20	.978	.021	.543	.253	5.620	42	.391	.243	.369	.238	0.212
21	.847	.131	.565	.251	3.096	43	.239	.186	.021	.021	3.235
22	1	0	.782	.173	3.535	44	.934	.062	.521	.255	4.973

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{x}$	S.D ²	$\bar{x}$	S.D ²			$\bar{x}$	S.D ²	$\bar{x}$	S.D ²	
45	.434	.251	.173	.146	2.806	63	.956	.042	.608	.243	4.411
46	.760	.186	.239	.186	5.802	64	.521	.255	.456	.253	0.620
47	.217	.173	.130	.155	1.096	65	.652	.231	.391	.243	2.566
48	1	0	.586	.247	5.628	66	.195	.160	.130	.115	0.841
49	1	0	.630	.238	5.137	67	.978	.021	.347	.231	8.493
50	1	0	.543	.253	6.148	68	.826	.146	.282	.207	6.195
51	.913	.081	.586	.247	3.856	69	.913	.081	.5	.255	4.827
52	1	0	.695	.216	4.436	70	.934	.062	.478	.255	5.496
53	1	0	.717	.207	4.210	71	.586	.247	.326	.223	2.576
54	.978	.021	.543	.253	5.621	72	.978	.021	.652	.231	0.045
55	.978	.021	.652	.232	4.390	73	.804	.610	.347	.231	4.940
56	.956	.042	.652	.232	3.938	74	.869	.115	.282	.207	7.004
57	.956	.042	.652	.232	3.938	75	.413	.247	.195	.207	2.184
58	.695	.224	.5	.255	1.915	76	.173	.146	.152	.131	0.278
59	.956	.042	.586	.247	4.652	77	.478	.255	.282	.207	1.952
60	.347	.231	.152	.131	2.199	78	.978	.021	.630	.238	4.629
61	.978	.021	.434	.251	7.056	79	.869	.115	.391	.243	5.411
62	.847	.131	.260	.197	6.941	80	.804	.160	.521	.255	2.972

ตาราง 2 ค่าสถิติพื้นฐานและค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบทดสอบวัดจริยธรรม

ด้านความไม่ประมาท จากการทดสอบครั้งที่ 2

ข้อ	กลุ่มสูง				t	ข้อ	กลุ่มต่ำ				t
	$\bar{x}$	$s.d^2$	$\bar{x}$	$s.d^2$			$\bar{x}$	$s.d^2$	$\bar{x}$	$s.d^2$	
1	.822	.149	.622	.240	2.148	23	.933	.063	.444	.252	5.833
2	.977	.022	.688	.219	3.944	24	.955	.043	.377	.240	7.275
3	.511	.255	.488	.255	0.208	25	.911	.082	.622	.240	3.408
4	.866	.118	.511	.255	3.901	26	.911	.082	.555	.252	4.118
5	.866	.118	.444	.252	4.652	27	.933	.063	.488	.255	5.276
6	.977	.022	.555	.252	5.403	28	.555	.252	.266	.2	2.881
7	.711	.210	.488	.255	2.184	29	.955	.043	.511	.255	5.451
8	.977	.022	.666	.227	4.178	30	.933	.063	.577	.249	4.261
9	.866	.118	.666	.227	2.282	31	.955	.043	.533	.254	5.189
10	.644	.234	.444	.249	0.026	32	.888	.101	.6	.245	3.292
11	.977	.022	.8	.163	2.767	33	.977	.022	.555	.252	5.403
12	.6	.245	.355	.234	2.366	34	.777	.176	.466	.254	3.177
13	.977	.022	.777	.176	3.007	35	.911	.082	.33	.267	6.960
14	.933	.063	.666	.227	3.315	36	.977	.022	.377	.240	7.854
15	.955	.043	.466	.254	6.007	37	.733	.2	.466	.254	2.652
16	.866	.118	.555	.252	3.427	38	.8	.227	.2	.163	6.437
17	.955	.043	.666	.227	3.723	39	.844	.134	.4	.245	4.827
18	.933	.063	.488	.255	5.276	40	.488	.255	.266	.2	2.208
19	.733	.2	.488	.255	2.428	41	.666	.227	.355	.234	3.071
20	1	0	.6	.245	5.415	42	.955	.043	.288	.210	8.881
21	1	0	.622	.240	5.168	43	.977	.022	.333	.227	8.655
22	.533	.254	.244	.188	2.910	44	.955	.043	.266	.2	9.365

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{x}$	$s.D^2$	$\bar{x}$	$s.D^2$			$\bar{x}$	$s.D^2$	$\bar{x}$	$s.D^2$	
45	.844	.134	.355	.234	5.400	58	.688	.219	.333	.227	3.569
46	1	0	.444	.252	7.417	59	1	0	.266	.2	10.999
47	.977	.022	.377	.240	7.854	60	.777	.176	.333	.227	4.690
48	.911	.082	.444	.252	5.406	61	.888	.101	.444	.252	5.015
49	.933	.063	.444	.252	5.833	62	.933	.063	.333	.227	7.462
50	.866	.118	.4	.245	5.191	63	.644	.243	.422	.249	2.143
51	.955	.043	.311	.219	8.435	64	.666	.227	.311	.219	3.569
52	.8	.163	.2	.163	7.036	65	.777	.176	.355	.234	4.417
53	.955	.043	.511	.255	5.451	66	.511	.255	.444	.252	0.627
54	.711	.252	.288	.210	4.174	67	.644	.234	.266	.2	3.844
55	.933	.063	.355	.234	7.100	68	.888	.101	.488	.255	4.493
56	.822	.149	.289	.210	5.965	69	.844	.134	.4	.245	4.837
57	.955	.043	.444	.252	6.302	70	.688	.219	.466	.254	2.165

ตาราง 3 ก่าสถิติพื้นฐานและก่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ของแบบทดสอบวัจจริยธรรม
ด้านความไม่ประมาท จากการทดสอบครั้งที่ 3

ข้อ	กลุ่มต่ำ										t
1	.990	.009	.803	.159	4.576	23	.980	.019	.754	.186	5.014
2	.843	.133	.578	.246	4.337	24	.823	.146	.450	.250	5.973
3	.862	.119	.608	.240	4.288	25	.725	.201	.343	.227	5.898
4	.950	.047	.705	.209	4.882	26	.960	.038	.490	.252	8.819
5	.777	.176	.578	.246	3.094	27	1	0	.558	.248	8.931
6	.931	.064	.558	.248	6.721	28	.960	.038	.617	.238	6.591
7	.725	.201	.186	.153	9.150	29	.892	.097	.5	.252	6.698
8	.950	.047	.686	.217	5.196	30	.990	.009	.735	.196	5.666
9	.777	.176	.421	.246	5.528	31	.764	.181	.441	.248	4.978
10	1	0	.774	.176	5.422	32	.931	.064	.392	.240	9.857
11	.931	.064	.676	.221	4.818	33	1	0	.585	.244	8.470
12	.970	.028	.696	.231	5.432	34	.823	.146	.362	.233	7.547
13	.921	.072	.598	.242	5.816	35	.666	.224	.274	.201	6.072
14	.911	.285	.666	.224	3.466	36	.872	.112	.490	.253	6.384
15	.970	.028	.578	.246	7.553	37	.745	.191	.362	.233	5.922
16	.823	.146	.480	.252	5.486	38	.990	.009	.549	.250	8.742
17	.980	.019	.735	.196	5.326	39	.990	.009	.549	.250	8.742
18	.950	.047	.656	.227	5.665	40	1	0	.549	.250	9.109
19	.676	.221	.235	.181	7.021	41	.941	.055	.549	.250	7.161
20	.931	.064	.627	.236	5.598	42	1	0	.480	.252	10.451
21	.931	.064	.5	.252	7.738	43	.990	.009	.5	.252	9.666
22	.970	.028	.588	.244	7.386	44	.941	.055	.470	.251	8.570

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t	ข้อ	กลุ่มสูง		กลุ่มต่ำ		t
	$\bar{x}$	$s.D^2$	$\bar{x}$	$s.D^2$			$\bar{x}$	$s.D^2$	$\bar{x}$	$s.D^2$	
45	.980	.019	.509	.252	9.116	56	.754	.186	.460	.250	4.489
46	.892	.097	.460	.250	7.382	57	.950	.047	.441	.240	9.463
47	.941	.055	.598	.242	6.342	58	.882	.104	.470	.251	6.964
48	.833	.140	.382	.238	7.399	59	.627	.236	.352	.230	4.058
49	.960	.038	.450	.250	9.595	60	.666	.224	.392	.240	5.820
50	.647	.230	.264	.196	5.907	61	.696	.213	.303	.213	6.062
51	.950	.047	.414	.248	9.463	62	.627	.236	.411	.244	3.140
52	.911	.081	.421	.246	8.651	63	.941	.055	.558	.248	6.995
53	.931	.064	.549	.250	6.886	64	.862	.119	.529	.251	5.524
54	.764	.181	.539	.250	3.462	65	.656	.227	.372	.236	4.218
55	.970	.028	.5	.252	8.961						

ภาคผนวก ข
คู่มือคำ เน้นการสอบ
แบบทดสอบ วัดจริยธรรมและความไม่ประมาท

คู่มือคำเินการสอบ แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท

ความหมายของจริยธรรมด้านความไม่ประมาท

จริยธรรมด้านความไม่ประมาท หมายถึง การประพฤติ ปฏิบัติตนในทางที่ดี มีการวางแผน พิจารณาถึงผลที่ตามมาของการกระทำ ผู้มีจริยธรรมด้านนี้จะมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความไม่ประมาทใน 3 ด้านคือ

1. ความไม่ประมาทต่อตนเอง หมายถึง การรู้จักและปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดผลดีแก่ตนเอง มีการวางแผนอย่างเหมาะสม มีการทบทวนผลการกระทำของตนเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น เอาใจใส่ในการศึกษาเล่าเรียน ศึกษา ค้นคว้า เติมเต็มอยู่เสมอ และรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง
2. ความไม่ประมาทต่อบุคคลอื่น หมายถึง การรู้จักและปฏิบัติตนเพื่อที่จะไม่ให้เกิดผลเสียหายต่อบุคคลอื่น รู้จักระวังรักษา ไม่ทำลายทรัพย์สินสมบัติของบุคคลอื่นให้เสียหาย
3. ความไม่ประมาทต่อส่วนรวม หมายถึง การรู้จักและปฏิบัติตนเพื่อที่จะไม่ทำให้เกิดผลเสียแก่ส่วนรวม โดยช่วยระวังรักษา ไม่ทำลายทรัพย์สินสมบัติของส่วนรวม ช่วยสร้างความเจริญแก่ส่วนรวม ตลอดจนปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ของส่วนร่วมด้วยความเต็มใจ

ความมุ่งหมาย

แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท สร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้ทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ว่ามีจริยธรรมด้านนี้อยู่ในระดับใด เพื่อเป็นประโยชน์ต่อบริการการศึกษา ผู้ปกครอง และครู ในการที่จะพัฒนาจริยธรรมด้านความไม่ประมาทของนักเรียนที่อยู่ในความปกครอง

โครงสร้างของแบบทดสอบ

แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท เป็นแบบทดสอบที่ถามเกี่ยวกับความรู้สึก หรือการกระทำบางอย่างของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องการเรียนและเรื่องทั่ว ๆ ไป ในรูปสถานการณ์ เป็นข้อสอบชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 65 ข้อ ใช้เวลาสอบ 40 นาที

ตัวอย่าง

- (๐) ขณะที่วิโรจน์กำลังทำการบ้านเพื่อที่จะส่งครูในวันรุ่งขึ้น มีเพื่อนสนิทที่ไม่ได้คบกันนานแล้วมาหาและชวนไปดูดนตรี ซึ่งนาน ๆ จะมีสักครั้งหนึ่ง ถ้านักเรียนเห็นวิโรจน์จะทำอย่างไร
- ก. ไปดูดนตรีเพราะเกรงใจเพื่อน
 - ข. ไปดูดนตรีก่อนเพราะเวลาทำการบ้านยังมีอีกมาก
 - ค. ปฏิเสธถ้าชวนเพราะต้องทำการบ้านให้เสร็จ

การพัฒนาแบบทดสอบ

ในการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทนี้ ได้ดำเนินการสร้างตั้งแต่ปี 2529 ถึง 2530 จึงสำเร็จตามต้องการ การดำเนินการทดสอบและปรับปรุงได้ทำติดต่อกัน 3 ครั้ง คือ

- การทดสอบครั้งที่ 1 ทดสอบกับนักเรียนชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 186 คน วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.046 กับ 8.521 แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกถึงเกณฑ์ คือมีค่าสูงกว่า 1.75 และปรับปรุง เพื่อรวบรวมเป็นฉบับใหม่สำหรับใช้ทดสอบครั้งที่ 2 ต่อไป
- การทดสอบครั้งที่ 2 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 180 คน ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.027 กับ 11.000 แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงและถึงเกณฑ์จำนวน 65 ข้อ ไว้สำหรับทดสอบครั้งที่ 3

การทดสอบครั้งที่ 3 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ใ้ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อมีค่าตั้งแต่ 3.094 ถึง 10.452 ซึ่งสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ใ้ค่าสถิติพื้นฐานและคุณภาพของแบบทดสอบด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานและความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ตาราง 1 ค่าสถิติพื้นฐานและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ ซึ่งคำนวณโดยใช้สูตร
Alpha - Coefficient ในแต่ละด้านและรวมทั้งฉบับ

แบบทดสอบวัดจริยธรรมด้าน	จำนวนข้อ	คะแนนเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความเชื่อมั่น
ความไม่ประมาทต่อตนเอง	25	19.377	3.913	0.713
ความไม่ประมาทต่อบุคคลอื่น	25	18.317	4.784	0.809
ความไม่ประมาทต่อส่วนรวม	15	9.433	3.002	0.682
รวมทั้งฉบับ	65	47.150	9.984	0.881

2. ค่าความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ ในการดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาทในครั้งนี้ ได้หาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยวิธีเทคนิคเทียบกลุ่มรู้จัก (Known Group Technique) และตรวจสอบด้วยค่าสถิติ t - test ปรากฏว่า มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหาค่าความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบ โดยหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ระหว่างคะแนนที่ได้จากการสอบกับคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของครูประจำชั้น ครูผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้น พบว่ามีค่าตั้งแต่ 0.765 ถึง 0.883 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและความเที่ยงตรงตามสภาพของแบบทดสอบ
 วัตรจริยธรรมด้านความไม่ประมาท แต่ละด้าน และรวมทั้งฉบับ

แบบทดสอบวัตรจริยธรรมด้าน	ความเที่ยงตรง เชิงโครงสร้าง	ความเที่ยงตรง ตามสภาพ
ความไม่ประมาทต่อตนเอง	10.124 ^{**}	0.765 ^{**}
ความไม่ประมาทต่อบุคคลอื่น	12.527 ^{**}	0.822 ^{**}
ความไม่ประมาทต่อส่วนรวม	7.083 ^{**}	0.814 ^{**}
รวมทั้งฉบับ	12.948 ^{**}	0.883 ^{**}

^{**} มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบแต่ละด้าน มีค่าเป็นบวก
 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิธีดำเนินการสอบ

วิธีการดำเนินการสอบแบ่งเป็น 3 ระยะคือ การเตรียมตัวก่อนสอบ วิธีปฏิบัติ
 ขณะสอบ และเมื่อสอบเสร็จแล้ว มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมตัวก่อนสอบ ควรปฏิบัติดังนี้คือ

1.1 กำหนดวัน เวลา และสถานที่สอบล่วงหน้า และแจ้งให้ผู้สอบทราบ
 วัตถุประสงค์ของการสอบ

1.2 เตรียมห้องสอบให้เรียบร้อย และมีผู้ดำเนินการสอบ 1 คน กับ
 ผู้ช่วยอีก 1 คน

1.3 เตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอบ ได้แก่ แบบทดสอบ กระดาษคำตอบ
 ให้มีจำนวนมากกว่าผู้เข้าสอบประมาณ 5 เปอร์เซ็นต์

1.4 การเตรียมตัวสำหรับผู้ดำเนินการสอบ ผู้ดำเนินการสอบจะต้องศึกษาคำชี้แจงวิธีการทำแบบทดสอบเหล่านี้อย่างน้อย 1 ครั้ง เพื่อให้สามารถดำเนินการสอบได้อย่างคล่องแคล่ว เหมาะสม

2. วิธีการดำเนินการสอบ ควรปฏิบัติดังนี้

2.1 บุคลากรผู้สอบให้ผู้สอบ มีความกระตือรือร้นที่จะทำการสอบอย่างเต็มกำลังความสามารถ

2.2 การให้คำชี้แจง รายละเอียดของคำชี้แจงจะปรากฏอยู่บนแผ่นหน้าของแบบทดสอบทุกฉบับ ผู้ดำเนินการสอบต้องให้คำชี้แจงจำกัดอยู่แต่เฉพาะเท่าที่ปรากฏเท่านั้น โดยอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบให้ผู้เข้าสอบเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งทุกคน และอย่าให้ผู้เข้าสอบลงมือทำก่อนเวลา ควรให้ลงมือทำและเริ่มจับเวลาตั้งแต่ผู้ดำเนินการสอบอนุญาตให้ลงมือทำได้

2.3 การเตือนเวลา ให้เตือนสองครั้งเท่านั้น คือเตือนเมื่อหมดเวลาครั้งแรก และอีก 2 - 3 นาที ก่อนจะหมดเวลาอีกครั้งหนึ่ง

3. ระเบียบปฏิบัติเมื่อหมดเวลา

3.1 สั่งให้ผู้สอบวางดินสอ หรือปากกาหยุดทำทันที แล้วเก็บกระดาษคำตอบและแบบทดสอบ

3.2 เมื่อเสร็จสิ้นการทดสอบแล้ว ก่อนที่ให้ผู้สอบออกจากห้องสอบ ผู้ดำเนินการสอบควรกล่าวชมเชยนักเรียนที่พยายามตั้งใจสอบเป็นอย่างดี เพื่อให้ นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ

วิธีตรวจให้คะแนน

การตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบ ผู้ตรวจต้องยึดหลักการให้คะแนนดังนี้

1. ให้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่ถูกต้อง ไม่มีการให้ครึ่งคะแนนหรือเศษของคะแนน
2. ให้ 0 คะแนน สำหรับคำตอบที่ผิด เว้นว่าง หรือตอบเกินกว่าหนึ่งตัวเลือก
3. การให้คะแนน ไม่มีคะแนนติดลบ ไม่มีการใช้สูตรแก้การเกา หรือหักคะแนน

ข้อที่ผิด

สำหรับคำตอบที่ถูกได้เสนอไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 คำตอบถูกแต่ละข้อของแบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท

ข้อ	คำตอบถูก	ข้อ	คำตอบถูก	ข้อ	คำตอบถูก	ข้อ	คำตอบถูก
1.	ก	18.	ก	35.	ก	52.	ก
2.	ค	19.	ก	36.	ก	53.	ข
3.	ข	20.	ก	37.	ข	54.	ข
4.	ก	21.	ก	38.	จ	55.	ก
5.	ก	22.	ค	39.	ก	56.	ก
6.	ค	23.	ข	40.	ค	57.	ค
7.	ค	24.	ข	41.	ข	58.	ก
8.	ข	25.	ค	42.	ก	59.	ก
9.	ข	26.	ค	43.	ค	60.	ข
10.	ข	27.	ข	44.	ค	61.	ค
11.	ข	28.	ข	45.	ก	62.	ก
12.	ค	29.	ก	46.	ข	63.	ข
13.	ก	30.	ก	47.	ก	64.	ก
14.	ข	31.	ข	48.	ก	65.	ค
15.	ค	32.	ค	49.	ค		
16.	ก	33.	ค	50.	ก		
17.	ข	34.	ข	51.	ก		

คะแนน เกณฑ์ปกติ

คะแนนเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนี้ เป็นเกณฑ์ปกติระดับท้องถิ่น (Local Norm) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาใน จังหวัดพะเยา จำนวน 379 คน คะแนนเกณฑ์ปกตินี้ เป็นคะแนนมาตรฐานในรูปของ คะแนนทีปกติ (Normalized T - Score) ซึ่งสร้างเป็นนักเรียนชาย นักเรียนหญิง และรวมทั้งนักเรียนชายและหญิง คำนวณแสดงในตาราง 4 - 6

ตาราง 4 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท สำหรับเด็ก เยาวชน

คะแนนดิบ	T	คะแนนดิบ	T	คะแนนดิบ	T
65	72	43	51	21	29
64	71	42	50	20	28
63	70 *	41	49	19	27
62	69	40	48	18	26
61	68	39	47	17	25
60	67	38	46	16	24
59	66	37	45	15	23
58	65	36	44	14	22
57	64	35	43	13	21
56	63	34	42	12	20
55	62	33	41	11	19
54	61	32	40	10	18
53	60	31	39	9	17
52	59	30	38	8	16 *
51	58	29	37	7	15
50	57	28	36	6	14
49	56	27	35	5	13
48	55	26	34	$\bar{X} = 44.384$ $S.D = 10.611$ $N = 177$	
47	54	25	33		
46	53	24	32		
45	52	23	31		
44	52	22	30		

* ส่วนที่ขยายออก

ตาราง 5 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท บอจักษ์เรีเต หวัง

คะแนนดิบ	T	คะแนนดิบ	T	คะแนนดิบ	T
65	69	43	47	21	25
64	68	42	46	20	24
63	67	41	45	19	23
62	66	40	44	18	22
61	65	39	43	17	21
60	64	38	42	16	20
59	63	37	41	15	19
58	62	36	40	14	18
57	61	35	39	13	17
56	60	34	38	12	16
55	59	33	37	11	15
54	58	32	36	10	14
53	57	31	35	9	13
52	56	30	34	8	12
51	55	29	33	7	11
50	54	28	32	6	10
49	53	27	31	5	9
48	52	26	30		
47	51	25	29	$\bar{X}$	= 49.574
46	50	24	28	S.D	= 8.730
45	49	23	27	N	= 202
44	48	22	26		

ตาราง 6 เกณฑ์ปกติของแบบทดสอบวัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท ของนักเรียนชายและหญิง

คะแนนดิบ	T	คะแนนดิบ	T	คะแนนดิบ	T
65	70	43	48	21	26
64	69	42	47	20	25
63	68	41	46	19	24
62	67	40	45	18	23
61	66	39	44	17	22
60	65	38	43	16	21
59	64	37	42	15	20
58	63	36	41	14	19
57	62	35	40	13	18
56	61	34	39	12	17
55	60	33	38	11	16
54	59	32	37	10	15
53	58	31	36	9	14
52	57	30	35	8	13
51	56	29	34	7	12
50	55	28	33	6	11
49	54	27	32	5	10
48	53	26	31	$\bar{X} = 47.150$ $S.D = 9.984$ $N = 379$	
47	52	25	30		
46	51	24	29		
45	50	23	28		
44	49	22	27		

* ส่วนที่ขยายออก

การประเมินคะแนนที่ปกติ

เมื่อสามารถวัดว่านักเรียนคนใดได้คะแนนที่ปกติได้เท่าใดแล้ว การจะประเมินว่านักเรียนคนนั้นมีจริยธรรมด้านความไม่ประมาทอยู่ในระดับใดของกลุ่ม ทำให้ได้โดยเทียบกับเกณฑ์ดังนี้

ตั้งแต่ T 65 และสูงกว่า	แปลว่า มีความไม่ประมาทสูงมาก
ตั้งแต่ T 55 - T 65	แปลว่า มีความไม่ประมาทค่อนข้างสูง
ตั้งแต่ T 45 - T 55	แปลว่า มีความประมาทปานกลาง
เฉพาะที่ T 50	แปลว่า มีความประมาทระดับกึ่งกลางของกลุ่ม
ตั้งแต่ T 35 - T 45	แปลว่า มีความประมาทค่อนข้างสูง
ตั้งแต่ T 35 และต่ำกว่า	แปลว่า มีความประมาทสูงมาก
ถ้าตรงกับคะแนนจุดแบ่งพอดี ให้เลื่อนไปอยู่กลุ่มสูงถัดไปเสมอ	

ภาคผนวก ค
แบบทดสอบ วัดจริยธรรมด้านความไม่ประมาท

แบบทดสอบสำหรับงานวิจัย

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบชุดนี้ใช้ในงานวิจัย เพื่อต้องการทราบการกระทำ หรือความคิดของนักเรียน ถ้าเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นกับนักเรียน คำตอบที่นักเรียนเลือกในแต่ละข้อนั้น ไม่มีถูกหรือผิดอย่างแท้จริงและไม่กระทบกระเทือนผลการเรียนของนักเรียน จึงขอให้นักเรียนตอบให้ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด ผลการวิจัยจึงจะถูกต้อง
2. แบบทดสอบนี้มี 16 ข้อ รวม 65 ข้อ กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ
3. การตอบคำถามแต่ละข้อ ขอให้ตอบอย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเมื่ออ่านข้อคำถามแต่ละข้อจบแล้วให้เลือกตอบทันที
4. วิธีตอบ ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย $\times$ ลงในช่อง ☐ ให้อักษร ก ข หรือ ง ซึ่งตรงกับตัวเลือกที่นักเรียนเลือกตอบในข้อคำถามแต่ละข้อ ในกระดาษคำตอบ

ตัวอย่าง

- (๐) ขณะที่วิโรจน์กำลังทำการบ้านเพื่อจะส่งครูในวันรุ่งขึ้น มีเพื่อนสนิทที่ไม่ได้พบกันมานานมาหาและชวนไปดูดนตรี ชิงนาง ๑ จะมีสักครั้งหนึ่ง ถ้านักเรียนเป็นวิโรจน์จะทำอย่างไร
- ก. ไปดูดนตรีเพราะเกรงใจเพื่อน
 - ข. ไปดูดนตรีก่อนเพราะเวลาทำการบ้านยังมีอีกมาก
 - ค. ปฏิเสธก่อนเพราะต้องทำการบ้านให้เสร็จ

กระดาษคำตอบ

~~ก~~ ข ก ง จ

เมื่อนักเรียนเคยทำหรือจะทำอย่างข้อ ก

ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบจาก ก เป็น ข ให้ทำดังนี้

~~ก~~ ~~ข~~ ก ง จ

1. ในการสอบวิชาคณิตศาสตร์ เกือบทุกคนของวีระทำเสร็จก่อนเวลา เหลือวีระเพียงคนเดียว
 ingtonนั้นยังมีเวลาทำข้อสอบได้อีก 15 นาที ส่วนวีระทำอีก 5 นาทีก็เสร็จเรียบร้อยแล้ว
 แต่เขายังนั่งทบทวนจนหมดเวลา ทำให้ครูต้องรอเก็บข้อสอบของเขาเพียงคนเดียว ถ้า
 นักเรียนเป็นวีระจะทำเช่นนี้หรือไม่
 - ก. ทำ เพราะการทำครั้งแรกอาจมีข้อผิดพลาดได้
 - ข. ทำ เพราะครูจะได้ชมเชยว่าใช้เวลาไปอย่างมีประสิทธิภาพ
 - ค. ไม่ทำ เพราะเพื่อน ๆ อาจจะทำหน้าที่ทำให้ครูต้องคอย
2. สุจิตเป็นคนที่ขยันเรียน ดังนั้นเธอจึงใช้เวลาว่างไปกับการอ่านหนังสือ เมื่อเพื่อนมาชวนให้
 ไปเล่นกีฬา เธอจะปฏิเสธเพราะไม่ชอบการออกกำลังกายใด ๆ ทั้งสิ้น ถ้านักเรียนเป็น
 สุจิตจะทำเช่นนี้หรือไม่
 - ก. ทำ เพราะการอ่านหนังสือมากย่อมได้รับความรู้มาก
 - ข. ทำ เพราะจะได้แนะนำเพื่อน ๆ ในเรื่องการเรียนได้
 - ค. ไม่ทำ เพราะร่างกายอาจอ่อนแอทำให้เจ็บป่วยได้
3. อนงค์ต้องช่วยพ่อแม่ขายของก่อนไปโรงเรียนและหลังเลิกเรียนเป็นประจำทุกวัน นอกจากนั้น
 เธอยังต้องทำงานหรือการบ้านที่ครูให้อีกด้วย ถ้านักเรียนเป็นอนงค์จะปฏิบัติเช่นไร
 - ก. เก็บการบ้านไว้ทำหลังจากช่วยพ่อแม่แล้ว
 - ข. ใช้เวลาว่างที่โรงเรียนทำการบ้านให้เสร็จทั้งหมด
 - ค. ให้เพื่อนสนิทช่วยทำการบ้านให้แล้วค่อยทบทวนภายหลัง
4. พ่อและแม่ของวสินทำงานนอกบ้าน กว่าจะกลับก็ค่ำทุกวันและมักจะมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งกัน
 เป็นประจำ วสินจึงรู้สึกว้าวุ่นกับสภาพชีวิตในครอบครัว เมื่อมีเพื่อนมาชักชวนให้ร่วมดื่มสุรา
 ด้วยกันแล้วจะทำให้สบายใจขึ้น ถ้านักเรียนเป็นวสินจะทำเช่นไร
 - ก. ปฏิเสธเพราะจะเป็นการทำลายสุขภาพของตนเอง
 - ข. ปฏิเสธเพราะถ้าพ่อแม่รู้จะต้องถูกลงโทษแน่นอน
 - ค. ร่วมด้วยเพราะได้เบี่ยงเบนความมากกว่าดื่มสุราแล้วกลายทุกข์ได้

5. เมื่อมีเวลาว่าง นิมิตรมักจะนั่งนึกวางแผนในอนาคตของเขาว่าเขาจะต้องเป็นแพทย์เพื่อจะได้มีโอกาสช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ ถ้านักเรียนเป็นนิมิตรจะทำเช่นนั้นหรือไม่

- ก. ทำ เพราะจะได้เป็นแนวทางในการเรียน
- ข. ไม่ทำ เพราะเป็นการเสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์
- ก. ทำ เพราะจะได้ตอบคำถามคนอื่นได้ว่าตัวเองอยากจะเป็นอะไร

6. วารีย์มักตรวจสอบผลงานของเขาเองอยู่เสมอ แม้ผลที่ออกมาจะดีแล้วก็ตาม วารีย์ยังคิดที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปอีก ถ้านักเรียนเป็นวารีย์จะทำเช่นนั้นหรือไม่

- ก. ไม่ทำ เพราะเท่ากับไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- ข. ทำ เพราะเพื่อนจะให้ชมเชยว่าเป็นคนมีระเบียบ
- ก. ทำ เพราะงานจะได้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

7. สุวิทย์ถูกกล่าวหาต่อหน้าเพื่อน ๆ ว่าขโมยเงินของเขาไป ซึ่งความเป็นจริงแล้วสุวิทย์ไม่ได้กระทำเช่นนั้นเลย ถ้านักเรียนเป็นสุวิทย์จะทำอย่างไร

- ก. ได้ตอบทันทีเพราะคนอื่นจะเข้าใจผิดไปด้วย
- ข. เฉย ๆ แล้วค่อยแก้แค้นเมื่ออยู่ในที่ลับตาคน
- ก. ไม่ได้ตอบรอจนวิยาลัยไหนแล้วจึงค่อยชี้แจงข้อเท็จจริง

8. ปานทิพย์ได้รับเลือกให้เป็นคนถือป้ายโรงเรียนในงานประจำปี ขณะฝึกซ้อมเธอได้ยินหลายคนพูดว่าเธอเดินไม่สวย ทำให้ปานทิพย์รู้สึกโกรธและไม่อยากมาฝึกซ้อมอีกต่อไป ถ้านักเรียนเป็นปานทิพย์จะทำเช่นนั้นหรือไม่

- ก. ทำ เพราะขึ้นซ้อมก่อนก็ต้องถูกวิจารณ์อีก
- ข. ไม่ทำ เพราะถ้าฝึกซ้อมบ่อย ๆ ก็จะเดินดีขึ้น
- ก. ไม่ทำ เพราะคนติงไม่ประสงค์ดีต่อตัวเธอ

9. ทุกครั้งที่อุทัยได้ยินเพื่อนพูดถึงถนนในทางที่ไม่ดี เขาจะคิดมากจนเกินไม่ได้นอนไม่หลับไปหลายวัน เพราะเขาคิดว่าเขาทำตัวดีแล้ว ถ้านักเรียนเป็นอุทัยจะทำเช่นนี้หรือไม่
- ทำ เพราะจะเป็นเรื่องที่ทำให้เสียชื่อเสียง
 - ทำ เพราะจะได้กิตติภาพทางปรับปรุงให้ดีขึ้น
 - ไม่ทำ เพราะคงไม่ช่วยให้อะไรดีขึ้นแล้วยังเสียสุขภาพด้วย
10. ครูมอบหมายให้อัมพรทำรายงานส่ง แต่ปรากฏว่ารายงานยังไม่เสร็จจึงให้กลับไปแก้ไขหลายครั้งด้วยกัน อัมพรก็ไม่ยอมหัดลงทำรายงานจนเสร็จตามที่ครูแนะนำ ถ้าเป็นนักเรียนจะทำเช่นอัมพรหรือไม่
- ทำ เพราะครูจะห้องชมแน่ ๆ ว่ามีความพยายามสูง
 - ทำ เพราะยืดอกคิดว่าความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น
 - ไม่ทำ เพราะที่ทำได้แต่ละครั้งก็ทำอย่างสุดความสามารถแล้ว
11. เมื่ออรุณทราบว่ามีอีกประมาณ 1 เดือนจะสอบ ถ้าท่านเป็นอรุณจะทำอย่างไร
- เอาไว้ใกล้ ๆ สอบก่อนดูหนังสือจะจำได้แน่ชัด
 - วางแผนและเริ่มดูหนังสือเตรียมสอบเพิ่มมากขึ้น
 - ไม่ต้องเตรียมตัวมากนักเพราะเรียนในห้องก็เข้าใจดีแล้ว
12. นิวัติใช้เวลาทำโจทย์คณิตศาสตร์ข้อหนึ่งเป็นเวลาครึ่งชั่วโมงแล้วแต่ก็ยังหาคำตอบไม่ได้ ถ้านักเรียนเป็นนิวัติจะทำอย่างไร
- เลิกทำ เอาไว้ค่อยดูจากเพื่อนเพราะคิดเท่าไรก็งงไม่ได้
 - ทำต่อ โดยไม่ขอลอกจากเพื่อนซึ่งคิดว่าไม่ทำ
 - ทำต่อ โดยทบทวนเนื้อหาเสียก่อน
13. ใกล้เวลาที่จะสอบปลายภาคแล้ว ครอบครัวของคมสันมีโอกาที่จะไปพักผ่อนในวันสุดสัปดาห์นี้ที่ท่ายา และคมสันก็ยังไม่ได้ไปท่ายาเลยด้วย ถ้านักเรียนเป็นคมสันจะไปกับครอบครัวหรือไม่
- ไป เพราะอยู่บ้านก็ดูหนังสือไม่รู้เรื่องแน่
 - ไม่ไป เพราะอาจจะไม่สนุกเหมือนไปกับเพื่อน
 - ไม่ไป เพราะคิดว่าควรอ่านหนังสือเตรียมสอบก่อน

14. นักเรียนมักจะปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอ เพราะเหตุใด
- เพราะถ้าไม่ปรับปรุงแล้วจะล้าหลังคนอื่น
 - เพราะต้องการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น
 - เพราะครูสั่งสอนให้ทำ
15. อรพินชอบดูโทรทัศน์ตึก ๆ เวลากลางวันเธอคิดว่าจะเป็นผลเสียต่อการเรียน จึงให้อรพินดูได้ถึง 3 ชั่วโมง หลังจากนั้นให้อ่านหนังสือแล้วจะได้นอนแต่หัวค่ำ ถ้านักเรียนเป็นอรพิน จะทำอย่างไร
- ดูโทรทัศน์จนตึก ถ้าเผลอไม่อยู่บ้าน
 - ไม่ดูจนตึกเพราะเธอจะดูว่าไม่เชื่อฟัง
 - ไม่ดูจนตึกเพราะเธอจะมีเหตุผลดีแล้ว
16. วิชาหมักมีอาการเป็นหวัดคัดจมูกบ่อย ๆ เพื่อน ๆ แนะนำให้เธอไปหาหมอแต่เธอก็มักจะพูดอยู่เสมอว่า เมื่อเป็นได้ก็หายได้ ถ้านักเรียนเป็นวิชาจะทำอย่างไร
- ไปหาหมอ เพราะจะได้หายขาดเสียที
 - ไปหาหมอเมื่อเห็นว่าปล่อยไว้อย่างไรก็ไม่หายแน่
 - ไม่ไป เพราะเห็นด้วยกับคำพูดของวิชา
17. วิชาเป็นเจ้าหน้าที่ของธนาคาร ในแต่ละวันจะมีลูกค้ามาเบิกเงินจากเธอเป็นประจำ ปรากฏว่าวันหนึ่งเงินในความรับผิดชอบของเธอขาดบัญชีไป 300 บาท ถ้านักเรียนเป็นวิชาจะทำอย่างไร
- รีบบอกหัวหน้าว่าตนไม่ไ้เอาเงินจำนวนนั้นไป
 - ตรวจบัญชีใหม่ ถ้าไม่พบที่ผิดก็ยินดีชดเชย
 - เสนอแนะให้ทุกคนร่วมกันรับผิดชอบ

18. การเรียนในระดับมัธยมศึกษาปัจจุบัน การสอบกลางภาคหรือปลายภาค เมื่อสอบไม่ผ่าน สามารถสอบแก้ตัวได้ ซึ่งสุรชัยก็มีความคิดเช่นนี้เหมือนกัน เขาจึงไม่ค่อยสนใจที่จะเตรียมตัวสอบใด ๆ ทั้งสิ้น ถ้าหากเรียนเป็นสุรชัยจะทำเช่นนี้หรือไม่
- ทำ เพราะถ้าไม่ผ่านจริง ๆ แล้วค่อยเตรียมตัวก่อนสอบแก้ตัวก็ได้
 - ไม่ทำ เพราะถ้าสอบแก้ตัวก็ต้องเสียเงินลงทะเบียนอีก
 - ไม่ทำ เพราะต้องเตรียมตัวให้พร้อมเสมออยู่แล้ว
19. ยรินทร์ชอบการทำงานที่ทำไมแต่ปัญหาไป เพราะคิดว่าจะได้ฝึกสติปัญญาและไหวพริบ ในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น นักเรียนคิดว่ายรินทร์ทำเช่นนี้ถูกต้องหรือไม่
- ถูก เพราะเป็นการฝึกไหวพริบที่แท้จริง
 - ถูก เพราะจะได้รับการกำชับเชยว่าเก่ง ฉลาด
 - ไม่ถูก เพราะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าไม่สามารถแก้ไขได้ทุกเรื่อง
20. อรุณีห้องไปจ่ายตลาดแทนแม่และแม่ให้อรุณีจกรายการไว้ว่าจะซื้ออะไรบ้าง แต่อรุณีไม่เห็นด้วย ตลาดจจร้าให้อย่างถูกต้อง นักเรียนคิดว่าอรุณีทำถูกต้องหรือไม่
- ถูก เพราะคนส่วนมากก็ไม่นิยมถือรายการไปซื้อของ
 - ไม่ถูก เพราะเป็นการขัดคำสั่งแม่
 - ไม่ถูก เพราะถ้าจำผิดจะเสียเวลามากขึ้น
21. ในการสอบวิชาวิทยาศาสตร์ สมเจตรู้สึกว่าคุณเองทำข้อสอบผิดพลาดและบางข้อก็ทำไม่ได้ ถ้านักเรียนเป็นสมเจตจะทำอย่างไรเมื่อสอบเสร็จแล้ว
- กลับไปทบทวนดูว่าข้อใดผิดบ้างจะได้เตรียมใจถ้าสอบตก
 - ไม่สนใจอีกต่อไป เพราะถ้ารู้ว่าผิดก็ไม่สามารถที่จะแก้ไขได้
 - ทบทวนดูว่าผิดหรือทำไม่ได้ข้อใดแล้วศึกษาจนเกิดความเข้าใจ
22. กเชนทร์เป็นนักเรียนต่างจังหวัดที่เข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ พ่อของเขาได้ส่งเงินมาให้เป็นประจำทุกเดือน ถ้านักเรียนเป็นกเชนทร์จะทำอย่างไรกับเงินนั้น
- ฝากเงินส่วนหนึ่งไว้กับเพื่อนสนิทเพราะกลัวหายถ้าเก็บไว้เอง
 - เก็บเงินทั้งหมดไว้กับตัวเองเพราะจะใช้จ่ายอย่างสะดวก
 - ฝากธนาคารแล้วค่อยถอนมาใช้เมื่อจำเป็น

23. ชีวิตในอนาคตของนักเรียน ใกล้เคียงกับอย่างไร
- ก. แล้วแต่ผู้ปกครองจะกำหนด
 - ข. ควรวางแผนล่วงหน้าไว้
 - ค. ไปตามดวง
24. ถ้านักเรียนต้องทำรายงานส่งครูชิ้นหนึ่ง นักเรียนมักจะปฏิบัติอย่างไร
- ก. ลงมือทำไปเรื่อย ๆ ให้เสร็จทันเวลา
 - ข. ใช้เวลาก่อนคิดมากกว่าก่อนลงมือทำ
 - ค. งานใดมีคะแนนมากก็จะตั้งใจทำเป็นพิเศษ
25. ถ้าพ่อเจ้าพยายามรักษาร่างกายอยู่เสมอ เพราะเหตุใด
- ก. เพื่อไม่ให้ร่างกายทรุดโทรม
 - ข. คิดว่าร่างกายดี จิตใจก็ดีด้วย
 - ค. ถ้าเจ็บป่วยจะทำให้เสียการเรียน
26. ถ้านักเรียนได้รับมอบหมายให้เป็นประธานจัดการแสดงผลงานทางวิทยาศาสตร์ของโรงเรียน นักเรียนมีวิธีในการทำงานอย่างไร
- ก. แบ่งงานให้เพื่อนที่รู้ใจหรือเพื่อนสนิททำเพื่อความไว้วางใจ
 - ข. แบ่งงานให้ทุกคนรับผิดชอบแล้วให้ค่าจ้างไปดำเนินการเอง
 - ค. แบ่งงานให้ทุกคนทำตามความสามารถและคอยประสานงาน
27. ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น นภาพรมีความคิดเห็นขัดแย้งกับสมาชิกส่วนหนึ่งในกลุ่ม ดังนั้นเมื่อลงมติเพื่อตัดสินปัญหานภาพรจึงแพ้และรู้สึกอับอาย แต่เธอยังคิดเสมอว่าความคิดของเธอ นั้นถูกต้อง ถ้านักเรียนเป็นนภาพรจะทำอย่างไร
- ก. คงใจว่าทำงานครั้งต่อไป จะไม่ร่วมกับกลุ่มนี้อีก
 - ข. ร่วมทำงานตามมติของกลุ่มด้วยความเต็มใจจนงานสำเร็จ
 - ค. งดออกความเห็นใจ ๆ เพราะถือว่ากลุ่มไม่เคารพในความคิดเห็นตน

28. ถ้าครูประจำชั้นของนักเรียนมักให้ทุกคนในห้องมาทำความสะอาดห้องเรียนในวันเสาร์
ซึ่งนักเรียนวางแผนที่จะไปเที่ยวอยู่แล้ว นักเรียนจะทําอย่างไร
- มาทำงานตามนัด เพราะกลัวถูกลงโทษ
 - มาทำงานเพราะเป็นหน้าที่ของทุกคน
 - ถ้าไม่มีการเช็คชื่อก็จะไม่มา
29. เมื่อต้องทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โสภะจะมาร่วมทุกครั้งแต่ักไม่ออกความคิดเห็นใด ๆ
แม้บางครั้งเธอรู้สึกว่เพื่อนในกลุ่มมีความคิดที่ไม่เหมาะสมก็ตาม นักเรียนคิดว่าโสภะ
ทำเช่นนี้ถูกต้องหรือไม่
- ถูกต้อง เพราะจะไ้ไม่เกิดความขัดแย้งในกลุ่ม
 - ไม่ถูกต้อง เพราะทำให้เพื่อนไม่สามารถเห็นด้วยกันได้
 - ไม่ถูกต้อง เพราะงานที่ได้ อาจได้ผลไม่ดีเท่าที่ควร
30. ถ้านักเรียนต้องทำงานร่วมกับเพื่อนคนหนึ่งซึ่งเรียนเก่งและทำงานได้ดีกว่านักเรียนมาก
นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร
- ช่วยทำเพียงเล็กน้อยก็พอ เพราะเขาเก่งอยู่แล้ว
 - ให้เพื่อนทำคนเดียว เพราะงานจะได้เสร็จเร็ว
 - ช่วยทำจนเต็มความสามารถ
31. ในขณะที่ทำการทดลองวิชาเคมีอยู่นั้น นิพนธ์ได้ส่งสารพัดชนิดไปให้แก่สุรพลทำการทดลอง
และทำให้เกิดกลิ่นเหม็นไปจนทั่ว ครูลึ้งตำหนินักเรียนทั้งห้อง ถ้านักเรียนเป็นสุรพลจะทํา
อย่างไร
- ตำหนินิพนธ์ที่เป็นกั้เหตุ
 - ยอมรับผิดแต่ผู้เดียวและขอโทษเพื่อน
 - ชี้แจงให้ครูละเอียดว่าเรื่องทั้งหมดมาจากนิพนธ์เพียงคนเดียว

32. ครูให้คะแนนผลงานของนักเรียนทั้งห้องเรียบร้อยแล้ว ปรากฏว่ากลุ่มของสุรียพรได้คะแนนน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ มาก ครูจึงแนะนำให้กลับไปทำใหม่อีกครั้งหนึ่ง ถ้านักเรียนเป็นสุรียพร จะทำอย่างไร
- ก. พิจารณาว่าจุดบกพร่องเกิดจากผู้ใดทำให้คนนั้นไปแก้ไข
 - ข. ร่วมแก้ไขงานนั้นโดยให้ผู้ที่ทำบกพร่องรับผิดชอบน้อยลง
 - ค. ร่วมกันพิจารณาว่ายังมีส่วนใดบกพร่องแล้วก็ช่วยกันแก้ไข
33. ครูมอบหมายให้องค์เป็นหัวหน้าในการจัดบอร์ดนิทรรศการร่วมกับเพื่อนอีกจำนวนหนึ่ง ถ้านักเรียนเป็นองค์จะมีวิธีการอย่างไรในการทำงานนี้
- ก. รับงานให้มากกว่าผู้อื่นในฐานะที่เป็นหัวหน้าและผลงานจะได้ดี
 - ข. มอบงานให้เพื่อนที่มีความรับผิดชอบสูงเรื่องงานจะได้เสร็จแล้ว
 - ค. มอบงานให้กับทุกคนแล้วร่วมกันทำตามกำลังความสามารถ
34. เพื่อไม่ให้เสียเวลาเรียน ทางโรงเรียนได้กำหนดให้มีการตั้งคณะกรรมการนักเรียน ในวันเสาร์หรืออาทิตย์ และครอบครัวของนักกำหนดจะไปพักผ่อนที่ชายทะเลพอดี ถ้านักเรียนเป็นนักกำหนดจะอย่างไร
- ก. ไปเที่ยวกับครอบครัว เพราะคนอื่น ๆ ก็คงจะเลือกเอง
 - ข. ไม่ไปเที่ยวและไปเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียน
 - ค. ไปเลือกตั้ง เพราะกลัวเพื่อนจะถือว่าเอา
35. สงสัยลิ้มปากกา ดังนั้นเมื่อจะจดงานเธอจึงขอยืมจากเพื่อน และใช้เฉพาะจดงานจริง ๆ แก่อย่างอื่นก็ใช้ดินสอแทน นักเรียนคิดว่าสมใจทำเช่นนั้นเป็นสิ่งที่สมควรหรือไม่
- ก. สมควรอย่างยิ่ง เพราะของของใคร ใครก็รัก
 - ข. สมควรอย่างยิ่ง เพราะถ้าลืมอีก เพื่อนจะได้เต็มใจให้ยืม
 - ค. สมควรอย่างยิ่ง เพราะถ้าใช้ของเพื่อนมากไป ก็จะถูกตำหนิได้

36. ในการประชุมคณะกรรมการนักเรียนปรากฏว่าที่ประชุมไม่ยอมรับความคิดเห็นของอุดม
เห็นว่าเขาจะเป็นประธานนักเรียนก็ตาม ถ้านักเรียนเป็นอุดมจะอย่างไร
- อ. อภัยการเป็นประธานทำให้ที่ประชุมยอมรับให้ได้
 - ข. หาโอกาสที่จะเสนอความกึกนั้นอีกครั้งหนึ่ง
 - ค. ยอมรับแม้จะไม่เกิดด้วยก็ตาม
37. สุรชัยเป็นกมมิตยอำนวยการตนเองชอบยกย่องผู้อื่นเสมอ แม้บางครั้งเขาจะถูกอรกเดช
จึงมีนิสัยชอบโอ้อวดตัวเองและทับถมผู้อื่น กล่าวติเตียนเขาต่อหน้าเพื่อน ๆ แต่สุรชัยก็
มิได้โต้ตอบอย่างไร ถ้านักเรียนเป็นสุรชัยจะทำเช่นนี้หรือไม่
- ก. ทำ เพราะคิดว่าถ้าได้ตอบในที่คงต้องขัดใจกันแน่
 - ข. ทำ เพราะคิดว่าถ้าติเตียนบางครั้งก็เป็นประโยชน์ได้
 - ค. ไม่ทำ เพราะไม่ต้องการให้ผู้อื่นเห็นว่าเป็นคนอ่อนแอ
38. มาโนชและมานิตเป็นเพื่อนสนิทกัน มาโนชไม่ชอบสติใจเล่าเรียน ชอบเล่นและเที่ยวเตร่
เถรผ คณิตเองไม่กล้าว่ากล่าวตักเตือนเพื่อนเพราะกลัวว่าเพื่อนจะไม่เข้าใจ แต่ได้ไปแจ้ง
แก่ครูประจำชั้นเพื่อให้อยู่ช่วยเหลือ ถ้านักเรียนเป็นมาโนชและถูกครูว่ากล่าวตักเตือนแล้วจะ
ทำอย่างไร
- ก. สืบหาผู้ที่ไปแจ้งแก่ครู เพราะถือว่าเป็นเรื่องส่วนตัว
 - ข. ยอมรับคำตักเตือนและถ้าจะไปเที่ยวอีกก็จะไม่ให้ใครพบ
 - ค. ยอมรับคำตักเตือนและถามถึงผู้หวังดีเพื่อจะกล่าวขอบคุณ
39. กลุ่มมอบหมายให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม และสมาชิกทุกคนก็ร่วมกันทำงานเสร็จก่อนเวลา
แต่สมาชิกเห็นว่าควรจะต้องเก็บไว้ตรวจทานก่อนแล้วค่อยส่งให้ตรงกำหนด ถ้านักเรียนเป็น
สมาชิกจะทำเช่นนี้หรือไม่
- ก. ไม่ทำ ควรรีบส่งทันทีครูจะให้ชมเชยต่อหน้าเพื่อน
 - ข. ไม่ทำ เพราะเวลาที่เหลือควรใช้อย่างอื่นดีกว่า
 - ค. ทำ เพราะถ้าผิดเวลาจะแก้ไขไม่ได้

40. ครูให้สมศักดิ์นำสมุดไปคืนวิชัย ขณะที่เดินผ่านสนามสมศักดิ์เห็นเพื่อน ๆ กำลังเล่นฟุตบอลกันอยู่ ทำให้เขาอยากเล่นด้วย ถ้านักเรียนเป็นสมศักดิ์จะทำอย่างไร
- วางสมุดพิชัยไว้ข้างสนามแล้วขอเล่นสักครู่ก่อน
 - ฝากสมุดพิชัยไปกับเพื่อนอีกครั้งหนึ่ง
 - รับนำสมุดไปคืนวิชัยแล้วจึงกลับไปเล่น
41. ผรูงกับสัทธิชัยเป็นเพื่อนรักกันมาก วันหนึ่งสัทธิชัยพบว่าผรูงคมีเครื่องคิดเลขใหม่จึงจะยอมยืมใช้บ้าง ถ้านักเรียนเป็นสัทธิชัยจะใช้เครื่องคิดเลขของเพื่อนอย่างไร
- ใช้อย่างเต็มที่เมื่อมีโอกาสแล้ว
 - ทูลนอมยืมกว่าของผรูง
 - ไม่ต้องกลัวเสียหาย เพราะของยังใหม่
42. ผรูงไปรับประทานอาหารกลางวันที่โรงอาหารและพบว่า มีผู้ล่ิมหนังสือทิ้งไว้หลายเล่ม ถ้านักเรียนเป็นผรูงจะทำอย่างไร
- เก็บไปใช้เองเพราะหนังสือเล่มนี้ยังไม่มีห่อ
 - หึ่งที่เดิม เจ้าของรักได้ก็จะกลับไปเอาเอง
 - เก็บไปและถามหาเจ้าของแล้วจึงส่งเสียเวลาบ้างก็ถาม
43. สมชาย และบวรสมัครเข้าเวรป้ญหาด้วยกัน แต่เป็นการตอบน้คที่ต่างคนต่างทำ ในขณะที่แบ่งชั้นนั้น สมชายตอบคำถายไม่ได้ ด้วยความรักเพื่อนบวรจึงแอบบอกคำตอบให้ การที่บวรทำเช่นนั้นนักเรียนมีความกิดเก้บอย่างไร
- ถือว่าเป็นการกระทำที่ถูกต้อง เพราะได้ช่วยเพื่อนยามกับชั้น
 - เป็นสิ่งที่ควรทำเพราะถ้าคนอื่นรู้จะได้ชมว่าเราเก่ง
 - ไม่ควรทำเพราะจะไปก็ไม่ภูมิใจ

44. เว็ลงในสัปดาห์สารานุกรมสุขทางโรงเรียนให้ข้อร้องไห้ให้นักเรียนทุกคนได้ร่วมกันพัฒนาบริเวณโรงเรียน ซึ่งถ้าเทียบจำนวนนักเรียนกับพื้นที่ที่จะพัฒนาแล้ว ไม่จำเป็นต้องให้นักเรียนทุกคนก็สามารถทำได้ แต่โอกาสที่ไม่ใช่โอกาสที่จะเข้าร่วม ถ้านักเรียนเป็นโอกาสจะทำเป็นหรือไม่
- ทำ เพราะเป็นโอกาสที่จะได้รับคำแนะนำ
 - ทำ ถ้าเพื่อนมาทำกันมาก ๆ
 - ทำ เพราะอยากเห็นโรงเรียนสะอาด
5. สู้หรือพบว่าในบริเวณโรงเรียนมักจะมีเศษกระดาษ เศษขยะทิ้งอยู่เกลื่อนกลาด คุณไม่สะอาด รกรุงรัง ดังนั้นเมื่อเธอพบเห็นเศษเหล่านี้ก็จะเก็บไปทิ้ง โดยไม่ต้องให้ใครใช้ ถ้านักเรียนเป็นสู้หรือจะทำเป็นหรือไม่
- ไม่ทำ เพราะควรให้เป็นหน้าที่ของภารโรงมากกว่า
 - ทำ เพราะจะถือว่าเป็นพลเมืองดีของชาติ
 - ทำ เพราะทุกคนควรช่วยกันรักษาความสะอาด
6. ในการเข้าห้องสมุดเพื่อค้นคว้าทำรายงาน เอนกพบว่าที่สามารถนำมาประกอบเรื่องที่ทำอยู่ได้ และถ้าได้ภาพที่มากจะทำให้รายงานได้คะแนนมากขึ้นด้วย ถ้านักเรียนเป็นเอนกจะทำอย่างไร
- แอบฉีกหรือตัดถ้าเข้าหน้าห้องสมุดไม่เห็น
 - ออกเขียนแบบภาพมาให้สมบูรณ์ที่สุด
 - เก็บไว้อย่างเก็บ ไม่จำเป็นต้องใช้
7. ปกติโรงเรียนจะเข้าในเวลา 08.00 น. นักเรียนจะปฏิบัติอย่างไร
- มาถึงโรงเรียนก่อนเวลาทุกวัน
 - มาหลังจาก 08.00 น. เป็นครั้งคราว
 - มาก่อนเวลาวันที่ต้องทำความสะอาดหรือทำการบ้านไม่เสร็จ

48. บ่อยครั้งที่วลีเห็นเพื่อน ๆ แอบซื้อไอศกรีมข้างรั้วโรงเรียน ขณะที่โรงเรียนยังไม่เลิก
ทั้ง ๆ ที่ครูได้เคยห้ามแล้ว วลีก็อยากกินเช่นกัน ดังนั้น ถ้านักเรียนเป็นวลีจะทำอย่างไร
- ยอมอด เพราะถ้าครูเห็นจะถูกทำโทษ
 - ฝากเพื่อนซื้อให้ เพราะยังไม่กล้า
 - เก็บไว้ซื้อตอนเข้าแถวถึงเลิกเรียนแล้ว
49. วันหนึ่งวัชระเห็นครูฝ่ายปกครองกำลังทำโทษนักเรียนที่ไว้ผมผิกระเบียบ และมีสุทิน
เพื่อนของเขารวมอยู่ด้วย ถ้านักเรียนเป็นวัชระจะรู้สึกอย่างไร
- ส่งสารสุทินที่ต้องถูกลงโทษ
 - ครูไม่ควรทำโทษนักเรียนเพราะครูเองก็มีผมยาว
 - สมควรแล้วเพราะเคยเตือนแล้วไม่เชื่อฟัง
50. ในขณะที่นักเรียนทั้งห้องกำลังเดินแถวเข้าห้องเรียนอย่างมีระเบียบ สมใจเห็นคุณแม่
มาหา สมใจอยากไปพบแม่มาหา ถ้านักเรียนเป็นสมใจจะทำอย่างไร
- รีบไปพบคุณแม่ทันที เพราะคิดถึงมาก
 - รีบออกไปขออนุญาตหัวหน้าก่อนแล้วจึงไปพบแม่
 - รอจนเข้าห้องเรียนแล้วจึงขออนุญาตไปพบแม่
51. ข้าพเจ้าจะปฏิบัติตามกฎจราจรโดยเคร่งครัด
- ทุกครั้งเพราะปลอดภัยทั้งตนเองและผู้อื่น
 - เกือบทุกครั้งยกเว้นเวลาที่จะต้องรีบจริง ๆ
 - ไม่จำเป็นเพราะบางกมไม่ทำตามกฎจราจรก็ปลอดภัย
52. วิวัณกรต้องการจะซื้อตัวเข้าชมภาพยนตร์เรื่องหนึ่ง ซึ่งมีคนเข้าแถวรอซื้อกันยาวมาก
และในจำนวนนั้นมีเพื่อนของวิวัณกรรวมอยู่ด้วย ดังนั้นถ้าท่านเป็นวิวัณกร ท่านจะทำอย่างไร
- ขอยืนแทรกต่อหลังเพื่อน เพื่อจะได้ที่นั่งใกล้กับ
 - ทรงเข้าไปหักหาญเพื่อนแล้วไปต่อแถวตามลำดับ
 - รับฝากเพื่อนรอเพราะถ้าเข้าแถวเองกลัวอาจทะเลาะเสียก่อน

53. อาวีสมัครเข้าในชมรมดนตรีไทย ครูต้องการให้เธอฝึกซ้อมกีตาร์เพื่อจะได้แสดงในงานประจำปีของโรงเรียน ถ้าท่านเป็นอาวีจะทำอย่างไร
- ก. กังวลกลัวว่าจะเล่นได้ไม่ดี
 - ข. เข้าร่วมซ้อมทุกตัวเพื่อจะได้เล่นให้เข้าวง
 - ค. บอกอาจารย์ว่าตนไม่มีความสามารถทางด้านนี้
54. วณิเห็นเพื่อนกำลังเค็ดดอกไม้ในสวนสาธารณะแห่งหนึ่ง ถ้าท่านเป็นวณิท่านจะทำอย่างไร
- ก. เข้าไปเตือนว่าเขาอาจถูกเจ้าหน้าที่จับและปรับเงิน
 - ข. เพื่อนำดอกไม้เป็นเพื่อนรวมถึงนั้นเขาจึงไม่ควรเค็ด
 - ค. เฉย ๆ เพราะคิดว่าธุระไม่ใช่เป็นหน้าที่ขอ เจ้าหน้าที่ที่ดูแลสถานที่นั้น
55. กณีนชอบช็อคเขียนบทนิยายเรื่องสั้น ถ้าท่านเป็นเพื่อนของกณีน ท่านจะทำอย่างไร
- ก. ห้ามกณีนเขียนเพราะทุกคนต้องช่วยกันรักษาสมณีกิจของโรงเรียน
 - ข. เฉย ๆ เพราะถ้าครูพบก็จะทำโทษกณีนเอง
 - ค. เฉย ๆ เพราะโต๊ะเก้าอี้เกี่ยวข้องกับใคร
56. เรือนักเรียนเข้าไปค้นคว้าในห้องสมุด พบว่าหนังสือเล่มที่กำลังอ่านอยู่นั้นมีนกฉีกขาดอยู่เล็กน้อย นักเรียนจะทำอย่างไร
- ก. พยายามอ่านอย่างระมัดระวังเพื่อปกจะได้ไม่ขาดมากกว่าเดิม
 - ข. ทำให้ปกขาดหลุดเสียก่อนเลย เพื่อเจ้าหน้าที่จะได้ไม่นำไปซ่อมเสียที
 - ค. นำไปให้เจ้าหน้าที่ทำการซ่อมแซมเสียก่อน แล้วจึงค่อยมาอ่านภายหลัง
57. ขณะที่นั่งเรียนนั่งรถเพื่อไปทัศนศึกษา เพื่อน ๆ ให้นำผลไม้มาได้รับประทานกัน นักเรียนมีวิธีกำจัดเปลือกผลไม้เหล่านั้นได้อย่างไร
- ก. โยนทิ้งข้างถนนเพราะเปลือกผลไม้ไม่สามารถนำสลายได้เอง
 - ข. เก็บรวบรวมไว้ใต้เบาะรถเพื่อคนรถจะให้นำไปทิ้งได้ง่าย
 - ค. ใส่ถุงรวม ๆ ไปกับเพื่อนแล้วนำไปทิ้งถังขยะเมื่อรถจอด

58. ครูได้มอบหมายให้นักเรียนเขียนใบแจ้งทำป้ายชื่อต้นไม้แต่ละชนิดในบริเวณโรงเรียน
เพื่อน ๆ จึงมอบให้สมเกียรติเป็นหัวหน้าในการทำงานครั้งนี้เนื่องจากสมเกียรติมี
ความสามารถในการเขียนตัวหนังสือได้สวยงามกว่าเพื่อนคนอื่น ๆ ถ้านักเรียนเป็นสมเกียรติ
จะยอมรับตำแหน่งนี้หรือไม่
- รับเพราะจะได้มีเวลาทำงานเพื่อส่วนรวมบ้าง
 - รับเพราะได้มีโอกาสแสดงความสามารถที่คิดว่าผู้อื่นและครูจะได้ชมเชยด้วย
 - ไม่ยอมรับเพราะต้องทำงานมากกว่าผู้อื่นอาจทำให้เสียการเรียนได้
59. ในการทำงานชิ้นหนึ่ง เพื่อ ๆ มีความเห็นว่าควรแบ่งกันทำเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
เพื่อนจะช่วยให้สำเร็จได้ด้วยดี แต่เอนก นิวัติ และสุรชัยแบ่งการทำงานด้วยกันเพียง 3 คน
เพียงพอแล้ว สำหรับนักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรในการกระทำของเอนก นิวัติ และ
สุรชัยในครั้งนี้
- ควรทำตามความถนัดเห็นส่วนใหญ่ของเพื่อน ๆ
 - ควรไปขออนุญาตครูเสียก่อน ถ้าต้องการทำงานเฉพาะ 3 คน
 - ถ้าสามารถทำงานได้ผลดีเท่ากับ 5 คน ก็ควรให้ทำเพื่อประหยัดแรงงาน
60. ขณะที่ครูไปรอรับการตรวจอยู่ที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง บังเอิญเพื่อนของบิดาครูซึ่งเป็น
แพทย์อยู่ที่โรงพยาบาลแห่งนั้นมานาน เข้าและเรียกให้เข้าไปตรวจก่อน ถ้านักเรียน
เป็นบุตร นักเรียนจะทำอย่างไร
- ไม่เข้าไปเพราะกลัวเพื่อนของบิดาจะถูกคนไข้คนอื่นตำหนิได้
 - ไม่เข้าไปเพราะไม่ต้องการใช้สิทธิกับคนไข้คนอื่น
 - เข้าไปตรวจเพราะต้องการรีบกลับไปพักผ่อน
61. ขณะที่ครูกำลังสอนอยู่นั้น ส.ส.ท.ก็มาได้ว่ามีเรื่องสำคัญต้องบอกให้ชัชวาลทราบ แต่เนื่องจาก
ทั้งสองนั่งห่างกันมาก ถ้านักเรียนเป็นสมศักดิ์จะทำอย่างไร
- ขออนุญาตครูขณะนั้นแล้วเดินไปบอกชัชวาลทันที
 - เขียนข้อความไปกระซิบแล้วส่งต่อไปให้ชัชวาล
 - รอจนครูสอนเสร็จแล้วจึงค่อยบอกชัชวาลก็ได้

62. นักเรียนกลุ่มหนึ่งในโรงเรียนเพื่อนักเรียนอยู่ กำลังเตรียมวางแผนที่จะประท้วงในเรื่องที่โรงเรียนบังคับให้นักเรียน ถักผมสั้นทุกคน ซึ่งนักเรียนกลุ่มนั้นได้พยายามชักชวนให้นักเรียนคนอื่น ๆ เข้าร่วมประท้วงด้วย ถ้านักเรียนเป็นอนงค์จะทำอย่างไรถ้านักเรียนถูกขู่ให้มาชักชวน
- ไม่ไปร่วมชุมนุมเพราะถ้าครูจับได้อาจถูกไล่ออกได้
 - ไปร่วมชุมนุมเพราะถ้าไม่ไปเกรงว่านักเรียนเหล่านั้นอาจไม่พอใจ
 - แอบไปเล่าให้ครูฟังเพื่อหาทางแก้ไข
63. เมื่อวันวันต้นไม้แห่งชาติ ทางโรงเรียนได้ชักชวนให้นักเรียนทุกคนหาต้นไม้มาปลูกในบริเวณโรงเรียน เพื่อจะทำให้อบริเวณโรงเรียนร่มรื่นยิ่งขึ้น ถ้าท่านเป็นนักเรียนคนหนึ่งของโรงเรียนนั้น ท่านจะ
- เข้าร่วมด้วยเพราะเพื่อนและครูจะได้ชมว่าเป็นนักเรียนที่ดี
 - เข้าร่วมเพราะอยากมีส่วนช่วยให้โรงเรียนร่มรื่นและน่าอยู่
 - ไม่เข้าร่วมเพราะคิดว่าปลูกต้นไม้ที่บ้านสร้างความร่มรื่นได้มากกว่า
64. ลักคาก็ยืมหนังสือนวนิยายจากห้องสมุดกลับมาอ่านที่บ้านแต่ยังไม่จบ คุณแม่ได้ให้ไป่วยทำกับข้าวเสียก่อน ถ้าวานเป็นลักคากท่านจะทำอย่างไร
- หยิบหนังสือหน้าที่ยืมค้างไว้แล้วรีบไปช่วยคุณแม่
 - คว่ำหนังสือในมือที่กำลังอ่านอยู่แล้วรีบไปช่วยแม่
 - เอาเศษกระดาษรีเล็ก ๆ กั้นไว้แล้วจึงไปช่วยคุณแม่
65. โรงเรียนจัดให้มีสัปดาห์ที่หน้าทักซึ่งประดับต้นไม้อและก้านหินสวยงาม นุญพริ้งเห็นว่าก้านหินเหล่านั้นสวยดี จึงอยากได้ไปประดับสวนที่บ้านของณบั้ง ถ้าวานเป็นนุญพริ้งท่านจะทำอย่างไร
- แอบหยิบไปบ้างถ้าไม่มีใครรู้เพราะกลัวการทะเลาะกับณ
 - ขออนุญาตครูเสียก่อนแล้วจึงนำก้านหินไป
 - คิดว่าจะไปหาซื้อเอาให้คล้ายกับที่โรงเรียน